

Regionální operační program NUTS 2 Střední Morava

verze 0.8

Předmluva.....	5
Seznam zkratk	6
Úvod	7
1. SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA REGIONU	12
Všeobecný popis regionu.....	12
Sociálně demografický vývoj regionu	12
Ekonomický vývoj regionu	14
Vzdělání a celoživotní učení.....	24
Podnikatelské prostředí	30
Doprava	37
Životní prostředí	39
Ohrožené subjekty a skupiny;	44
Inspirace stávajícím programovacím obdobím (2004 – 2006)	47
2. STRATEGIE ROP PRO REGION NUTS 2 STŘEDNÍ MORAVA	49
SWOT analýza	49
Globální cíl.....	55
Specifické cíle	56
Vize	58
Vazby na strategické dokumenty.....	59
Vnitřní konzistence programu	74
Vymezení horizontálních témat (udržitelný rozvoj; rovné příležitosti)	84
Veřejná podpora pro dokument „Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava 2007-2013	85
3. PRIORITNÍ OSY	87
Prioritní osa 1 - Doprava	88
Specifický cíl.....	88
Kategorizace oblastí intervence.....	89
Flexibilita	89
Koordinace s intervencemi dalších programů	90
Veřejná podpora	90
Oblasti podpory.....	91
1.1 Regionální dopravní infrastruktury	91
Aktivity.....	91
Příjemci	92
Forma podpory	92
Typ operace	92
1.2 Veřejná doprava	92
Aktivity.....	92
Příjemci	92
Forma podpory	93

Typ operace	93
1. 3 Bezmotorová doprava.....	93
Aktivity.....	93
Příjemci	93
Forma podpory	93
Typ operace	93
Prioritní osa 2 Integrovaný rozvoj a obnova regionu	94
Specifický cíl.....	94
Kategorizace oblastí intervence.....	95
Flexibilita	96
Koordinace s intervencemi dalších programů	96
Veřejná podpora	97
Oblasti podpory.....	98
2.1 Rozvoj regionálních center.....	98
Aktivity.....	98
Příjemci	98
Forma podpory	98
Typ operace	99
2.2 Rozvoj měst.....	99
Aktivity.....	99
Příjemci	99
Forma podpory	100
Typ operace	100
2.3 Rozvoj venkova.....	100
Aktivity.....	100
Příjemci	100
Forma podpory	101
Typ operace	101
2.4 Podpora podnikání.....	101
Aktivity.....	101
Příjemci	101
Forma podpory	101
Typ operace	101
Prioritní osa 3 Cestovní ruch	101
Specifický cíl.....	101
Kategorizace oblastí intervence.....	102
Flexibilita	102
Koordinace s intervencemi dalších programů	102
Veřejná podpora	103
Oblasti podpory.....	104
3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu	104
Aktivity.....	104
Příjemci	105
Forma podpory	105
Typ operace	105
3.2 Veřejná infrastruktura a služby	105
Aktivity.....	105
Příjemci	105
Forma podpory	106
Typ operace	106
3.3 Podnikatelská infrastruktura a služby.....	106
Aktivity.....	106
Příjemci	107
Forma podpory	107
Typ operace	107
3.4 Propagace a řízení	107

Aktivity.....	107
Příjemci	107
Forma podpory	107
Typ operace	107
Prioritní osa 4 Technická pomoc	108
Specifický cíl.....	108
Kategorizace oblastí intervence.....	108
Flexibilita	108
Koordinace s intervencemi dalších programů	109
Veřejná podpora	109
Oblasti podpory.....	109
4.1 Podpora řídicích, implementačních a kontrolních úkolů řídicího orgánu.....	109
Aktivity.....	109
Příjemci	110
Forma podpory	110
Typ operace	110
4.2 Podpora zvyšování absorpční kapacity regionu	110
Aktivity.....	110
Příjemci	110
Forma podpory	110
Typ operace	110
4. INDIKÁTORY	111
4.1. Indikátory kontextu.....	112
4.2 Indikátory globálního a specifických cílů programu	113
5. REALIZAČNÍ ČÁST	117
Implementace programu.....	117
Finanční řízení.....	123
Kontrolní systém	125
Nesrovnalosti.....	128
Monitorování	128
Zajištění monitorovacího systému strukturálních fondů pro programové období 2007-2013.....	128
Hodnocení programu Ex-ante	131
Hodnocení SEA ROP SM	132
6. FINANČNÍ PLÁN.....	135

Předmluva

Kohezní politika (politika soudržnosti) Evropské unie představuje nástroj sbližování sociálně-ekonomických charakteristik jednotlivých regionů EU prostřednictvím sady finančních nástrojů a zřetelně identifikovaných věcných priorit. Politika soudržnosti je uplatňována v rámci programovacích období; předkládaný Regionální operační program pro region soudržnosti NUTS 2 Střední Morava představuje základní nástroj uplatňování politiky soudržnosti v předmětném regionu v programovacím období 2007 – 2013.

Politika soudržnosti EU pro programovací období 2007 – 2013 doznala v kontextu celé EU v porovnání se stávajícím programovacím obdobím změny směřující k jejímu zjednodušení, zprůhlednění a posílení její decentralizace. Součástí těchto změn je nejen viditelné snížení počtu cílů a nástrojů jejich dosažení, ale především výrazné posílení role regionů v tomto procesu, se zdůrazněním územně-integrovaného přístupu. V souladu s těmito trendy došlo k přijetí rozhodnutí (na základě usnesení vlády číslo 245/2005) o přípravě samostatných Regionálních operačních programů, které v průběhu příštího programovacího období budou v rámci cíle Konvergence doplňovat množinu Tematických operačních programů.

Regionální operační program pro region soudržnosti NUTS 2 Střední Morava (ROP NUTS 2 Střední Morava) představuje klíčový strategický programovací dokument, vycházející ze sociálně-ekonomických rozvojových priorit regionu při realizaci projektů podporovaných ze strukturálních fondů EU v průběhu programovacího období let 2007 – 2013. Koncept ROP NUTS 2 Střední Morava respektuje legislativní i programové dokumenty EU, upravující rámec a obsah politiky soudržnosti, další klíčové strategické dokumenty sociálně-ekonomického rozvoje EU, jakož i klíčové dokumenty sociálního a ekonomického rozvoje České republiky a jejích regionů. Koncept ROP NUTS 2 Střední Morava pak současně respektuje procedury a pravidla využívání prostředků ze strukturálních fondů EU, státního rozpočtu České republiky a ostatních národních a regionálních veřejných zdrojů.

Obsahové priority ROP NUTS 2 Střední Morava jsou v souladu se strategickými rozvojovými dokumenty regionu, tedy zejména Programem rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje a Programem rozvoje územního obvodu Zlínského kraje, a regionálními rozvojovými dokumenty s tematickým zaměřením (http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/Regionální+rozvoj/regionální+rozvoj_CZ.htm?lang=CZ; <http://www.kr-zlinsky.cz/?ro=71991>).

Obsahové priority ROP NUTS 2 Střední Morava dále respektují i hlavní programové a rozvojové dokumenty České republiky, na obecné úrovni především dokument Strategie hospodářského růstu, pro konkrétní účel realizace politiky soudržnosti Národní rozvojový plán České republiky a aktuální verzi návrhu Národního strategického referenčního rámce.

Obsahové priority ROP NUTS 2 Střední Morava současně vycházejí z rámcových dokumentů přijatých na úrovni institucí EU, z nichž klíčové jsou Strategické obecné zásady Společenství, formulující hlavní strategické cíle sociálně-ekonomického rozvoje EU v oblasti politiky soudržnosti.

Obsahové zaměření ROP NUTS 2 Střední Morava respektuje komplexní způsob podpory regionálního rozvoje na základě analyticky vyhodnocených priorit, kterými jsou Doprava, Integrovaný rozvoj a obnova regionu a Cestovní ruch, za asistence podpůrné priority Technická pomoc.

ROP NUTS 2 Střední Morava splňuje formální náležitosti, dané metodikou Evropské komise a Ministerstva pro místní rozvoj České republiky. Dokument je rozčleněn do 6 hlavních kapitol. Kapitola „Sociálně-ekonomická analýza regionu“ popisuje prostřednictvím standardních charakteristik současnou sociálně-ekonomickou situaci regionu a ústí do SWOT analýzy. Dosažené analytické výstupy jsou základem tvorby strategie a identifikace strategických nástrojů, jejichž využití sleduje naplnění programových cílů. Tyto cíle jsou konstruovány prostřednictvím prioritních programových os a indikátorů, jež má realizace programu po završení jeho realizace přinést. Následující kapitola přiřazuje v podobě finančního plánu naplňování vytčených cílů odpovídající finanční krytí. Závěrečná pasáž je věnována procesu implementace programu.

Seznam zkratk

AO	Auditní orgán
CR	Cestovní ruch
CZ	Česká republika
ČNB	Česká národní banka
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EAFRD	Evropský zemědělský podpůrný a garanční fond
EIB	Evropská investiční banka
EK	Evropská komise
ELZA	Elektronická žádost
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje (EFRR)
ES	Evropské společenství
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EUR	Euro
FS	Fond soudržnosti (CF)
HDP	Hrubý domácí produkt
ICT	Informační a komunikační technologie (IKT)
IOP	Integrovaný operační program
IS	Informační systém
MF	Ministerstvo financí
MHD	Městská hromadná doprava
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí

MSP	Malé a střední podniky
MSSF	Monitorovací systém strukturálních fondů
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS 2	Územní statistická jednotka
OL	Olomoucký kraj (OK)
OP	Operační program
OPPI	Operační program podnikání a inovace
OSR	Odbor strategického rozvoje
PCO	Platební a certifikační orgán
PL	Polsko
PPS	Parita kupní síly
PRV	Program rozvoje venkova
ROP	Regionální operační program
RR	Regionální rada
ŘO	Řídící orgán
SEA	Posouzení vlivu koncepce na životní prostředí
SF	Strukturální fondy
SHR	Strategie hospodářského růstu
SK	Slovensko
SM	Střední Morava
ZK (ZL)	Zlínský kraj

Úvod

Způsobilost pro čerpání

Území NUTS 2 Střední Morava bylo v programovém období 2004 – 2006 způsobilé pro čerpání pomoci v rámci Cíle 1 politiky soudržnosti EU z Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj s celkovým objemem prostředků odpovídajícím 14,75% celkové alokace Společného regionálního operačního programu, jež činí pro celou Českou republiku 454,3 mil. € (13,6 mld. Kč; podle dosavadní hodnoty váženého průměrného kursu za období – 30,046 CZK/EUR); alokace SROP v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava tak činí 67 mil. € (2,0 mld. Kč) .

V programovém období 2007 – 2013 bude NUTS 2 Střední Morava čerpat podporu v rámci Cíle Konvergence z Evropského fondu pro regionální rozvoj prostřednictvím ROP NUTS 2 Střední Morava.

Cíl Konvergence

Strategie a zdroje politiky soudržnosti v programovacím období 2007 - 2013 se projevují ve vymezení tří nových prioritních cílů (Objectives) pro strukturální akce prováděné v jejím rámci – **konvergence**, konkurenceschopnost a zaměstnanost, spolupráce.

Rozhodujícím cílem příštího programovacího období je **konvergence**. Tento cíl do značné míry vychází z cíle 1 aktuálního programovacího období (podpory podrozvinutých regionů). Je určen k urychlení ekonomické konvergence nejméně rozvinutých regionů: ke zlepšení podmínek pro růst zaměstnanosti prostřednictvím investic do materiálních a lidských zdrojů; pro inovace a rozvoj společnosti založené na znalostech; pro podporu schopnosti přizpůsobit se ekonomickým a společenským změnám; k ochraně životního prostředí a k posílení efektivnosti administrativy.

Partnerství pro program

V průběhu přípravy ROP pro NUTS 2 Střední Morava byl uplatněn princip partnerství, v souladu s článkem 10 obecného nařízení, a bude uplatněn i v průběhu realizace. Za přípravu ROP SM jsou zodpovědné oba kraje, které tvoří region soudržnosti Střední Morava, tedy Olomoucký i Zlínský. ROP SM je připravován i rámci projektu „Posílení absorpční a administrativní kapacity, - 3.3 SROP.

Na přípravě programu se podílela Koordinační a pracovní skupina pro ROP NUTS 2 Střední Morava, jež řídila zpracování celého programu a schvalovala jednotlivé výstupy; v ní byli zastoupeni představitelé kraje, měst a obcí. Přítomni byli také zástupci zpracovatelů ROP SM a ex-ante hodnotitel. Tuto roli převzal následně Výbor Regionální rady.

Jednotlivé fáze přípravy ROP v podobě analytické i návrhové části po jednotlivých fázích přípravy ROP byly předkládány k připomínkám v rámci Pracovních skupin pro přípravu ROP za účasti zástupců měst, obcí, mikroregionů, hospodářských komor nebo podnikatelské i neziskové sféry. Složení jednotlivých pracovních skupin je také zveřejněno na webových stránkách včetně kontaktů na tyto členy. Tímto tedy byly zapojeni také i nejvýznamnější potenciální příjemci. Regionální operační program SM byl vypořádán v řádném meziresortním připomínkovém řízení a tyto připomínky od všech resortů byly vypořádány.

V průběhu přípravy programu byly pracovní verze dokumentu k dispozici veřejným připomínkám prostřednictvím internetových stránek <http://www.nuts2strednimorava.cz/page/1583.rop/> a také prostřednictvím krajských webových stránek. Pro zapojení co nejširšího okruhu budoucích aktérů programu se konají a budou konat konference, veřejné semináře a veřejná projednání ROP Střední Morava.

Na úrovni projektů bude aplikace principu partnerství zohledněna jako kritérium při hodnocení projektů.

Výchozí dokumenty a legislativa

ROP SM je dokument, který je potřeba vidět v širších souvislostech celé škály zásadních strategických programových a koncepčních dokumentů, a to jak na úrovni evropské tak na úrovni České republiky, resp. jednotlivých krajů tvořících region soudržnosti Střední Morava.

Programové zaměření ROP SM je v souladu nejen s níže uvedenými dokumenty zásadního charakteru, ale současně plně respektuje odpovídající legislativu ES a ČR.

Podkladem pro zpracování ROP regionu soudržnosti Střední Morava byly zejména níže uvedené strategické dokumenty a materiály.

Dokumenty a legislativa na evropské úrovni:

Důležité dokumenty:

- Strategické obecné zásady Společenství (SOZS).
- Třetí zpráva o pokroku v oblasti soudržnosti: K novému partnerství pro růst, zaměstnanost a soudržnost.
- Společně k růstu a zaměstnanosti: Nový začátek lisabonské strategie (sdělení předsedy EK zasedání Evropské rady).
- Working paper pro rozvoj měst.

Legislativa:

- Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999, OJ L 210, 31. 7. 2006.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999, OJ L 210, 31. 7. 2006.
- Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5.7.2006 o Evropském sociálním fondu
- KOM (2005) 299 v konečném znění – Sdělení Komise – Politika soudržnosti pro podporu růstu a zaměstnanosti – Strategické obecné zásady Společenství, 2007-2013;
- Working paper EC „Cohesion Policy and cities: the urban contribution to growth and jobs in the regions“
- Návrh nařízení Evropské komise stanovující implementační pravidla k Obecnému nařízení.
- Pokyny k regionální podpoře na období 2007 – 2013, OJ C 54, 4. 3. 2006.
- Návrh nařízení Komise o použití článků 87 a 88 Smlouvy ES na vnitrostátní regionální investiční podporu, OJ C 120, 20. 5. 2006.

Dokumenty a legislativa na národní úrovni

Důležité dokumenty:

- Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013 (4. verze, květen 2006).
- Návrh Národního rozvojového plánu ČR 2007-2013 (leden 2006).
- Národní lisabonský program 2005–2008 / Národní program reforem České republiky.
- Strategie udržitelného rozvoje ČR.
- Strategie regionálního rozvoje ČR.
- Strategie hospodářského růstu ČR 2005–2013
- Politika územního rozvoje ČR.

Legislativa:

- Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 490/2003 Sb., o vydání Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS).
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.
- Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků.
- Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

- Zákon č. 138/2006 Sb., změna zákonů v souvislosti s přijetím zákona o veřejných zakázkách.
- Zákon č. 299/1991 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
- Usnesení vlády ČR č. 235/1998 o Zásadách regionální politiky vlády (v aktuálním znění)
- Usnesení vlády ČR č. 40/1999 o zabezpečení přípravy pro využívání Strukturálních fondu a
- Kohezního fondu Evropské unie;
- Usnesení vlády ČR č. 245/2005 k postupu přípravy České republiky na čerpání finančních
- prostředků ze strukturálních fondu a z Fondu soudržnosti Evropské unie v letech 2007 až 2013;
- Usnesení vlády ČR č. 470/2001 k návrhu Národního rozvojového plánu (aktualizované znění);
- Usnesení vlády ČR č. 1242/2004 k návrhu Strategie udržitelného rozvoje České republiky;
- Usnesení vlády ČR č. 984/2005 k návrhu Strategie hospodářského růstu České republiky;
- Usnesení vlády ČR č. 730/1998 o Programu obnovy venkova.

Další podklady:

- Cestovní ruch v regionech České republiky, 2003.
- Dopravní politika České republiky pro léta 2005-2013, červenec 2005.
- Generální plán rozvoje dopravní infrastruktury, 2006.
- Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy v ČR, leden 2005.
- Politika územního rozvoje České republiky, březen 2006.
- Strategie podpory dopravní obsluhy území, 2006.

Dokumenty na regionální úrovni

Důležité dokumenty Olomoucký kraj:

- Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje – Aktualizace dokumentu schválená zastupitelstvem v únoru 2006.

Další podklady (řazeno abecedně Olomoucký kraj):

- Sociálně demografická analýza Olomouckého kraje, 2003
- Program rozvoje cestovního ruchu, říjen 2003
- Koncepce rozvoje venkova a zemědělství v OK, listopad 2005
- Koncepce rozvoje podnikání v OK, listopad 2005
- Územně energetická koncepce, březen 2004
- Koncepce environmentální výchovy, osvěty a vzdělávání, únor 2004
- Koncepce ochrany přírody a krajiny pro území OK, září 2004
- Koncepce rozvoje silniční sítě OK, 2006
- Koncepce rozvoje cyklistické dopravy na území OK, červenec 2003
- Koncepce rozvoje sociálních služeb v OK, 2003
- Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením v OK, březen 2004

- Bezpečnostní analýza s návrhem programu prevence kriminality v OK, srpen 2003
- Plán odpadového hospodářství v OK, září 2004
- Program snižování emisí a imisí znečišťujících látek v ovzduší OK, září 2004
- Plán rozvoje vodovodů a kanalizací OK, říjen 2006
- Koncepce rozvoje kultury a památkové péče v Olomouckém kraji, 2003
- Koncepce zahraničních aktivit OK, květen 2004
- Koncepce rozvoje humanitární pomoci OK, leden 2004
- Rozvoj informační společnosti Olomouckého kraje, 2004
- Koncepce zdravotnických služeb Olomouckého kraje
- Strategická analýza zdravotnických zařízení OK
- Koncepce rozvoje tělovýchovy a sportu v OK, 2006
- Dlouhodobý záměr vzdělávání, březen 2006
- Územní plány velkých územních celků Olomoucké aglomerace, 2004
- Územní plán velkého územního celku Jeseníky, 2003
- Generel dopravy silnic II. a III. třídy na území OK, 2006

Důležité dokumenty Zlínský kraj:

- Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje - červen 2002.

Další podklady (řazeno abecedně) Zlínský kraj:

- Sociálně demografická analýza Zlínského kraje, 2004
- Program rozvoje cestovního ruchu a jeho aktualizace, 2004, 2006
- Analýza MSP Zlínského kraje – 2002
- Územně energetická koncepce, 2004
- Výběr ploch pro umístění strategických průmyslových zón 2005
- Vymezení rozvojových ploch pro výrobu ZK 2004
- Generel dopravy ZK - návrh výhledové koncepce 2004
- Plochy pro podnikání velikostní kategorie 0,5 – 5,0 ha 2005
- Územní prognóza 2005
- Koncepce a strategie ochrany přírody a krajiny ZK 2004
- Plán odpadového hospodářství ZK 2004
- Dlouhodobý plán účinnější podpory památkové péče ve ZK do roku 2010
- Integrovaný dopravní systém ve Zlínském kraji 2003
- é péče ve ZK do roku 2010
- Koncepce rozvoje zdravotní péče lůžkové, ambulantní a jiné ve ZK pro rok 2004 - 2007
- Koncepce rozvoje cyklistické dopravy na území ZK, 2004
- Program snižování emisí a imisí znečišťujících látek v ovzduší ZK, září 2004
- Plán rozvoje vodovodů a kanalizací ZK, 2004
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy Zlínského kraje ,2006.
- Územní plány velkých územních celků Zlínské aglomerace a Beskyd, 2002

1. Socioekonomická analýza regionu

Všeobecný popis regionu

- Souhrnná charakteristika regionu

Region Střední Morava je v rámci srovnání ekonomické vyspělosti podprůměrně rozvinutým regionem jak v rámci EU-25, tak v rámci České republiky. V porovnání k průměru „nových“ členských zemí EU-10 je však jeho ekonomická vyspělost nadprůměrná. Ekonomická struktura regionu vykazuje konvergenční rysy zejména z pohledu podílu primárního sektoru; na straně druhé podíl terciéru roste hluboko pod průměrem EU. Celková míra nezaměstnanosti se výrazně neodchyluje od celostátního či unijního průměru; problémem je vysoká úroveň strukturální nezaměstnanosti a podíl dlouhodobě nezaměstnaných. Neuspokojivá je i vzdělanostní struktura obyvatelstva nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných osob. Region však vykazuje výrazný růstový potenciál, zejména v oblasti služeb a cestovního ruchu, opírající se o dlouhodobou tradici a zkušenosti s podnikáním.

- Geografie, obyvatelstvo

Region soudržnosti NUTS 2 Střední Morava leží ve středu Evropy, ve východní části České republiky. Jeho velká část má periferní polohu; hraničí s Polskem a Slovenskem. Rozkládá se na ploše 9.123 km² (OL – 5.160 km²; ZL – 3.963 km²), tedy 11,6% území České republiky. V regionu NUTS 2 Střední Morava žije 1,226 milionu obyvatel (OL – 635.126 osob; ZL – 590.706 osob), tedy 12% obyvatelstva České republiky.

- Administrativní členění

Administrativně je Střední Morava z pohledu kvalifikace EU regionem NUTS 2 (regionem soudržnosti), sestávajícím ze dvou krajů (NUTS 3): Olomouckého kraje a Zlínského kraje. Olomoucký kraj se dělí na 5 okresů a 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP); Zlínský kraj se člení na 4 okresy a 13 SO ORP. Jednotlivé okresy i SO ORP jsou velikostně i urbanisticky velmi rozdílné; hustota zalidnění je vyšší ve Zlínském kraji (149 osob na km²), než v Olomouckém kraji (123 osob na km²).

Sociálně demografický vývoj regionu

- Souhrnná charakteristika demografického vývoje regionu

Od počátku 90. let počet obyvatel v NUTS 2 Střední Morava klesal. Přirozený úbytek obyvatel NUTS 2 Střední Morava byl díky příznivější věkové struktuře přibližně o jednu třetinu nižší, než celostátní průměr. Relativní hodnota migračního salda byla v porovnání s průměrem České republiky přibližně poloviční. Přesto v obou částech NUTS 2 Střední Morava byl registrován v delším časovém období i ve zcela nedávné minulosti úbytek počtu obyvatel, daný jak přirozeným demografickým vývojem, i odstěhováním z regionu.

- tabulka **Základní demografické údaje obyvatel regionu NUTS 2 Střední Morava**

	2002		2003		2004	
	ZL	OL	ZL	OL	ZL	OL
Přirozený přírůstek	-660	-1.013	-1198	-784	-761	-444
Přírůstek stěhováním	-270	-611	-66	347	-399	-743
Celkový přírůstek	-930	-1.624	-1.264	-437	-1.160	-1.187

Zdroj: ČSÚ

Podle výsledku statistické bilance k 31. prosinci 2004 měl region NUTS 2 Střední Morava 1,225.832 obyvatel (OL – 635.126; ZL – 590.706), z toho 629.232 žen (OL – 326.201; ZL – 303.031) - (51,3%). V roce 2004 byl zaznamenán celkový úbytek 2.347 osob.

tabulka **Počet obyvatel regionu NUTS 2 Střední Morava**

	2002	2003	2004
Počet obyvatel	OL – 636.750 ZL – 593.130	OL – 636.313 ZL – 591.866	OL – 635.126 ZL – 590.706
- z toho žen	OL – 327.239 ZL – 304.316	OL – 326.812 ZL – 303.517	OL – 326.201 ZL – 303.031

Zdroj: ČSÚ

- *Věková struktura*

Oba kraje regionu NUTS 2 Střední Morava se liší svoji věkovou strukturou obyvatel, na straně druhé vykazují totožnou hodnotu ukazatele průměrného věku. Průměrný věk obyvatel činí 39,6 let (Zlínský kraj 39,6 roku; Olomoucký kraj 39,6 roku) a má trend mírného nárůstu. Naděje dožití při narození žen dosáhla 79,1 roku – OL; 79,5 roku - ZL a mužů 72,6 roku – OL; 71,8 roku - ZL. Měřeno indexem stárí, Olomoucký kraj je v porovnání se Zlínským krajem i celostátním průměrem mladším krajem. Na úrovni SO ORP je odchylka indexu stárí velmi výrazná (od přibližně 73,7 v Jeseníku až po 113,5 ve Zlíně). Vyšší podíl staršího obyvatelstva (a nižší podíl mladšího obyvatelstva) je typický pro velká města regionu NUTS 2 Střední Morava; většina dalších SO ORP má i v celostátním průměru vyšší zastoupení mladé populace.

tabulka **Věková struktura**

	2002			2004		
	ZL	OL	ČR	ZL	OL	ČR
Průměrný věk	39,0	39,0	39,3	39,6	39,6	39,8
Index stárí	88,4	86,7	89,2	95,6	92,9	94,0

Zdroj: ČSÚ

Index stárí je definován – Počet osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0 – 14 let

- *Prognóza vývoje obyvatelstva*

Hlavní charakteristiky a trendy

- Mírný pokles celkového počtu obyvatel
- Nízká hodnota migračního salda
- Viditelný jev stárnutí populace
- V menších sídlech je podíl mladé populace celostátně nadprůměrně vysoký

Ekonomický vývoj regionu

- *Souhrnná charakteristika ekonomického vývoje regionu*

V rámci regionu NUTS 2 Střední Morava je vytvářeno 9,5% hrubého domácího produktu (HDP) České republiky (Olomoucký kraj 4,8%, Zlínský kraj 4,7 % v roce 2004). HDP v přepočtu na obyvatele činí 80,0% průměru České republiky. Ve vztahu k EU-25 jsou tyto charakteristiky následující: v roce 2004 57,3% úrovně HDP na obyvatele. Úroveň HDP koresponduje s vývojem mezd, umístěním aktivit s odpovídající úrovní vytvářené přidané hodnoty a celkovou ekonomickou strukturou regionu.

- *Vývoj produkční schopnosti*

HDP přepočtený na obyvatele v paritě kupní síly regionu NUTS 2 Střední Morava dosahuje 57,3% průměru tohoto ukazatele vykazovaného EU-25. Hodnota tohoto ukazatele již převyšuje tu, jež je vykazována pro 10 nových členských zemí EU z roku 2004 – EU-10 (53,5%). Proces reálné konvergence je tak v případě obou součástí regionu NUTS 2 Střední Morava v průběhu této dekády zcela patrný.

Podíl primárního sektoru na HDP i celkové zaměstnanosti je relativně nízký, nicméně v celostátním porovnání i ve vztahu k průměru EU nadprůměrný až výrazně nadprůměrný; relativně nízký je však podíl terciéru (opět, jak v porovnání s celostátním průměrem, tak zejména v evropském kontextu). Nadprůměrně vysoký podíl na HDP i celkové zaměstnanosti tak vykazuje sekundární ekonomický sektor.

Zejména ve dvou posledních srovnávaných letech je hospodářská dynamika v obou krajích regionu NUTS 2 Střední Morava velmi silná.

tabulka **Výkonnost ekonomiky regionu NUTS 2 Střední Morava**

	2000	2001	2002	2003	2004
HDP (%) růst, běžné ceny)	OL – 5,0% ZL – 4,1%	OL – 4,8% ZL – 6,1%	OL – 6,5% ZL – 0,5%	OL – 6,6% ZL – 9,3%	OL – 8,2% ZL – 7,2%
HDP v % (ČR = 100)	OL – 4,8 ZL – 4,8	OL – 4,7 ZL – 4,8	OL – 4,7 ZL – 4,6	OL – 4,8 ZL – 4,8	OL – 4,8 ZL – 4,7
HDP na	OL – 162.713	OL – 171.232	OL – 182.807	OL – 195.250	OL – 211.467

obyvatele (Kč)	ZL – 176.475	ZL – 188.168	ZL – 189.555	ZL – 207.558	ZL – 222.885
HDP na obyvatele v % (ČR = 100)	OL – 77,7 ZL – 84,0	OL – 75,6 ZL – 83,0	OL – 77,2 ZL – 80,3	OL – 77,9 ZL – 83,2	OL – 78,0 ZL – 82,2
HDP na obyvatele v % (EU-25 = 100)	OL – 50,5 ZL – 54,6	OL – 49,9 ZL – 54,8	OL – 52,5 ZL – 54,6	OL – 53,0 ZL – 56,6	OL – 56,2 ZL – 59,1
HDP ČR na obyvatele v % (EU-25 = 100)	65	66	68	68	72

Zdroj: ČSÚ, Eurostat

- Vývoj trhu práce

Ukazatel míry nezaměstnanosti vykazovaný v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava v zásadě koresponduje s průměrnými hodnotami vykazovanými v rámci EU-25 a je výrazně nižší, než průměrná míra nezaměstnanosti v EU-10.

Vývoj počtu pracovních sil v regionu NUTS 2 Střední Morava je v zásadě stabilizován (pokles v Olomouckém kraji je regionálně kompenzován růstem ve Zlínském kraji).

Míra ekonomické aktivity je v případě regionu NUTS 2 Střední Morava těsně pod úrovní 60% a mírně pod úrovní celostátního průměru; míra ekonomické aktivity v rámci regionu je mírně vyšší v Olomouckém kraji, ale při klesajícím trendu; vývoj ve Zlínském kraji je přesně opačný – nižší míra ekonomické aktivity při rostoucím trendu.

Zaměstnanost

tabulka **Vývoj počtu pracovních sil v regionu NUTS 2 Střední Morava a České republice** (v tis. osob)

	2002		2004	
	NUTS 2 Střední Morava	Česká republika	NUTS 2 Střední Morava	Česká republika
Celkem	OL – 317,3 ZL – 286,0	5.139,1	OL – 316,1 ZL – 288,8	5.132,5
Ženy	OL – 141,4 ZL – 123,8	2.269,5	OL – 137,3 ZL – 125,2	2.268,2
Muži	OL – 175,9 ZL – 162,2	2.869,7	OL – 178,8 ZL – 163,6	2.864,3

Zdroj: ČSÚ

tabulka **Míra ekonomické aktivity** (% podíl zaměstnaných na celkovém počtu obyvatel starším 15 let)

	2002	2003	2004
NUTS 2 Střední Morava	OL – 59,2 ZL – 57,4	OL – 58,9 ZL – 58,0	OL – 58,0 ZL – 57,6
Česká republika	59,8	59,4	59,2

Zdroj: ČSÚ

Míra ekonomické aktivity v regionu NUTS 2 Střední Morava ukazuje, že nejvyšší míra ekonomické aktivity existuje v případě vysokoškolsky vzdělaných osob; mezi nimi pak muži vykazují ještě vyšší míru ekonomického zapojení. Ekonomická aktivita vysokoškolsky vzdělaných osob navíc roste. Faktor vzdělání tak sehrává v procesu zapojení do ekonomických aktivit velmi podstatnou roli; na opačném spektru o tomtéž svědčí i velmi nízká míra ekonomické aktivity v případě osob se základním vzděláním a osob bez vzdělání. Míra ekonomické aktivity těchto osob se navíc dále snižuje.

tabulka **Kvalifikační struktura a míra ekonomické aktivity podle vzdělání a pohlaví v regionu NUTS 2 Střední Morava (%)**

typ vzdělání	2002	2003	2004
Celkem	OL – 59,2 ZL – 57,4	OL – 58,9 ZL – 58,0	OL – 58,0 ZL – 57,6
Základní vzdělání a bez vzdělání	OL – 25,6 ZL – 18,0	OL – 20,7 ZL – 17,5	OL – 21,4 ZL – 17,2
Střední bez maturity	OL – 72,5 ZL – 69,4	OL – 70,2 ZL – 69,6	OL – 69,0 ZL – 68,8
Střední s maturitou	OL – 66,2 ZL – 66,8	OL – 67,4 ZL – 67,9	OL – 64,9 ZL – 67,3
Vysokoškolské	OL – 77,9 ZL – 77,6	OL – 74,8 ZL – 80,7	OL – 79,9 ZL – 79,1
Ženy	OL – 50,9 ZL – 48,0	OL – 50,1 ZL – 49,7	OL – 49,2 ZL – 48,3
Základní vzdělání a bez vzdělání	OL – 23,5 ZL – 16,5	OL – 19,9 ZL – 16,0	OL – 21,0 ZL – 17,4
Střední bez maturity	OL – 62,8 ZL – 59,8	OL – 60,6 ZL – 61,0	OL – 58,5 ZL – 56,8
Střední s maturitou	OL – 63,4 ZL – 61,8	OL – 62,5 ZL – 64,2	OL – 60,4 ZL – 63,0
Vysokoškolské	OL – 70,0 ZL – 70,1	OL – 68,0 ZL – 77,1	OL – 72,1 ZL – 72,7
Muži	OL – 68,2 ZL – 67,5	OL – 68,3 ZL – 67,0	OL – 67,5 ZL – 67,6
Základní vzdělání a bez vzdělání	OL – 29,5 ZL – 21,2	OL – 22,3 ZL – 20,7	OL – 22,1 ZL – 16,7

Střední bez maturity	OL – 79,4 ZL – 76,3	OL – 77,0 ZL – 75,8	OL – 76,6 ZL – 77,0
Střední s maturitou	OL – 69,9 ZL – 73,0	OL – 74,0 ZL – 72,5	OL – 70,9 ZL – 72,9
Vysokoškolské	OL – 83,1 ZL – 82,7	OL – 79,9 ZL – 83,4	OL – 85,5 ZL – 84,1

Zdroj: ČSÚ

Region NUTS 2 Střední Morava vykazuje stabilitu vývoje nejen ukazatele počtu pracovních sil, ale v zásadě stabilní je i zaměstnanost osob starších 15 let (rozdíl mezi těmito ukazateli představuje počet nezaměstnaných osob). Přesto jeho pokles je viditelnější, než u ukazatele počtu pracovních sil; počet zaměstnaných v čase klesá razantněji.

I v případě tohoto ukazatele je vývoj obdobný, jako u vývoje ukazatele počtu pracovních sil. Pod celkově stabilním, byť klesajícím vývojem registrujeme nárůst počtu zaměstnaných v případě Zlínského kraje a poměrně viditelný pokles, zejména v případě žen, u Olomouckého kraje.

tabulka **Zaměstnanost osob starších 15 let v regionu NUTS 2 Střední Morava a České republice** (v tisících osob)

	2002		2004	
	NUTS 2 Střední Morava	Česká republika	NUTS 2 Střední Morava	Česká republika
Celkem	OL – 286,8 ZL – 263,4	4.764,9	OL – 275,0 ZL – 267,3	4.706,6
Ženy	OL – 124,2 ZL – 112,2	2.064,5	OL – 116,5 ZL – 114,8	2.043,5
Muži	OL – 162,6 ZL – 151,2	2.700,4	OL – 158,5 ZL – 152,5	2.663,1

Zdroj: ČSÚ

Při zmíněném poklesu počtu zaměstnaných v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava registrujeme, že stále nejvýznamnějším zaměstnavatelem je zpracovatelský průmysl (v roce 2004 v něm bylo zaměstnáno 33,7% zaměstnaných osob). Druhým nejvýznamnějším zaměstnavatelem je činnost obchodu a oprav motorových vozidel a spotřebního zboží (13,8% zaměstnaných osob v roce 2004). Třetí největší počet lidí pak nachází práci ve stavebnictví (8,8% počtu zaměstnaných v roce 2004 v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava).

tabulka **Zaměstnaní v regionu NUTS 2 Střední Morava podle odvětví činnosti**

	2002	2004
Celkem NUTS 2 Střední Morava	550,2	542,3
Zemědělství,	OL – 19,8	OL – 20,2

myslivost, těžba nerostných surovin	ZL – 9,6	ZL – 10,5
Zpracovatelský průmysl	OL – 92,3 ZL – 105,6	OL – 86,8 ZL – 96,2
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	OL – 3,6 ZL – 3,4	OL – 2,4 ZL – 3,0
Stavebnictví	OL – 23,6 ZL – 22,6	OL – 23,2 ZL – 24,5
Obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží	OL – 34,4 ZL – 30,7	OL – 38,8 ZL – 35,9
Ubytování a stravování	OL – 7,6 ZL – 9,6	OL – 9,4 ZL – 9,1
Doprava, skladování a spoje	OL – 24,1 ZL – 16,8	OL – 17,9 ZL – 15,4
Finanční zprostředkování	OL – 6,1 ZL – 2,7	OL – 3,9 ZL – 3,9
Nemovitosti a pronájem, podnikatelské činnosti	OL – 10,9 ZL – 10,7	OL – 9,8 ZL – 11,8
Veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení	OL – 19,0 ZL – 13,5	OL – 15,4 ZL – 13,3
Vzdělávání	OL – 17,3 ZL – 15,3	OL – 17,0 ZL – 17,7
Zdravotní a sociální péče, veterinární činnosti	OL – 20,1 ZL – 15,4	OL – 21,1 ZL – 15,5
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	OL – 7,7 ZL – 7,4	OL – 8,7 ZL – 9,7

Zdroj: ČSÚ

Optikou sektorů teprve na počátku této dekády se terciární sektor v regionu NUTS 2 Střední Morava stal největším zaměstnavatelem. V tomto ohledu disponuje do budoucna značným potenciálem růstu, když celostátní průměr stojí přibližně o 6 procentních bodů výše, podíl terciéry v EU-25 pak o propastných více než 20 procentních bodů. Na straně druhé, podíl zpracovatelského průmyslu v regionu je v evropském kontextu neúměrně vysoký a v tomto ohledu je možné stále hovořit o „přeindustrializaci“ regionu.

tabulka **Vývoj sektorové zaměstnanosti v regionu NUTS 2 Střední Morava** (v % na celkové zaměstnanosti)

	2002	2004
Primární sektor	5,3	5,7
Sekundární sektor	45,7	43,6
Terciární sektor	49,0	50,7

Zdroj: ČSÚ

tabulka **Sektorová zaměstnanost v regionu NUTS 2 Střední Morava, České republice a Evropské unii** (v % na celkové zaměstnanosti)

	Region NUTS 2 Střední Morava	Česká republika	EU
Primární sektor	5,7	4,3	3,8
Sekundární sektor	43,6	39,2	24,2
Terciární sektor	50,7	56,5	72,0

Zdroj: ČSÚ, Eurostat

Struktura zaměstnanosti podle zaměstnání odpovídá rozdělení ekonomických aktivit v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava. Nejtypičtější profesí v regionu jsou tak řemeslníci a kvalifikovaní výrobci a zpracovatelé (21,0% z celkového počtu zaměstnaných v roce 2004). Druhou nejpočetnější profesní skupinou jsou techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci (19,3% z celku v roce 2004). Na třetím místě jsou pak pracovníci zaměstnaní jako obsluha strojů a zařízení (16,1% celkového počtu zaměstnaných v roce 2004). V celém regionu lze hovořit o relativně nízkém počtu vědeckých a odborných duševních pracovníků, jejichž počet jen velmi málo převyšuje počet pomocných a nekvalifikovaných pracovníků, který je naopak relativně velmi vysoký.

tabulka **Počet zaměstnaných osob podle klasifikace zaměstnání v regionu NUTS 2 Střední Morava** (v tisících osob)

	2002	2004
Celkem	550,2	542,3
Zákonodárci, vedoucí a řídící pracovníci	OL – 13,3 ZL – 17,8	OL – 13,2 ZL – 19,8
Vědečtí a odborní duševní pracovníci	OL – 19,8 ZL – 22,9	OL – 23,8 ZL – 20,5
Techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci	OL – 55,8 ZL – 46,5	OL – 52,4 ZL – 52,0
Nižší administrativní pracovníci	OL – 21,1 ZL – 20,6	OL – 20,2 ZL – 18,0

(úředníci)		
Provozní pracovníci ve službách a obchodě	OL – 35,1 ZL – 30,9	OL – 32,6 ZL – 31,8
Kvalifikovaní dělníci v zemědělství a lesnictví	OL – 7,1 ZL – 3,7	OL – 8,9 ZL – 4,6
Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé	OL – 61,3 ZL – 54,7	OL – 58,9 ZL – 55,1
Obsluha strojů a zařízení	OL – 44,6 ZL – 46,7	OL – 40,2 ZL – 47,1
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	OL – 26,1 ZL – 17,9	OL – 22,8 ZL – 17,9
Příslušníci armády	OL – 2,8 ZL – 1,8	OL – 1,9 ZL - -

Zdroj: ČSÚ

Největší skupina mezi ekonomicky aktivními osobami je tvořena zaměstnanci (83,3% celkového počtu ekonomicky činných osob v regionu NUTS 2 Střední Morava v roce 2004); tato skupina ještě velmi dlouhodobě zůstane zcela dominantní, nicméně počet zaměstnanců v čase trvale klesá (přibližně v souladu s celostátním trendem) na úkor růstu počtu zaměstnavatelů, samostatně výdělečně činných osob a pomáhajících rodinných příslušníků). Viditelný je zejména nárůst ekonomicky aktivních osob pracujících na vlastní účet – jejich podíl na celkové zaměstnanosti v regionu NUTS 2 Střední Morava v roce 2004 činil 11,7% a v průběhu srovnávaného dvouletého období jejich počet vzrostl o 16,5%.

Tabulka Vývoj počtu pracovníků v regionu NUTS 2 Střední Morava podle postavení v zaměstnání

	2002	2004
Celkem	550,2	542,3
Zaměstnanci	OL – 249,1 ZL – 222,2	OL – 233,6 ZL – 218,1
Zaměstnavatelé	OL – 7,5 ZL - 9,9	OL – 9,7 ZL – 11,6
Samostatně výdělečně činné osoby	OL – 25,7 ZL – 28,9	OL – 28,3 ZL – 35,3
Členové výrobních družstev	OL – 3,2 ZL – 1,2	OL – 1,5 ZL – 0,6
Pomáhající rodinní příslušníci	OL – 1,2 ZL - 1,2	OL – 1,8 ZL – 1,9

Zdroj: ČSÚ

Průměrná mzda v regionu NUTS 2 Střední Morava je přibližně 14 procentních bodů pod celostátním průměrem (86,1% průměrné mzdy v České republice v roce 2004), přičemž od tohoto průměru se v čase dále mírně vzdaluje (ještě v roce 2002 byla nominální průměrná mzda v regionu NUTS 2 Střední Morava jen o 10% nižší, než činil tehdejší celostátní průměr).

Zajímavé jsou pak i vnitroregionální rozdíly v úrovni průměrné mzdy podle ekonomických činností. Jestliže v obou krajích pobírali druhou nejvyšší průměrnou mzdu shodně pracovníci veřejné správy, nejlépe placení v Olomouckém kraji jsou pracovníci ve stavebnictví, kdežto ve Zlínském kraji jsou to pracovníci sektoru finančního zprostředkování.

tabulka **Vývoj průměrné nominální mzdy v regionu NUTS 2 Střední Morava**

	2002	2003	2004	2004
	%	%	%	Kč
NUTS 2 Střední Morava	OL – 89,0 ZL - 91,6	OL – 89,9 ZL – 92,2	OL – 85,7 ZL – 86,7	OL – 15.448 ZL – 15.629
Česká republika celkem	100,0	100,0	100,0	18.035

Zdroj: ČSÚ

Nezaměstnanost

Vývoj ukazatelů nezaměstnanosti v průběhu delšího i nedávného uplynulého období v rámci celého regionu NUTS 2 Střední Morava vykázal zajímavé a poučné charakteristiky. Jestliže před více než 10 lety byla v obou sledovaných krajích (především pak Zlínském kraji) míra nezaměstnanosti velmi nízká až zanedbatelná, během následujících pěti let se tato v kontextu celého regionu zvýšila přibližně 3,5-krát. Jestliže před více než 10 lety se absorpční schopnost pracovního trhu při vzniku nových ekonomických aktivit projevovala podprůměrnou hodnotou míry nezaměstnanosti, skutečně zahájený proces firemní restrukturalizace ve druhé polovině 90. let nejenže prudce zvýšil míru vykazované nezaměstnanosti, ale přinesl i do té doby málo známý fenomén strukturální nezaměstnanosti, jež se v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava projevil především v některých lokalitách Olomouckého kraje, který jako celek vykazuje míru nezaměstnanosti přibližně o 1,5 procentního bodu vyšší v porovnání se Zlínským krajem.

I další ukazatele vývoje nezaměstnanosti odhalují jevy podstatné z pohledu cílů ROP NUTS 2 Střední Morava. Týkají se například - - v delším časovém srovnání – nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání, který se v průběhu let 1995 – 2003 zvýšil přibližně čtyřikrát a rokem 2004 začal v obou krajích regionu poměrně viditelně klesat (zejména v Olomouckém kraji).

Počet volných pracovních míst, nasvědčující na straně jedné na zvyšující se poptávku po ekonomických aktivitách, na straně druhé na strukturální problém na trhu práce (nedostatek odpovídající poptávané pracovní síly) je viditelný ve Zlínském kraji. V Olomouckém kraji se

v delším časovém horizontu počet volných pracovních míst mírně snižuje, přestože v roce 2005 došlo k jeho nárůstu, stále však pod úrovní roku 2002.

tabulka **Vývoj nezaměstnanosti v regionu NUTS 2 Střední Morava v období 1990 – 2005**
(stav k 31.12.)

Zlínský kraj

	1995	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
Registrovaná míra nezaměstnanosti (v %)	2,4	7,0	8,7	8,1	8,5	10,2	10,6	10,6	9,3

Zdroj: ČSÚ, MPSV

* změna statistické metodiky

Zlínský kraj

	2002	2003	2004	2005*
Uchazeči o zaměstnání	29.759	31.621	31.606	29.505
- podíl žen (v %)	49,9	50,3	51,0	52,9
Volná pracovní místa	1.558	1.219	1.762	2.067

Zdroj: ČSÚ, MPSV

* změna statistické metodiky

Olomoucký kraj

	1995	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
Registrovaná míra nezaměstnanosti (v %)	4,4	10,3	12,6	11,9	11,5	12,2	12,6	12,2	10,7

Zdroj: ČSÚ, MPSV

* změna statistické metodiky

Olomoucký kraj

	2002	2003	2004	2005*
Uchazeči o zaměstnání	39.395	40.770	39.591	36.180
- podíl žen (v %)	48,4	49,0	49,8	51,6
Volná pracovní místa	2.906	2.493	2.513	2.849

Zdroj: ČSÚ

* změna statistické metodiky

Největší podíl na počtu nezaměstnaných osob v obou krajích regionu NUTS 2 Střední Morava mají osoby vyučené bez maturity; jejich podíl je v obou krajích přibližně srovnatelný a v čase navíc velmi stabilní (okolo 45%). Druhou největší skupinu mezi nezaměstnanými tvoří lidé se základním vzděláním nebo bez vzdělání (přibližně 25% celku na úrovni celého regionu); i tento ukazatel vykazuje v čase velmi stabilní údaje. Naopak mezi nezaměstnanými je pouze 4% osob s vyšším nebo vysokoškolským vzděláním.

tabulka **Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání v regionu NUTS 2 Střední Morava** (stav k 31.12. příslušného roku, v %)

	Celkem		
	2002	2003	2004
Základní vzdělání a bez vzdělání	OL – 27,9 ZL – 22,3	OL – 27,8 ZL – 21,9	OL – 27,7 ZL – 21,1
Střední odborné vzdělání bez maturity	OL – 3,1 ZL – 2,7	OL – 3,0 ZL – 2,8	OL – 3,5 ZL – 3,0
Vyučení	OL – 42,6 ZL – 45,7	OL – 43,1 ZL – 46,0	OL – 42,7 ZL – 45,9
Vyučení s maturitou	OL – 4,6 ZL – 4,9	OL – 4,5 ZL – 5,4	OL – 4,3 ZL – 5,6
Úplné střední všeobecné s maturitou	OL – 3,0 ZL – 3,2	OL – 3,0 ZL – 3,3	OL – 3,0 ZL – 3,3
Úplné střední odborné s maturitou	OL – 14,7 ZL – 17,1	OL – 14,6 ZL – 16,6	OL – 14,6 ZL – 16,8
Vyšší vzdělání	OL – 0,7 ZL – 0,8	OL – 0,7 ZL – 0,7	OL – 0,7 ZL – 0,7
Vysokoškolské vzdělání	OL – 3,4 ZL – 3,3	OL – 3,3 ZL – 3,3	OL – 3,5 ZL – 3,6
Celkem	100,0	100,0	100,0
Celkem (tis. osob)	OL – 39.395 ZL – 29.759	OL – 40.770 ZL – 31.621	OL – 39.591 ZL – 31.606

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Ani věkové složení uchazečů o zaměstnání neprochází v průběhu uplynulého období razantními změnami. V rámci stabilního vývoje těchto ukazatelů v čase tak dochází k potvrzení dvou věkově nejcitlivějších skupin obyvatelstva mezi uchazeči o zaměstnání. Jeto skupina osob starších 50 let (konkrétně v intervalu 50 – 54 let), která se v obou krajích podílí na celkové nezaměstnanosti téměř 14%. V rámci regionu NUTS 2 Střední Morava však existuje ještě citlivější skupina osob, obvykle bez pracovních zkušeností, resp. Jen s velmi malými pracovními zkušenostmi, která představuje nejpočetnější věkovou množinu mezi uchazeči o zaměstnání; jedná se o osoby mezi 20. a 25. rokem věku a v celém regionu je podíl této věkové kategorie na celkové nezaměstnanosti 15,5%, ve Zlínském kraji pak dokonce 16,2%.

tabulka **Věková struktura uchazečů o zaměstnání** (stav k 31.12. 2004, v %)

	Celkem
do 19 let	OL – 5,2 ZL – 5,0
20 – 24 let	OL – 15,1 ZL – 16,2

25 – 29 let	OL – 12,9 ZL – 12,7
30 – 34 let	OL – 11,8 ZL – 11,3
35 – 39 let	OL – 10,3 ZL – 10,2
40 – 44 let	OL – 10,3 ZL – 10,1
45 – 49 let	OL – 11,7 ZL – 11,5
50 – 54 let	OL – 13,8 ZL – 13,8
55 – 59 let	OL – 8,0 ZL – 8,3
nad 60 let	OL – 0,9 ZL – 0,9
celkem	100,0 (= OL – 39.591 osob ; = ZL – 31.606 osob)
průměrný věk nezaměstnané osoby (roky)	OL – 37,4 ZL – 37,3

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Hlavní charakteristiky a trendy

- Míra nezaměstnanosti v regionu je mírně nad průměrem České republiky i EU
- Prodlužující se doba průměrné délky nezaměstnanosti (projev strukturální nezaměstnanosti)
- Míra ekonomické aktivity je mírně pod průměrem České republiky a nad průměrem EU
- Relativně vysoký podíl zaměstnanosti v sekundárním ekonomickém sektoru a relativně nízký podíl v sektoru terciárním
- Vysoký podíl kvalifikovaných výrobních pracovníků na celkové zaměstnanosti; současně velmi nízký podíl vědeckých a odborných duševních pracovníků; navíc, stále relativně vysoký podíl nekvalifikovaných pracovníků
- Rostoucí počet samostatně výdělečně činných osob

Vzdělání a celoživotní učení

Stávající trend změn v ekonomických a sociálních strukturách, probíhající napříč EU, klade mimořádně vysoké nároky na vzdělání. Z pohledu řady subjektů v České republice představují tyto nároky zcela nový postoj a přístup ke vzdělávání, jako nikoliv jednorázové, či časově omezené, nýbrž soustavné, trvalé, celoživotní aktivitě. Jinými slovy, úspěšné završení studia či absolutorium učiliště jsou „pouze“ vstupem do procesu celoživotního učení. Podstatou tohoto přístupu je zajištění schopnosti každého jednotlivce zodpovědně se samostatně vzdělávat, bez ohledu na životní fázi, místo, čas, a formu a způsob učení.

Česká republika v dokumentu Strategie hospodářského růstu z roku 2005 a v navazujícím dokumentu Strategie rozvoje lidských zdrojů z roku 2005 akcentuje svoji připravenost rozvíjet stávající a budoucí potřebě adekvátní formy a způsoby učení.

V obou dokumentech je zdůrazněno, že dlouhodobě udržitelný hospodářský růst může být zajištěn pouze tehdy, pokud trh práce bude saturován dostatečnou nabídkou vzdělané, kvalifikované a adaptabilní pracovní síly. Uplatnění na trhu práce je podmíněno vzděláním, kvalifikací, ochotě se učit, rekvalifikovat a pracovat.

Vzdělávací systém by tak měl být nejen prostorem, kde se zmíněné motivy vzdělávání ze strany jednotlivce naplňují; onen nový vzdělávací přístup musí být adekvátně propagován a nositelé vzdělání – pedagogové, instruktoři, lektori – musejí mít vytvořeny odpovídající stimulující a motivační podmínky.

Prioritní na poli vzdělávání tak zahrnují flexibilitu vzdělávací soustavy (její otevření, zlepšení zapojení znevýhodněných žáků a studentů, zvýšení nabídky středního vzdělávání s maturitní zkouškou, posílení vazby mezi nabídkou a poptávkou po typu vzdělání na trhu práce, rozšíření přístupu k vyššímu odbornému a vysokoškolskému vzdělání); podporu rozvoje přenositelných dovedností absolventů; intenzivnější spolupráci mezi vzdělávacím a kulturním sektorem v oblasti celoživotního učení; zvýšení vzdělanosti dospělé generace odstraňováním bariér přístupu ekonomicky aktivních osob ke vzdělávání; podporu dalšího vzdělávání a řízení lidských zdrojů ve firmách; rekvalifikaci a jiné formy dalšího vzdělávání pro osoby, které pečovaly o děti, rodinné příslušníky či jinak nebyly delší dobu ekonomicky aktivní; či udržení mladých talentů v zemi (regionu).

V rámci České republiky výdaje na vzdělání z veřejných zdrojů v poměru k HDP vůči průměru EU zaostávají.

tabulka **Celkové veřejné výdaje na vzdělání** (v % na HDP)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Česká republika	4,05	4,04	4,16	4,41	4,51	4,59
EU-25	5,00	4,94	5,10	5,22	5,27	5,33

Zdroj: Eurostat, ČSÚ

Výdaje na vzdělávání jsou v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava ve většině poskytovány z veřejných zdrojů, převážně ze státního rozpočtu (přibližně 80%), zřizovatelé škol poskytují prostředky v řádu přibližně 20%.

Veřejné vysoké školy jsou rovněž ve většině financovány ze státního rozpočtu; jejich pedagogické aktivity normativním způsobem, vědecká a výzkumná práce pak rovněž dominantně ze státního rozpočtu prostřednictvím smluvního financování (granty, výzkumné úkoly apod.). Menšinovými příjmy veřejných vysokých škol jsou rovněž výnosy z vědeckých, výzkumných, vývojových či poradenských aktivit, grantů pocházejících mimo státní rozpočet, či z hospodaření s majetkem.

- *Účast na vzdělávání*

V regionu NUTS 2 Střední Morava vzdělanostní struktura v zásadě kopíruje celostátní průměr, byť z kvalitativního pohledu se nachází mírně pod ním. Jestliže v roce 2004 činil například celostátní průměr vysokoškolské populace 9,9% podílu na celkovém počtu obyvatel, v regionu NUTS 2 Střední Morava dosáhl tento údaj hodnoty 8,5%. Naopak v případě osob se základním vzděláním a osob bez vzdělání v regionu NUTS 2 Střední Morava je tento podíl oproti celostátnímu průměru překonán (22,5% versus 20,9%). Podíl osob se středním vzděláním s maturitou je pak v regionu NUTS 2 Střední Morava (28,8%) pod celostátním průměrem (30,9%), v případě osob se středním vzděláním bez maturity je tomu naopak (podíl 40,2% v regionu NUTS 2 Střední Morava).

Pokud se zaměříme na stejné srovnání v případě žen, vycházejí nám za rok 2004 pro region NUTS 2 Střední Morava ještě méně příznivé výsledky (vysokoškolsky vzdělaných je pouze 7,0% z celkového počtu žen; naopak podíl žen se základním vzděláním či bez vzdělání činí 29,2%).

Positivním rysem tohoto srovnání je vývoj v čase; od roku 2002 do roku 2004 se podíl vysokoškolsky vzdělaných osob zvýšil téměř o 1 procentní bod; naopak podíl osob se základním vzděláním a bez vzdělání se v regionu NUTS 2 Střední Morava snížil o 1,7 procentního bodu.

tabulka **Struktura obyvatelstva staršího 15 let podle nejvyššího dosaženého vzdělání.**

	2002		2003		2004	
	OL	ZL	OL	ZL	OL	ZL
Celkem	535,5	498,7	537,0	500,6	538,7	501,4
Základní vzdělání a bez vzdělání	135,3	115,0	117,9	114,1	121,3	112,8
Střední vzdělání bez maturity	207,9	199,9	220,2	197,4	220,3	198,1
Střední vzdělání s maturitou	153,4	144,1	156,8	147,8	151,6	147,7
Vysokoškolské vzdělání	39,0	39,1	42,3	40,7	45,4	42,5
Ženy	277,8	258,2	278,6	259,1	279,2	259,4
Základní vzdělání a bez vzdělání	88,2	77,8	79,0	76,6	80,6	76,6
Střední vzdělání bez maturity	86,3	84,1	91,8	82,9	92,5	80,6
Střední vzdělání s maturitou	87,6	80,1	89,6	81,9	87,0	83,3
Vysokoškolské vzdělání	15,7	16,0	18,2	17,5	19,0	18,8

Zdroj: ČSÚ

- *Vzdělávání na základních, středních a vyšších odborných školách*

Demografický vývoj České republiky i regionu NUTS 2 Střední Morava se výrazně promítá – zejména v kategorii základních škol – do trendu citelného poklesu školských institucí, žáků i učitelů v čase. Méně výrazný pokles lze pak registrovat v případě počtu žáků na učilištích. Na straně druhé, v případě gymnázií lze pozorovat vývoj v zásadě stabilní, v případě středních odborných a částečně i vyšších odborných škol lze hovořit o mírně rostoucím trendu.

Jestliže v průběhu školního roku navštěvovalo základní školy v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava celkem 122.995 žáků na 533 školách, o dva školní roky později ubylo na základních školách 10.494 žáků (pokles o 9,5%). Ve stejném čase se počet škol snížil o 21 (pokles o 3,9%). Počet učitelů pak byl za toto období nižší o 878 osob.

Nepoměrně stabilnější je vývoj na středních školách, na nichž ve školním roce 2004/2005 studovalo či učilo se 69.751 studentů a žáků. Na tomto počtu se nejvyšší měrou podílejí studenti středních odborných škol (39,3%), následování žáky učilišť (35,7%); studenti gymnázií pak představují v regionu NUTS 2 Střední Morava podíl 25,0%.

V průběhu srovnávaných dvou školních let došlo na středních školách k největšímu nárůstu počtu studentů středních odborných škol, který dosáhl 7,5%. Mírném úbytku počtu žáků na učilištích pak neodpovídá soustavný nárůst počtu učitelů a mistrů odborné přípravy.

Na vyšších odborných školách se pak na svoji profesi připravovalo ve školním roce 2004/2005 2.602 studentů v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava; i tento segment vzdělávání registruje nárůst počtu studentů (za poslední dva školní roky o 6,6%), při konstantním počtu školských zařízení a stabilním počtu učitelů.

tabulka Struktura základních veličin oblasti školství v regionu NUTS 2 Střední Morava v jednotlivých školních letech

	2002/2003		2003/2004		2004/2005	
	OL	ZL	OL	ZL	OL	ZL
Základní školy						
- počet škol	296	237	290	236	279	233
- počet žáků	62.834	60.161	60.335	57.584	57.455	55.046
- počet učitelů	4.342	3.943	4.264	3.856	4.036	3.371
Gymnázia						
- počet škol	20	14	20	14	20	15
- počet žáků	9.715	7.546	9.684	7.585	9.695	7.726
- počet učitelů	790	615	780	614	793	631
Střední						

odborné školy						
- počet škol	47	51	48	52	48	52
- počet žáků	12.179	13.338	12.537	13.881	13.124	14.309
- počet učitelů	1.168	1.453	1.208	1.544	1.250	1.568
Učiliště						
- počet škol	41	35	42	34	41	32
- počet žáků	13.080	12.681	12.818	12.619	12.495	12.402
- počet učitelů/ mistrů	1.164	1.425	1.383	1.428	1.372	1.372
Vyšší odborné školy						
- počet škol	7	11	7	11	7	11
- počet žáků	1.156	1.286	1.261	1.378	1.275	1.327
- počet učitelů	151	195	153	213	162	195

Zdroj: ČSÚ

- Vzdělávání na vysokých školách

Dvě veřejné a dvě soukromé vysoké školy v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava navštěvovalo ve školním roce 2004/2005 23.193 studentů všech typů studia, tedy 8,3% celkového počtu vysokoškolských studentů zapsaných ke studiu v České republice. Naprosto dominantní počet studentů (98%) studuje na veřejných vysokých školách, zbývající část studentů připadá na soukromé vysoké školy.

Díky dlouhé tradici vysokého školství v rámci Olomouckého kraje je počet studentů zapsaných především na Univerzitě Palackého přibližně dvojnásobný s počtem studentů University T. Bati ve Zlíně. Počet studentů bakalářského studia je dokonce mírně vyšší na vysokých školách ve Zlínském kraji; celkový dvojnásobek počtu studentů je tak výsledkem mnohonásobně vyššího počtu studentů magisterského studia a doktorandů v kraji Olomouckém.

Razantní strukturální změny ekonomiky a společnosti v minulých více než 15 letech, a jim odpovídající změna struktury pracovních sil a požadavků trhu práce, vedly nejen ke zvýšení počtu studentů vysokých škol, nýbrž i k založení řady nových oborů a specializací.

Činnost vysokých škol je významná nejen z důvodu přípravy a výchovy nových vysoce kvalifikovaných pracovníků v praktických oborech, nýbrž i z důvodu jejich vědecké, výzkumné a vývojové činnosti. Právě teoretická i aplikovaná výzkumná, vědecká a vývojová

pracoviště na vysokých školách se stávají regionálními, případně i národními centry vzdělanosti.

Výzvou pro vysoké školy je zaměření e na rozšíření nabídky vzdělávání a jeho kvality. To je spojeno s posílením variantnosti forem studia, aplikací nových učebních postupů a technologií, využívání moderních sdělovacích a elektronických médií, vytváření praktických výukových laboratoří a poradenských center. Výzvy spočívají rovněž v nalézání partnerství mezi vysokými školami, zejména ze zahraničí.

tabulka **Základní struktura vysokých škol a studentů v rámci NUTS 2 Střední Morava ve školním roce 2004/2005**

	Počet vysokých škol	Počet fakult	Studenti z České republiky				Zahraniční studenti
			bakalářské studium	magisterské studium	doktorandské studium	absolventi	
Celkem Česká republika	62	120	128.056	128.516	23.228	38.625	18.396
Olomoucký kraj	2	7	5.262	9.096	1.308	2.250	1.069
- veřejné	1	7	5.211	9.096	1.308	2.250	1.069
- soukromé	1	-	51	-	-	-	-
Zlínský kraj	2	3	5.937	1.338	252	1.223	465
- veřejné	1	3	5.533	1.338	252	1.124	385
- soukromé	1	-	404	-	-	99	80

Zdroj: ČSÚ

- Další vzdělávání

Oblast dalšího vzdělávání představuje velmi klíčovou oblast pro naplnění role vzdělávání ve vztahu k posilování konkurenceschopnosti. Jednotlivé formy dalšího vzdělávání postrádají v České republice jednotnou právní úpravu, jež může limitovat zájem a stimulaci o tuto klíčovou formu vzdělávání zejména pro již ekonomicky aktivní osoby. Z pohledu rozvoje různých forem dalšího vzdělávání rovněž chybí jednotné zpracování dostupných informací, které by bylo schopno vyhodnotit základní trendy jeho vývoje. Průvodním jevem nedostatečného informačního zpracování tohoto vzdělávacího segmentu je i nepřehlednost a neprůhlednost jeho nabídky.

Je obvyklé, že tyto vzdělávací služby jsou zajišťovány – obvykle za úplatu – speciálními vzdělávacími společnostmi a agenturami, neziskovými institucemi i školami. Součástí projektů dalšího vzdělávání jsou kursy primárně založené na ziskovém, podnikatelském principu; velmi významnou roli pak sehrává vzdělávání v rámci jednotlivých firem, společností a institucí (vnitropodnikové vzdělávání).

Lisabonská strategie v této souvislosti nabízí měřítko, aby do roku 2010 bylo touto formou vzděláno 12,5% populace ve věku 25 – 64 let. Je obvyklé, že účastníky dalšího vzdělávání jsou zejména osoby, které již dosáhly vysoké úrovně svého vzdělání; naopak

obyvatelstvo s nízkým stupněm vzdělání není typickým účastníkem vzdělávacích akcí dalšího vzdělávání. Tím paradoxně dochází k prohlubování vzdělanostní mezery ve struktuře obyvatelstva. Tento jev pak může být patrný i v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava, kde osoby s nižším vzděláním (bez maturity) se na celkovém počtu obyvatel podílejí téměř 63%. Velmi důležitou budoucí výzvou v oblasti dalšího vzdělávání je nalezení motivačních a stimulačních nástrojů pro intenzivnější zařazení osob s nižším vzděláním, případně jejich zaměstnavatele.

V regionu Střední Moravy byly identifikovány vážné nedostatky v kvalitě školské infrastruktury a vybavení škol moderními učebními pomůckami. Na základě analýzy stavu školských budov, energetických auditů těchto objektů a požadavků samotných školských zařízení byly nejvážnější nedostatky zjištěny v následujících oblastech: poškození střech, oken a obvodových plášťů budov, závady elektroinstalace, osvětlení, topných systémů, nedostatečné zdroje tepla (včetně chybějící regulace), nevyhovující úroveň kuchyní, šaten a hygienických zařízení. Velké množství škol se potýká též s nedostatečnou úrovní vybavení moderními učebními pomůckami.

Hlavní charakteristiky a trendy

- Vzdělanostní struktura regionu NUTS 2 Střední Morava se nachází mírně pod celostátním průměrem; vysoké procento osob se základním vzděláním a bez vzdělání; nízký podíl vysokoškoláků
- Relativně pozitivní trend spočívá v pozvolném nárůstu podílu vysokoškoláků a poklesu podílu osob s nejnižším vzděláním na celkovém počtu obyvatelstva
- Výrazný pokles počtu žáků a aktivit na základních školách; z toho vyplývající potřeba přizpůsobení nabídky vzdělávání a využití stávajících školních a personálních kapacit
- Stabilní vývoj počtu žáků a studentů středních škol, s rostoucím trendem zejména u středních odborných škol
- Nárůst počtu studentů vysokých škol; v Olomouckém kraji dominantní forma studia magisterské studium, ve Zlínském kraji bakalářské studium
- Potřeba vyšší míry využívání doplňkových veřejných zdrojů financování (vedle dominantních veřejných zdrojů) zejména na vyšších úrovních vzdělávání
- Neujasněnost konceptu dalšího vzdělávání v kontextu celé České republiky
- Nutná modernizace školské infrastruktury včetně vybavení škol moderními učebními pomůckami

Podnikatelské prostředí

Ke konci roku 2004 působilo v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava 257.754 podnikatelských subjektů, což představuje přibližně 11,0% celkového počtu podnikatelských subjektů v České republice. Přestože nárůst počtu podnikatelských entit již není zdaleka tak strmý, jako v průběhu 90. let, přesto lze mírný nárůst stále registrovat i v průběhu počátku tohoto desetiletí.

tabulka **Počet registrovaných ekonomických subjektů v regionu NUTS 2 Střední Morava** (k 31.12. příslušného roku)

2002	2003	2004
------	------	------

OL – 122.984	OL – 127.865	OL – 129.075
ZL – 122.912	ZL – 128.095	ZL – 128.679

Zdroj: ČSÚ

Zmíněný nárůst počtu podnikatelských subjektů je patrný například v odvětvích průmyslu a viditelný především ve Zlínském kraji, ve stavebnictví (plošně na území celého regionu NUTS 2 Střední Morava), ve službách pak například v odvětví ubytování a stravování, činností v oblasti nemovitostí a zdravotních a sociálních službách. Naopak v případě obchodu již patrně došlo k vytvoření velmi konkurenčního prostředí a nedávné období pak představuje spíše fázi koncentrace a stabilizace, doprovázenou i snižováním počtu podnikatelských subjektů. Nárůst počtu průmyslových podnikatelských subjektů za sledované dva roky činí 3,4%, u stavebních firem dosáhl tento nárůst 9,4%, u ubytovacích a stravovacích pak 9,9% . Firem působících v oblasti nemovitostí za srovnatelné období přibýlo za sledované období o 17,8% a aktivit v oblasti zdravotních a sociálních služeb poskytovalo o 6,6% více firem.

Váha zastoupení jednotlivých ekonomických odvětví pak v zásadě koresponduje s charakteristikami sektorové zaměstnanosti.

tabulka **Počet registrovaných subjektů podle odvětví v regionu NUTS 2 Střední Morava**
(k 31.12. příslušného roku)

	2002	2003	2004
Zemědělství	OL – 10.095 ZL – 10.920	OL – 10.249 ZL – 10.948	OL – 10.236 ZL – 10.526
Průmysl	OL – 18.395 ZL – 22.194	OL – 18.835 ZL – 22.988	OL – 18.840 ZL – 23.138
Stavebnictví	OL – 13.339 ZL – 13.613	OL – 14.194 ZL – 14.430	OL – 14.619 ZL – 14.857
Obchod	OL – 37.861 ZL – 35.340	OL – 37.937 ZL – 35.561	OL – 37.282 ZL – 34.751
Ubytování a stravování	OL – 5.835 ZL – 5.503	OL – 6.144 ZL – 5.803	OL – 6.413 ZL – 6.049
Doprava a spoje	OL – 4.428 ZL – 3.843	OL – 4.552 ZL – 3.977	OL – 4.525 ZL – 3.938
Finanční zprostředkování	OL – 3.726 ZL – 4.048	OL – 3.697 ZL – 3.992	OL – 3.702 ZL – 3.978
Činnosti v oblasti nemovitostí	OL – 15.591 ZL – 15.061	OL – 17.333 ZL – 17.049	OL – 18.304 ZL – 17.809
Veřejná správa	OL – 647 ZL – 446	OL – 646 ZL – 442	OL – 594 ZL – 407
Školství	OL – 1.531 ZL – 1.273	OL – 1.927 ZL – 1.672	OL – 1.914 ZL – 1.692
Zdravotní a sociální péče	OL – 1.889 ZL – 1.649	OL – 1.955 ZL – 1.741	OL – 1.992 ZL – 1.778

Zdroj: ČSÚ

Z pohledu právní formy jsou zdaleka nejpočetněji zastoupenou skupinou živnostníci a podnikající fyzické osoby. V případě společností s ručením omezeným a akciových společností je jejich výskyt četnější v případě Zlínského kraje. V případě živnostníků,

společností s ručením omezeným i příspěvkových organizací i nedávné období přineslo nárůst jejich počtu. Ve sledovaném období 2002 – 2004 se celkový počet živnostníků a podnikajících fyzických osob v regionu NUTS 2 Střední Morava zvýšil o 4,1%. Jestliže počet akciových společností se v čase prakticky nezměnil, počet společností s ručením omezeným narostl o 8,3% a příspěvkových organizací dokonce o 147,3%.

tabulka **Počet registrovaných subjektů podle právní formy v regionu NUTS 2 Střední Morava** (k 31.12. příslušného roku)

	2002	2003	2004
Živnostníci a podnikající fyzické osoby	OL – 99.088 ZL – 95.449	OL – 102.381 ZL – 99.115	OL – 102.934 ZL – 99.635
Samostatně hospodařící rolníci	OL – 7.658 ZL – 9.433	OL – 7.641 ZL – 9.301	OL – 7.360 ZL – 8.548
Veřejné obchodní společnosti	OL – 333 ZL – 273	OL – 330 ZL – 278	OL – 328 ZL – 269
Společnosti s ručením omezeným	OL – 6.718 ZL – 9.494	OL – 6.993 ZL – 9.812	OL – 7.407 ZL – 10.151
Nadace a nadační fondy	OL – 154 ZL – 155	OL – 157 ZL – 157	OL – 157 ZL – 158
Akciové společnosti	OL – 627 ZL – 734	OL – 633 ZL – 736	OL – 630 ZL – 733
Družstva	OL – 462 ZL – 290	OL – 487 ZL – 306	OL – 491 ZL – 299
Příspěvkové organizace	OL – 317 ZL – 281	OL – 849 ZL – 740	OL – 779 ZL – 700

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

- Malé a střední podniky

Drtivá většina podnikatelských subjektů je v regionu NUTS 2 Střední Morava – stejně jako v ostatních regionech České republiky – EU – reprezentována nejmenšími firmami bez zaměstnanců či s maximálním počtem pěti zaměstnanců. Z celkového počtu podnikatelských subjektů je těchto firem v roce 2004 zaznamenáno přibližně 95,5%. Firmy střední velikosti se na celkovém počtu podnikatelských subjektů podílejí dalšími téměř třemi procenty. Tento přehled částečně dokumentuje význam sektoru malých a středních podniků pro ekonomický rozvoj regionu NUTS 2 Střední Morava.

Nedávný vývojový trend ukazuje na pozvolný a citelný pokles počtu podnikatelských subjektů bez zaměstnanců v čase. I tento aspekt potvrzuje fakt pozvolné koncentrace podnikatelských subjektů, silné konkurenční prostředí a pravděpodobně i aspekt formálního ukončení již reálně nefungující firmy. Naopak počet firem zaměstnávajících do 20 zaměstnanců pozvolna roste a zřejmě nasvědčuje na jev pozvolné expanze a nárůstu velikosti malých firem. V případě větších firem a společností je pak již jejich počet v nedávném časovém srovnání velmi stabilizován.

V Olomouckém kraji není žádný podnik, zaměstnávající 10.000 a více pracovníků; ve Zlínském kraji pak nenalezneme žádného zaměstnavatele pro více než 5.000 pracovníků. V Olomouckém kraji v roce 2004 více než 35.500 z celkového počtu podnikatelských subjektů neuvedlo počet svých zaměstnanců; lze předpokládat, že mezi nimi budou drtivě převládat mikrospolečnosti s žádným či minimálním počtem pracovníků; ve Zlínském kraji v roce 2004 více než 36.500 z celkového počtu podnikatelských subjektů neuvedlo počet svých zaměstnanců; i zde lze předpokládat, že mezi nimi téměř výlučně převládají mikrofilmy s žádným či zcela minimálním počtem pracovníků.

tabulka **Registrované subjekty podle velikosti v regionu NUTS 2 Střední Morava** (k 31.12. příslušného roku)

	2002	2003	2004
Podnikatelské subjekty bez zaměstnanců	OL – 91.319 ZL – 91.006	OL – 83.524 ZL – 83.057	OL – 77.780 ZL – 76.559
Podnikatelské subjekty s 1 – 5 zaměstnanci	OL – 9.919 ZL – 9.638	OL – 10.853 ZL – 10.678	OL – 10.600 ZL – 10.295
Podnikatelské subjekty s 6 – 19 zaměstnanci	OL – 2.895 ZL – 3.203	OL – 3.097 ZL – 3.345	OL – 3.191 ZL – 3.368
Podnikatelské subjekty s 20 – 49 zaměstnanci	OL – 1.054 ZL – 1.144	OL – 1.108 ZL – 1.209	OL – 1.099 ZL – 1.165
Podnikatelské subjekty s 50 – 99 zaměstnanci	OL – 373 ZL – 402	OL – 367 ZL – 414	OL – 383 ZL – 427
Podnikatelské subjekty se 100 – 249 zaměstnanci	OL – 202 ZL – 229	OL – 205 ZL – 227	OL – 222 ZL – 246
Podnikatelské subjekty s 250 – 499 zaměstnanci	OL – 73 ZL – 62	OL – 69 ZL – 59	OL – 68 ZL – 63
Podnikatelské subjekty s 500 a více zaměstnanci	OL – 32 ZL – 36	OL – 33 ZL – 39	OL – 34 ZL – 42

Zdroj: ČSÚ

- Cestovní ruch

Aktivity cestovního ruchu představují jeden z největších rozvojových potenciálů regionu NUTS 2 Střední Morava, který však prozatím není zcela naplňován.

Některé vybrané ukazatele, charakterizující spíše kvantitativní stranu nabídky služeb cestovního ruchu jsou v nedávném sledovaném období spíše klesající, než rostoucí. V období 2002 – 2004 poklesl počet ubytovacích zařízení v rámci celého regionu o 40, úměrně tomu se

snížil i počet lůžkových kapacit. V zásadě stabilní trend vykázaly údaje o zaměstnanosti ubytovacích kapacit.

Je zřejmé, že cestovní ruch představuje odvětví s mimořádným synergickým efektem, jež zdaleka nezahrnuje pouze ubytovací zařízení, ale početné stravovací, dopravní služby a celou řadu doprovodných služeb, přímo podporující vlastní turistickou akci.

tabulka **Vývoj cestovního ruchu v regionu NUTS 2 Střední Morava – ubytovací zařízení**

	2002	2003	2004
Počet ubytovacích zařízení	OL – 365 ZL - 389	OL – 366 ZL - 389	OL – 344 ZL – 370
Počet lůžek	OL – 19.421 ZL – 22.330	OL – 19.882 ZL – 22.618	OL – 18.614 ZL – 21.415
Počet pracovníků v ubytovacích zařízeních	OL – 3.200 ZL – 3.002	OL – 3.181 ZL – 2.948	OL – 3.269 ZL – 2.997

Zdroj: ČSÚ

Ani údaje o využívání ubytovacích kapacit v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava nejsou zcela uspokojivé, byť jsou patrné některé nadějně dílčí trendy. Za celý region dochází v období 2002 – 2004 k poměrně viditelnému nárůstu počtu návštěvníků, jež je patrný především v rámci Zlínského kraje (o 10,9%); méně příznivý je však jev, že ve stejném čase dochází k úbytku počtu cizinců (celkem téměř o 11.800 návštěvníků). Mezi cizinci je v absolutním čísle stále atraktivnější Olomoucký kraj, nicméně úbytek jeho zahraničních návštěvníků ve sledovaném období může být varující.

Neroste, ale naopak mírně klesá i celkový průměrný počet přenocování; ve Zlínském kraji nepatrně vzrostl počet přenocování v případě cizinců. Zkracuje se rovněž průměrná doba pobytu ve většině zkoumaných pohledů (jen zahraniční návštěvníci Zlínského kraje zůstávají o málo déle v roce 2004 v porovnání s rokem 2002). Dramaticky nižší je pak využitelnost pokojů, která v případě Olomouckého kraje poklesla o téměř 10 procentních bodů, u Zlínského kraje pak o téměř 7 procentních bodů.

Přestože údaje o délce pobytu korespondují, případně i převyšují celostátní průměr (který je ovlivněn velkým počtem velmi krátkodobých návštěvníků Prahy), celkový podíl ubytovaných návštěvníků v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava dosáhl pouze 7,7% celkového počtu ubytovaných hostů v České republice za rok 2004.

tabulka **Ukazatele cestovního ruchu v regionu NUTS 2 Střední Morava v roce 2004 – hosté**

	2004		
	CZ	OL	ZL
Hosté v ubytovacích	12,219.689	417.663	522.355

zařízení			
- z toho cizinci	6,061.225	97.405	81.608
Průměrný počet přenocování	3,3	4,2	3,8
- z toho cizinci	3,1	2,8	3,9
Průměrná doba pobytu (ve dnech)	4,3	5,2	4,8
- z toho cizinci	4,1	3,8	4,9
Využití pokojů (v %)	44,1	33,3	43,4

Zdroj: ČSÚ

- *Výzkum, vývoj, inovace*

Region NUTS 2 Střední Morava v porovnání s celostátními údaji nepředstavuje centrum výzkumného, vývojového a inovačního potenciálu v České republice. V roce 2004 bylo na účely výzkumných a vývojových činností vynaloženo 5,2% celkového množství prostředků vynaložených na tento účel v České republice. Jestliže v případě Olomouckého kraje objem těchto výdajů v čase narůstá, v případě Zlínského kraje můžeme registrovat velmi nerovnoměrný vývoj

tabulka **Výdaje na výzkum a vývoj v regionu NUTS 2 Střední Morava** (mld. Kč)

	2001	2002	2003	2004
CZ	28,337	29,552	32,247	35,083
OL	0,742	0,877	0,909	1,054
ZL	0,685	1,236	0,905	0,787

Zdroj: ČSÚ

Dosavadní menší váha výzkumných a vývojových aktivit v rámci NUTS 2 Střední Morava je patrná i z pohledu na celkové zaměstnanosti. Přestože v dosavadním průběhu této dekády se zaměstnanost v této oblasti viditelně zvýšila téměř o třetinu (přírůstek o 32,9% v období 2001 – 2004), na celkové celostátní zaměstnanosti pracovníků ve výzkumných, vývojových a inovačních pracovištích se podílí pouze 7,3%

tabulka **Zaměstnanci v odvětví výzkumu a vývoje v regionu NUTS 2 Střední Morava** (celkový počet)

	2001	2002	2003	2004
CZ	51.939	53.695	55.699	60.148
OL	1.868	1.998	2.206	2.501
ZL	1.440	1.651	1.644	1.895

Zdroj: ČSÚ

Zjevně příznivý je nárůst přístupu k jednotlivým médiím informačních a komunikačních technologií pro soukromé účely v domácnosti. Tyto ukazatele identifikují poptávku a schopnost obyvatelstva využívat těchto médií a tím i jejich připravenost nejen uplatňovat tyto schopnosti v pracovním procesu, ale rovněž vytvářet další poptávku po těchto službách a činnostech.

Lze konstatovat, že v drtivé většině zkoumaných veličin a dostupných dat se míra přístupu k těmto médiím v rámci NUTS 2 Střední Morava kvalitativně mění k lepšímu, byť především v případě internetu zůstává hlouběji pod celostátním průměrem.

tabulka **Přístup k médiím informačních a komunikačních technologií pro soukromé účely v domácnosti** (v % celkového počtu domácností)

	mobilní telefony		notebooky (přenosné počítače)		osobní počítače		internet	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
CZ	66,0	73,8	2,4	3,1	32,6	35,9	20,8	23,8
OL	60,3	66,8	n.a.	2,8	21,1	22,7	13,9	16,3
ZL	61,7	68,2	n.a.	n.a.	31,0	34,5	19,5	16,9

Zdroj: ČSÚ

tabulka **Použití osobních počítačů jednotlivci pro pracovní i soukromé účely** (v % populace)

			pravidelné používání
	2003	2004	2004
CZ	37,6	42,0	35,8
OL	39,9	31,6	25,3
ZL	36,6	38,8	33,3

Zdroj: ČSÚ

tabulka **Použití internetu jednotlivci pro pracovní i soukromé účely** (v % populace)

			pravidelné používání	nákup přes internet
	2003	2004	2004	2004
CZ	28,0	31,6	24,5	5,2
OL	23,1	23,2	15,9	4,0
ZL	25,8	26,0	18,3	3,2

Zdroj: ČSÚ

tabulka **Veřejně přístupná místa pro internet**

	2000	2001	2002	2003	2004
CZ	1.111	2.146	3.081	3.798	4.544
OL	109	167	250	290	361
ZL	84	149	230	279	324

Hlavní charakteristiky a trendy

- Pokračující nárůst celkového počtu podnikatelských subjektů v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava, především ve službách (služby spojené s nemovitostmi, ubytovací a stravovací služby) a stavebnictví
- Nejpočetnější podnikatelská skupina tvořena živnostníky a podnikajícími fyzickými osobami; podle velikosti firmami bez zaměstnanců, či do pěti zaměstnanců; počet živnostníků a společností s ručením omezeným mírně roste, počet akciových společností je stabilní
- Klesá počet podnikatelských subjektů bez zaměstnanců; mírně narůstá počet firem s nízkým počtem zaměstnanců
- Nenaplněný potenciál cestovního ruchu s negativními doprovodnými charakteristikami: klesá počet ubytovacích zařízení i lůžek; při rostoucím počtu návštěvníků regionu ubývá cizinců; klesá počet přenocování i míra využitelnosti lůžek
- Nízký podíl výdajů na výzkum, vývoj a inovace v porovnání s celostátním průměrem; zvyšující se počet pracovníků v těchto aktivitách
- Zlepšující se ukazatele využitelnosti vybraných prostředků informačních a komunikačních technologií

Doprava

Region NUTS 2 Střední Morava představuje významnou dopravní lokalitu, opírající se o rozmanité typy dopravy. Význam regionu spočívá jak z hlediska vnitrostátní dopravy, tak i z pohledu transevropského dopravního spojení. Územím regionu vede 11,4% délky celostátních železničních tratí a více než 5.600 km silnic; současně však region disponuje minimálním rozsahem dálnic a rychlostních komunikací. O to větší potenciál, jak v rámci vnitrostátního propojení jihu a západu Moravy s jejím severem a východem, tak v rámci mezinárodního propojení především ve směru na Slovensko, v regionu existuje. Potenciál existuje rovněž v možném rozvoji meziměstské mezinárodní letecké dopravy, zejména s ohledem na postupné předpokládané využívání průmyslových zón a využívání ekonomického potenciálu regionu.

Význam regionu NUTS 2 Střední Morava v oblasti dopravní infrastruktury spočívá zejména v existenci 6. panevropského koridoru Transevropské dopravní sítě (TEN) ve směru hranice Polska – Ostrava – Přerov – Břeclav – a dále ve směru na Vídeň, resp. Bratislavu.

Potenciál rozvoje dopravní infrastruktury spočívá především v odstranění technické zaostalosti stávající infrastruktury; spočívající v jejich základní rekonstrukci, odstranění možných kolizních míst, výstavbě přeložek a obchvatů měst a obcí, respektování prvků životního prostředí a bezpečnosti silničního provozu. Rozvojový potenciál dále leží v posílení kvalitativních charakteristik dopravní infrastruktury, především pak rychlý rozvoj sítě dálnic a rychlostních komunikací, jež však nespádají do přímé kompetence tohoto ROP; velkou výzvou je především napojení krajského města Zlína jak na systém dálnic a rychlostních komunikací v České republice, tak i jeho propojení se silničním a dálničním systémem na Slovensku. Problematické se jeví rovněž i stávající dopravní spojení subregionu Jesenicka jak

pro silniční, tak i pro železniční dopravu. Tento stav lze považovat za zásadní rozvojovou překážku pro podnikatelské a další ekonomické aktivity tohoto regionu.

Rozvojový potenciál v oblasti dopravy spočívá rovněž ve využívání stávajících letištních zařízení. Letiště v Kunovicích má statut mezinárodního letiště, možnosti jeho aktuálního využívání jsou velmi limitované. Pro účel letecké dopravy lze rovněž počítat s vojenským letištěm Bochoř, jehož praktické využití je smíšené (pro vojenské i civilní účely). Veřejná i neveřejná vnitrostátní letiště (některá s nepravidelným mezinárodním provozem) se nacházejí i v dalších lokalitách regionu NUTS 2 Střední Morava.

Pro region NUTS 2 Střední Morava se dále nabízí intenzivní využívání lodní dopravy, díky dvěma významným vodním tokům – Moravě a Bečvě. Využitelnost vodních toků a k nim náležejících průplavů je možná jak pro účely průmyslových aktivit, tak pro účely cestovního ruchu a aktivního trávení volného času a rekreace.

Komplexní pojetí rozvoje dopravní infrastruktury nutně zahrnuje i rozvoj v současné době menšinových či alternativních, do budoucna však velmi perspektivních forem dopravní infrastruktury, například sítě cyklistických komunikací. Smyslem je pak zejména jejich přizpůsobení pro účely cestovního ruchu a pro každodenní bezpečnou meziměstskou komunikaci, a ve vytvoření systému těchto cyklistických komunikací.

A konečně, dopravní problémy nelze řešit bez přihlédnutí k zajištění dopravních služeb; relevantní pro tento účel je zejména zajištění veřejné osobní dopravy v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava a zajištění veřejné osobní dopravy pro průjezd regionem NUTS 2 Střední Morava; toto zajištění v současnosti probíhá prostřednictvím železniční osobní dopravy, dálkové a regionální autobusové dopravy, městské hromadné dopravy (tramvají, trolejbusů a autobusů), letecké dopravy a vodní osobní dopravy.

Městská hromadná doprava je v relevantních lokalitách zajišťována tramvajemi, trolejbusy a autobusy. Klíčovou výzvou budoucího rozvoje veřejných dopravních služeb v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava je vytvoření efektivně fungujícího systému, jež v sobě integruje na vyšší kvalitativní úroveň všechny stávající formy poskytování veřejných dopravních služeb a ústí do poskytnutí kvalitativní a dostupné služby. V současné době je možné vyšší míru integrace registrovat v Olomouckém kraji; částečná integrace veřejných dopravních služeb – na bázi železnice a městské hromadné dopravy – existuje v centrální části Zlínského kraje. Cílovým stavem této integrace je pak dosažení tarifně jednotné a nelimitované možnosti využívání optimalizovaného systému veřejné dopravy, srozumitelnou a klientsky komfortní informací o tomto systému a eliminaci možných souběžně vedených linek (a z ní vyplývajících úspor veřejných prostředků).

tabulka **Délka dopravních komunikací v regionu NUTS 2 Střední Morava k 31.12. 2004**
(v km)

	železnice	dálnice a silnice	z toho: - dálnice	- rychlostní komunikace	- silnice I. třídy	- silnice II. třídy	- silnice III. třídy
CZ	9.612	55.500	547	336	5.820	14.669	34.128
OL	750	3.556	-	83	344	921	2.208
ZL	343	2.121	-	-	337	574	1.210

Zdroj: ČSÚ

Rozdělení Československa mělo za následek, že dříve centrální část jednotného státního útvaru se nyní stala částí periferní a příhraniční; současně pak stávající období nabízí značný potenciál rozvoje přeshraničních ekonomických, společenských i ryze osobních vazeb mezi lokalitami regionu NUTS 2 Střední Morava a lokalitami na druhé straně státních hranic v Polsku a na Slovensku.

Přeshraniční ruch v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava je v celostátním kontextu zatím spíše skromný; je realizován prostřednictvím 9,5% celkového počtu silničních hraničních přechodů v České republice a 7,7% počtu železničních hraničních přechodů; jejich prostřednictvím do České republiky každoročně vstoupí 4,5% z celkového počtu uskutečněných příjezdů po silnici a 7,2% z celkového počtu příjezdů uskutečněných po železnici.

tabulka **Silniční a železniční hraniční přechody v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava v roce 2004**

	Silniční hraniční přechody			Železniční hraniční přechody		
	počet	příjezdy celkem	výjezdy celkem	počet	příjezdy celkem	výjezdy celkem
CZ	95	121,116.257	120,385.595	26	4,070.162	4,094.384
OL	3 (PL)	1,090.038	1,103.925	0	-	-
ZL	6 (SK)	3,988.344	3,944.264	2 (SK)	293.162	312.394

Zdroj: ČSÚ

Životní prostředí

Kvalita ovzduší v obou krajících tvořících region NUTS 2 Střední Morava vykazuje na základě dlouhodobého sledování emisní bilance a imisního zatížení známky zlepšení. Proces výrazné restrukturalizace ekonomiky, spočívající v radikální redukci podílu zpracovatelského průmyslu na úkor rozvoje služeb, i masivních investic do rekonstrukcí výrazného objemu stacionárních zdrojů znečišťování, je v tomto ohledu zcela viditelný. Na straně druhé však není vykazován uspokojivý stav povrchových vod.

Na území regionu NUTS 2 Střední Morava se nenacházel k 31.12. 2004 žádný národní park. Ke stejnému obchodí se zde vyskytovaly čtyři chráněné krajinné oblasti a celkem 306 chráněných území.

tabulka **Chráněné krajinné oblasti k 31.12. 2004 v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava (rozloha v ha)**

CZ	1,048.017
Region NUTS 2 Střední Morava	- Beskydy (Zlínský kraj + Moravskoslezský kraj); 116.000
	- Bílé Karpaty (Zlínský kraj + Jihomoravský kraj); 71.500
	- Jeseníky (Olomoucký kraj + Moravskoslezský kraj); 74.000

	- Litovelské Pomoraví (Olomoucký kraj); 9.600
--	--

Zdroj: ČSÚ

tabulka **Chráněná území** (počet a rozloha v ha)

Olomoucký kraj

	2002		2003		2004	
	počet	rozloha	Počet	rozloha	počet	rozloha
Celkem	134	5.963	135	5.970	136	5.989
Národní přírodní památky	10	109	11	116	11	116
Národní přírodní rezervace	11	3.144	11	3.144	11	3.144
Přírodní památky	63	545	63	545	64	563
Přírodní rezervace	50	2.165	50	2.165	50	2.165

Zdroj: ČSÚ

Zlínský kraj

	2002		2003		2004	
	počet	rozloha	Počet	rozloha	počet	rozloha
Celkem	169	1.867	170	1.890	170	1.890
Národní přírodní památky	3	95	3	95	3	95
Národní přírodní rezervace	6	326	6	326	6	326
Přírodní památky	122	583	123	587	123	587
Přírodní rezervace	38	862	38	882	38	882

Zdroj: ČSÚ

Od počátku této dekády byly na území regionu NUTS 2 Střední Morava realizovány nemalé investice na ochranu životního prostředí, jejichž celkový objem se však v čase – zejména v rámci Zlínského kraje – citelně snižoval. Prioritními cíli těchto investic bylo zejména nakládání s odpadními vodami; na počátku tohoto období byly preferovány i investice na ochranu ovzduší a klimatu, v poslední době roste význam investic vynakládaných pro účely efektivnějšího odpadového hospodářství.

tabulka **Investice na ochranu životního prostředí** (mld. Kč)

Olomoucký kraj

	2001	2002	2003
Celkem	1,343	0,769	1,082
z toho:	0,378	0,189	0,334
- ochrana ovzduší a klimatu			
- nakládání s odpadními vodami	0,725	0,512	0,549
- nakládání s odpady	0,050	0,049	0,102
- ostatní investice na ochranu životního prostředí	0,190	0,019	0,097

*Zdroj: ČSÚ**Zlínský kraj*

	2001	2002	2003
Celkem	1,129	0,789	0,757
z toho:	0,659	0,180	0,221
- ochrana ovzduší a klimatu			
- nakládání s odpadními vodami	0,365	0,441	0,291
- nakládání s odpady	0,078	0,078	0,155
- ostatní investice na ochranu životního prostředí	0,027	0,090	0,090

Zdroj: ČSÚ

Vedle investic pro účely zlepšení životního prostředí jsou v přibližně polovičním rozsahu realizovány pro tento účel projekty neinvestičního charakteru. I tyto jsou prioritně orientovány pro účely nakládání s odpadními vodami a odpady. Jejich celkový objem v čase výrazně kolísá, ve Zlínském kraji pak tento vývoj vykazuje sestupný trend.

tabulka **Neinvestiční náklady na životní prostředí** (mil. Kč)*Olomoucký kraj*

	2001	2002	2003
Celkem	883.901	290.485	593.416
z toho:	64.739	10.387	54.352
- ochrana ovzduší a klimatu			
- nakládání s odpadními vodami	415.319	142.000	273.319
- nakládání s odpady	318.151	120.745	197.406

- ostatní neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí	85.692	17.353	68.339
---	--------	--------	--------

Zdroj: ČSÚ

Zlínský kraj

	2001	2002	2003
Celkem	913,3	642,2	271,1
z toho:	95,9	84,2	11,8
- ochrana ovzduší a klimatu			
- nakládání s odpadními vodami	305,5	212,4	93,0
- nakládání s odpady	477,2	334,6	142,6
- ostatní neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí	34,7	11,0	23,7

Zdroj: ČSÚ

Ekonomický přínos těchto aktivit zaměřených na ekologicky šetrné aktivity je zatím vyčíslován pouze v kusých indikátorech; jako nejeefektivnější se ukazuje být v případě nakládání s odpady.

tabulka **Ekonomický přínos z aktivit na ochranu životního prostředí v roce 2003** (mld. Kč)

	celkem	ochrana ovzduší a klimatu	nakládání s odpadními vodami	nakládání s odpady	ostatní
CZ	22,4	0,6	3,1	16,8	1,9
OL	0,8	n.a.	0,1	0,7	-
ZL	1,5	n.a.	0,4	0,7	0,4

Zdroj: ČSÚ

Celková produkce odpadů a nebezpečných odpadů je v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava vysoká (což především platí o Olomouckém kraji), při porovnání s jinými regiony České republiky. Podíl ekologicky šetrných způsobů nakládání s odpady a rozvoj alternativních forem v čase významně roste.

tabulka **Způsob nakládání s odpady v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava v roce 2004** (v t)

Olomoucký kraj

	Celkem	z toho: - nebezpečné	- ostatní
Nakládání s odpady celkem	847.271	77.387	769.884
z toho:	240.160	787	239.373
- A. využívání			

A1. palivo, výroba energie	5.853	343	5.510
A2. recyklace, regenerace, kompostování	106.956	354	106.602
A3. úprava odpadů před využíváním	12.404	n.a.	-
- B. odstraňování	360.989	73.842	287.147
B1. skládky	319.921	38.524	281.397
B2. fyzikálně-chemicky	2.915	2.915	-
B3. spalování	1.620	n.a.	-
B4. úprava odpadů před využíváním	3.663	n.a.	-
- C. ostatní způsoby	246.122	2.758	243.364
C1. použití na rekultivace	120.447	n.a.	-
C2. použití na zemědělské půdě	68	-	68
C3. vývoz do zahraničí	14.527	n.a.	n.a.
C4. nevyužívané zásoby odpadu	111.080	2.573	108.327

Zdroj: ČSÚ

Zlínský kraj

	Celkem	z toho: - nebezpečné	- ostatní
Nakládání s odpady celkem	681.040	29.736	651.304
z toho: - A. využívání	364.845	19.718	345.127
A1. palivo, výroba energie	16.435	2.761	13.674
A2. recyklace, regenerace, kompostování	129.725	3.256	126.469
A3. ostatní způsoby využívání	152.945	3.263	149.682
A4. úprava odpadů před využíváním	65.740	10.438	55.302
- B. odstraňování	162.867	6.494	156.373
B1. skládky	147.983	n.a.	-
B2. fyzikálně-chemicky	7.358	-	n.a.
B3. spalování	171	-	171
- C. ostatní způsoby	153.328	3.524	149.804
C1. použití na	28.562	-	28.562

rekultivace			
C2. vývoz do zahraničí	91.297	3.524	87.773
C3. nevyužívané zásoby odpadu	33.469	-	33.469

Zdroj: ČSÚ

V rámci regionu NUTS 2 Střední Morava je na systém veřejné kanalizace napojeno více než 75% obyvatel; kanalizace zakončená čističkou odpadních vod je pak k dispozici téměř 65% obyvatel regionu. Viditelný proces restrukturalizace čističek odpadních vod (dosud přetížených, nebo s omezenou či nedostatečnou čistící schopností; jev obvyklý zejména ve větších městech) se stal v dosavadním průběhu této dekády skutečností; výsledkem je výrazné snížení množství vypuštěných znečišťujících látek do vodních toků.

tabulka Čistírny odpadních vod pro veřejnou potřebu v regionu NUTS 2 Střední Morava v roce 2004

	celkem	mechanické	Mechanicko-biologické				kapacita (m ³ /den)
			celkem	S dalším odstraněním			
				Dusíku	fosforu	dusíku i fosforu	
CZ	2.006	91	1.915	433	67	266	3,865.243
OL	120	2	118	22	-	10	236.904
ZL	79	1	78	27	2	13	187.363

Zdroj: ČSÚ

K problematickým místům v oblasti životního prostředí v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava patří staré ekologické zátěže, především staré skládky. Tyto formy ekologické zátěže mají převážně lokální charakter. Velmi rizikové jsou zejména spontánně šířené skládky, nevhodně založené v místech, kde existuje zvýšené riziko kontaminace (vodní plochy, chráněná území, lokality s propustným podložím) a na něž je soustřeďován jak komunální, tak i průmyslový odpad.

Ohrožené subjekty a skupiny;

Následující kapitola je věnována minoritním skupinám osob, jež jsou z pohledu sociálně-ekonomických charakteristik osobami rizikovými, a jejichž kvantifikace prostřednictvím statistických ukazatelů není zcela možná či není prováděna. Tudíž, některé závěry vůči těmto skupinám bude možné provést pouze verbálně, bez dostatečného datového aparátu.

Obecným problémem této skupiny osob jsou určité limity z pohledu sociálně-ekonomické integrace do většinového sociálně-ekonomického systému a rovného přístupu ke společenským zdrojům a nabízeným společenským možnostem.

Zdravotně postižené osoby

V rámci České republiky je obtížné nalézt hodnověrné časové řady zdravotně postižených osob. V roce 2004 v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava bylo registrováno mezi držiteli

průkazů zdravotního postižení celkem 41.432 osob (3,4% celkového počtu obyvatel regionu); v Olomouckém kraji jich bylo registrováno 23.518, ve Zlínském kraji pak 17.914. Z tohoto celkového počtu pak 5,1% osob jsou mladí lidé do 18. let věku, 66,8% pak tvoří osoby zvláště těžce postižené a 23,3% z nich se neobejdou bez pečovatele či průvodce. V této skupině jsou tak pochopitelně registrovány osoby, jejich možnost společenského a ekonomického uplatnění je mimořádně komplikovaná. Vedle toho však existuje další, pravděpodobně početnější skupina osob, jež rovněž vykazuje zdravotní postižení, která ji limitují při uplatnění na trhu práce.

Tyto osoby žijí jak v nejrůznějších typech ústavních zařízení, případně v jejich přirozeném společenském prostředí po boku svých blízkých osob. V případě druhé možnosti řešení problému zdravotního postižení tak rovněž i blízké pečující osoby disponují bariérami uplatnění na trhu práce či naplnění své ekonomické aktivity.

Děti, mládež, mladé dospělé osoby

Další skupinou obyvatelstva, u níž lze registrovat bariéry při zapojení do společenských vztahů i ekonomických aktivit, jsou děti, mládež a mladé dospělé osoby. Posledně jmenovaná podskupina představuje jednu z nejcitlivějších a nejohroženějších osob i v ukazatelích trhu práce. Příčinami ohrožení této skupiny mohou být například pracovní či ekonomické problémy rodičů příslušníků této skupiny (nezaměstnanost, nízká příjmová úroveň, apod.), zdravotní bariéry rodičů nebo přímo dotčených dětí nebo mládeže, rozklížení sociálních vztahů v rodinně (rozpad rodiny, neúplnost rodiny, faktická nefunkčnost), nadměrná početnost příslušníků rodiny, neumožňující vytvoření adekvátního vztahu vůči jejím jednotlivým členům, apod. Projevy sociální deviace a ekonomické a příjmové nedostatečnosti registrovat převážně v rodinách sociálně slabších. Na straně druhé však jiný typ především sociálních problémů lze nově registrovat i v rodinách materiálně výrazně nadprůměrně situovaných.

Senioři

Generace seniorů v současné době prochází výrazným strukturálním vývojem; z dříve velmi homogenní skupiny osob, charakterizované velmi obdobnými rysy, dochází v současnosti k vytváření výrazného vnitřního členění v rámci skupiny. Kvantitativně především dochází k prodlužování věku seniorů, v jehož rámci je možné registrovat vyšší podíl žen, mnohých z nich osamělých či ovdovělých.

Kvalitativně však dochází k výraznému posilování zájmu o vzdělávání ze strany seniorů a růstu jejich emancipace v případě žen.

Klíčovým rizikem skupiny seniorů je obecně fenomén společný pro většinu zde vymezených skupin, který však má v této souvislosti svůj specifický obsah: riziko sociálního vyloučení a riziko odpovídající úrovně materiálního a finančního zajištění zejména v případě výrazného nárůstu dlouhověkosti. K těmto rizikům se pochopitelně přidává i zhoršující se zdravotní stav a rizikové elementy se takto kumulují. Existence těchto průvodních jevů vytváří prostředí rostoucí nynější i budoucí poptávky po sociálních a zdravotních službách v podstatně vyšším objemu, kvalitě i struktuře nabídky v porovnání s dosavadním obdobím.

Oběti trestné činnosti, domácího násilí, obchodu s lidmi či jinak zneužívané

Velmi heterogenní skupina osob, jež rovněž čelí problému sociálního vyčlenění, ekonomickým a finančním překážkám a pokušení se v marginálních situacích chovat nestandardně.

Etnické skupiny

Přestože tento problém v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava v porovnání s jinými regiony České republiky, nemluvě již o některých regionech v jiných členských zemích EU, není zásadní, přesto prvek různorodosti etnického složení obyvatelstva je patrný i v předmětném regionu. Jako na většině území České republiky, i zde jsou nejohroženější národnostní menšinou Romové. Základním zdrojem sociálního vyloučení a z něj vyplývajících projevů společenského napětí jsou okolnosti neúměrně vysoké míry nezaměstnanosti registrované či odhadované v případě této národnostní menšiny a s tím provázané vysoké míry závislosti na sociálních dávkách. Druhým klíčovým faktorem, patrně determinujícím i vysokou míru nezaměstnanosti, je pak nízká úroveň vzdělání a chuti a motivace se vzdělávat. Vyvolanými problémy se pak stávají složitá bytová situace či komplikace při zařazení do většinového společenského dění a dialogu. Dalším vyvolaným problémem je pak vysoká míra participace romského obyvatelstva při nestandardní ekonomických aktivitách, včetně působení v oblastech šedé či černé ekonomiky.

Přistěhovalci

Důvodů přistěhovalectví je celá řada; v závislosti na nich tak může být identifikována rizikovost postavení příslušníků této skupiny. Pravděpodobně nejohroženější podskupinou jsou tzv. ekonomičtí imigranti a žadatelé o politický azyl. Míra ohrožení rovněž závisí na zemi, odkud přistěhovalec přichází. Klíčovým problémem některých přistěhovalců z pohledu sociálního vyčlenění je nejistota (vyplývající například z výkonu cizinecké agendy či průběhu azylového řízení). Tato nejistota může vyústit do jinak nestandardního jednání a zapojování se do korupčních vztahů či jiných projevů šedé či černé ekonomiky. Specifická a patrně nejobtížnější podskupina je tvořena osobami nelegálně migrujícími.

Osoby opouštějící zařízení pro výkon trestu nebo ochranné výchovy

Klíčovým problémem těchto osob je nedostatečná společenská vyzrálost při řešení běžných životních situací, zejména při zajištění odpovídajícího bydlení, zaměstnání i dalších standardních životních situací.

Hlavní charakteristiky a trendy

- Existence bariér pro sociální začlenění a ekonomické uplatnění zdravotně postižených osob i osob o ně pečujících
- Riziko bariér leží rovněž ve skupině nejmladší generace, jedné z nejcitlivějších z pohledu charakteristik na trhu práce
- Výrazné kvalitativní i kvantitativní změny ve skupině seniorů zesilují poptávku po specifických sociálních a zdravotnických službách
- Přistěhovalectví a existence různých etnických skupin není v regionu NUTS 2 Střední Morava dominantní sociální problém; nicméně i zde dochází ke změně národnostní struktury obyvatelstva

Inspirace stávajícím programovacím obdobím (2004 – 2006)

Pro ROP regionu NUTS 2 Střední Morava představuje odpovídající zkušenost především praktická implementace Společného regionálního operačního programu (SROP). Tento program, pro který je územně uznatelné území celé České republiky s výjimkou hlavního města Prahy, je financován z ERDF a ESF. Jeho celková finanční alokace činí 454,3 mil. EUR, alokace pro region NUTS 2 Střední Morava dosáhla úrovně 14,75% celkové finanční alokace.

SROP se zaměřuje dominantně na aktivity, které spadají do pravomocí krajů a obcí, a které zahrnují regionální podporu podnikání, regionální rozvoj infrastruktury, rozvoj lidských zdrojů v regionech a rozvoj cestovního ruchu.

Podpora ze SROP v rámci celé České republiky, včetně regionu NUTS 2 Střední Morava, je významně poptávána. V rámci regionu NUTS 2 Střední Morava převyšuje významně poptávka po podpoře disponibilní alokaci; tento závěr se týká všech opatření a podopatření, vyhlášených kraji v podobě grantových schémat. Největší poptávka je registrována pro podporu podopatření regionální a místní infrastruktury cestovního ruchu, jejíž převis dosáhl osminásobku výše alokace; vysoký převis poptávky byl registrován i v případě dvou opatření zaměřených na infrastrukturu pro rozvoj lidských zdrojů v regionech a rozvoj informačních a komunikačních technologií v regionech. Méně intenzivní poptávka je zaznamenána v případě opatření podpory sociální integrace v regionech.

Podle učiněného průzkumu je nejslabším článkem či průvodním jevem intervence SROP v regionu NUTS 2 Střední Morava ve fázi přípravy projektu a podávání žádosti záležitost srozumitelnosti a komplikovanosti příruček; jako problematická byla rovněž zmíněna složitost práce s programem ELZA. Jako bezproblémové naopak bylo hodnoceno vypořádání majetkových vztahů a nelezení vhodného zpracovatele. V dalších projektových fázích byla kritice podrobena složitost administrativy, způsob financování a komplikovanost při udržitelnosti projektu v souladu s předem definovanými pravidly a podmínkami po celou dobu jeho realizace. Největší bariéry byly pocíťovány drobnými organizacemi a subjekty – malými nevládními a neziskovými organizacemi, malými obcemi a drobnými podnikateli. Zejména z pohledu nevládních a neziskových organizací by částečně pozitivní vyřešení situace mohla způsobit širší aplikace zálohových plateb.

S pokročilejšími fázemi projektového managementu nicméně byl registrován viditelný nárůst kvality předkládaných žádostí a snižování počtu jejich formálních nedostatků. Při procesu zkvalitňování projektového managementu bude žádoucí v následujícím období posilovat schopnost žadatelů o podporu prostřednictvím poradenství, vzdělávacích a informačních aktivit a veřejné publicity a intenzivněji komunikovat s firmami zabývajícími se zpracováním projektů.

Hlavní charakteristiky a trendy

→ ROP NUTS 2 Střední Morava navazuje za zkušenosti získané z programového řízení SROP v rámci regionu Střední Morava

- V rámci ROP NUTS 2 Střední Morava dojde ke zjednodušení komplikované implementační struktury SROP; agenda ROP NUTS 2 Střední Morava bude řízena pouze na úrovni oprávněných orgánů v rámci regionu bez zprostředkujících subjektů
- V důsledku toho by mělo dojít ke zjednodušení monitoringu a v rozšíření možností ex-post i ex-ante využívání dostupných informací

Dosavadní zkušenosti z čerpání evropských prostředků

Zkušenosti z předvstupního období (SAPARD, Phare, ISPA)

Předvstupní programy SAPARD, Phare a ISPA mohly kandidátské země využívat v období 2000 - 2006, což prakticky znamená, že realizace projektů musela být ukončena přibližně v polovině roku 2006, aby mohly být tyto projekty finančně uzavřeny do konce roku 2006. Kraje a potažmo krajské úřady nehrály žádnou roli v implementaci těchto programů, tudíž lze prezentovat zkušenosti žadatelů i implementujících subjektů pouze zprostředkovaně.

Program **SAPARD** byl speciálním předvstupním programem pro zemědělství a rozvoj venkova. K 7.6.2006 bylo proplaceno žadatelům v NUTS 2 Střední Morava 40 968 000,- Kč z celkových 542 346 000,- Kč proplacených v celé České republice, což činí 7,55 % finančních prostředků. V rámci NUTS 2 Střední Morava bylo registrováno 377 projektů, z nichž 199 bylo schváleno a doporučeno k proplacení. Z celkového počtu 1476 úspěšných projektů v České republice tak na Střední Moravu připadá 13,48 %. Z toho vyplývá, že průměrné náklady na projekt byly na Střední Moravě asi 2x nižší než v celé ČR. Úspěšnější při žádostech o podporu byli žadatelé z Olomouckého kraje.

Program **Phare** byl předvstupním programem zaměřeným především na přípravu institucí veřejné správy na vstup do EU a přijímání prostředků ze strukturálních fondů EU v jednotlivých regionech. Národní program Phare 2003 - část I byl grantovým schématem pro méně rozsáhlé projekty na podporu podnikatelské infrastruktury a byl směřován do 3 regionů soudržnosti, z nichž jedním byl i NUTS 2 Střední Morava. Počet poskytnutých grantů pro projekty z NUTS 2 SM byl 6 (50 %) z celkového počtu 12 podpořených v České republice. V realizaci tohoto programu kraje a potažmo krajské úřady nehrály žádnou roli. V rámci Národního programu Phare 2003 – část II bylo celkem realizováno 6 grantových schémat. V grantovém schématu na podporu podnikatelské infrastruktury bylo úspěšných 10 (19,23 %) projektů z NUTS 2 Střední Morava z celkového počtu 52 podpořených projektů z České republiky. V grantovém schématu na podporu turistické infrastruktury uspělo 14 (11,86 %) projektů z NUTS 2 Střední Morava z celkem 118 podpořených projektů z České republiky. Finanční nástroj předvstupní pomoci **ISPA** byl zaměřen na financování velkých infrastrukturních projektů v oblastech životního prostředí a dopravy. U dopravních projektů je soustředěna pozornost na to, zda mají souvislost s trans-evropskými dopravními sítěmi (TEN). Na nástroj ISPA bylo v ČR vyčleněno v období 2000 - 2006 v průměru 70 mil. EUR ročně (pro sektory dopravy a životního prostředí). Z ISPA byly podporované velké projekty s celostátními dopady, přestože část z nich byla předkládána např. městy nebo mikroregionálními sdruženími. Z tohoto důvodu nemají zkušenosti s čerpáním peněz z tohoto fondu význam pro nastavení podmínek v ROP.

Zkušenosti z let 2004–2006 (SROP)

SROP představuje operační program, o jehož podporu je poměrně velký zájem. Podle počtu žádostí je mezi operačními programy na druhém místě, připadá na něj 38 % finančních

nároků a 43,5 % objemu schválených dotací. V počtu předkládaných žádostí je Olomoucký kraj relativně aktivní (3. místo mezi kraji), Zlínský kraj pak vykazuje aktivitu nižší (9. místo mezi kraji). Z hlediska podílu krajů na schválených žádostech si Olomoucký kraj udržel 3. místo (9,7 %) a Zlínský kraj postoupil na místo sedmé (7,12 %). Vzhledem ke schválenému objemu dotace (EU) je Zlínský kraj úspěšnější, celkově je mezi kraji dokonce na 3. místě (9,01 %), zatímco kraj Olomoucký klesá na 6. místo (7,62 %). V rámci NUTS 2 Střední Morava je poptávka vyšší než disponibilní alokace, a to u všech opatření/podopatření vyhlášených formou grantových schémat krajem. Výrazně největší zájem je v NUTS 2 Střední Morava o podopatření 4.2.2 (Podpora regionální a místní infrastruktury CR), kde byla poptávka více než osminásobná a o dvě opatření - 3.1 (Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech) a 2.2 (Rozvoj informačních a komunikačních technologií v regionech). Nejnížší, resp. nedostatečný zájem je v rámci SROP o opatření 3.2 (Podpora sociální integrace v regionech) financovaného z ESF. V ostatních operačních programech je nedostatečná poptávka po následujících opatřeních: OP Infrastruktura - 2.3 (Podpora zavádění alternativních paliv), OP PP – Program Klasty a opatření 2.3 (Snižování energetické náročnosti a vyšší využití obnovitelných zdrojů energie), OP RVZM - 2.2. (Odborné vzdělávání) a 2.3 (Rybářství), OP RLZ – 1.2 (Modernizace veřejných služeb zaměstnanosti). Na webových stránkách regionu soudržnosti NUTS 2 Střední Morava proběhla anketa, jejímž cílem bylo zjistit, co je pro žadatele nejproblematictější při přípravě a podávání žádosti o podporu. Nejvíce respondentů (33 %) považuje za nejsložitější nastudování příruček a dále 22 % respondentů považuje za složitou práci s programem ELZA. Naopak ve vypořádání majetkových vztahů a nalezení vhodného zpracovatele vidí žadatelé nejmenší problém, odpovědělo tak shodně 17 % respondentů. Některé skupiny potenciálních žadatelů cítí bariéry v přístupu do programu, nejcitlivější na bariéry jsou malé organizace, především NNO, malé obce či drobní podnikatelé. Problém vidí ve složité administrativě, způsobu financování a schopnosti projekt řídit, udržet po dobu udržitelnosti projektu a dodržet všechny podmínky. Situaci by částečně vyřešily zálohové platby alespoň pro NNO. Z počátku nízká kvalita žádostí a příloh se spoustou formálních nedostatků se zlepšovala s každou výzvou. Žadatelé i zpracovatelské firmy se ve většině případů poučily ze svých prvotních chyb. I tak by bylo zřejmě vhodné vytvořit systém „ratingu“ a certifikace firem, aby byly rozlišitelné firmy s kvalitními referencemi a know-how.

2. Strategie ROP pro region NUTS 2 Střední Morava

Základem pro formulaci strategie ROP pro region NUTS 2 Střední Morava je:

- provedená socio-ekonomická analýza regionu; její výsledky pak tvoří vstupy pro shrnutí a systemizaci v rámci následující SWOT analýzy;
- SWOT analýza, opírající se o výsledky socio-ekonomické analýzy, následně umožní formulovat globální cíl a specifické cíle ROP pro region NUTS 2 Střední Morava;
- sada strategických dokumentů přijatých na úrovni EU i České republiky v oblasti politiky soudržnosti EU, v oblasti obecných rozvojových perspektiv EU, v oblasti národní rozvojové strategie, i strategické rozvojové dokumenty přijaté na úrovni obou krajů tvořících region NUTS 2 Střední Morava.

SWOT analýza

SWOT analýza představuje základní nástroj, na němž je postavena strategie ROP pro region NUTS 2 Střední Morava. V jejím rámci jsou shrnuty a systematicky utříděny kvantitativní i kvalitativní výstupy, v souhrnu poskytnuté v rámci předchozí kapitoly „Socioekonomická analýza“, ve struktuře silné stránky, slabé stránky, příležitosti a rizika regionu NUTS 2 Střední Morava z pohledu politiky soudržnosti EU a sociálně-ekonomického rozvoje tohoto regionu.

Silné stránky

Demografický vývoj a věková struktura

- Příznivější věková struktura
- Mírný nárůst průměrného věku
- Mladá populace zastoupená především v malých sídlech
- Tradiční sounáležitost obyvatelstva s regionem

Ekonomické prostředí

- Výše HDP na obyvatele regionu převyšuje hodnotu tohoto ukazatele pro země EU-10
- Viditelný proces reálné konvergence s akcelerací v posledním období a ...
- ... nadprůměrná hospodářská dynamika regionu
- Relativně vysoká diverzifikace ekonomických sektorů a odvětví v rámci regionu

Trh práce

- Výrazně nižší míra nezaměstnanosti v porovnání s průměrem EU-10
- Vývoj počtu pracovních sil v zásadě stabilizován
- Konkurenceschopná pracovní síla
- Vysoká míra ekonomické aktivity u vysokoškolsky vzdělaných osob (potvrzená investice do vzdělání) při rostoucím trendu
- Velký podíl osob se zkušenostmi ve zpracovatelském průmyslu (křehká výhoda: při vážnoucí restrukturalizaci se může stát slabinou)
- Pokles míry nezaměstnanosti v posledním období
- Nárůst počtu volných pracovních míst v důsledku akcelerační ekonomické aktivity
- Rostoucí počet samostatně výdělečně činných osob

Vzdělání

- Mírně rostoucí trend podílu výdajů na vzdělání na HDP
- Mírný nárůst podílu vysokoškolsky vzdělaných osob a klesající podíl osob s nejnižším vzděláním
- Mírný nárůst počtu studentů středních odborných škol
- Výraznější nárůst počtu studentů vysokých škol, především v bakalářském, pozvolna i magisterském studiu
- Symbióza tradiční univerzity s velmi dynamicky se rozvíjející univerzitou

Podnikatelské prostředí a kvalita veřejné služby

- Relativně silné a početné podnikatelské zázemí s rostoucím počtem subjektů (zejména ve službách a stavebnictví)
- Velmi početný malý a střední podnikatelský stav
- Rostoucí ekonomická síla malých podniků
- Rostoucí počet pracovníků v odvětvích výzkumu, vývoje a inovací

- Viditelně rostoucí počet návštěvníků regionu a nadprůměrně dlouhá doba pobytu návštěvníků
- Rostoucí míra využívání informačních a komunikačních technologií
- Tradice lázeňství

Doprava

- Relativně významná dopravní lokalita, zahrnující součásti Transevropské dopravní sítě
- Poměrně hustá síť dopravní infrastruktury
- Vysoká využitelnost služeb veřejné osobní dopravy
- Kvalitní páteřní železniční infrastruktura (koridory)

Životní prostředí

- Dlouhodobě výrazné zlepšení kvality životního prostředí
- Dlouhodobě značné investice do projektů životního prostředí

Slabé stránky

Demografický vývoj a věková struktura

- Pokles počtu obyvatel
- Nízká úroveň migračního salda
- Výrazný rozptyl hodnot indexu stáří napříč regionem, ukazující nerovnoměrnost rozložení věkové struktury
- Vysoký podíl staršího obyvatelstva ve velkých městech

Ekonomické prostředí

- Podprůměrná ekonomická vyspělost regionu v rámci České republiky, měřená ukazatelem HDP na obyvatele
- Stále vysoký podíl sekundárního ekonomického sektoru na tvorbě HDP (při zvýšení kvalitativní úrovně se může stát potenciálem)
- Stále nízký podíl služeb na tvorbě HDP
- Stále limitovaná atraktivita regionu pro investory

Trh práce

- Míra ekonomické aktivity pod celostátním průměrem s tendencí mírného poklesu
- Nízká míra ekonomické aktivity osob s nízkým vzděláním při klesajícím trendu
- Relativně nízký podíl zaměstnanosti v terciárním sektoru
- Nepříliš „moderní“ profesní struktura osob ekonomicky aktivních
- Relativně nízká průměrná mzda (na druhou stranu podnikatelská výhoda), vztažená k celostátnímu průměru
- Nerovnoměrné rozložení průměrné mzdy u srovnatelných profesí a činností v rámci regionu
- Dlouhodobý výrazný nárůst míry nezaměstnanosti
- Nárůst počtu volných pracovních míst v důsledku strukturálních poruch na trhu práce
- Nízký podíl vědeckých a odborných duševních pracovníků na celkové zaměstnanosti regionu
- Vysoký podíl osob s nízkým vzděláním na celkové nezaměstnanosti
- Nejcitlivější skupiny mezi nezaměstnanými osobami: starší 50 let a mladší 25 let

Vzdělání

- Stále nízký podíl výdajů na vzdělání v porovnání s průměrem EU (nejen regionální, ale celostátní problém)
- Mírně podprůměrná vzdělanostní struktura (nižší podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva) v porovnání s průměrem České republiky
- Úbytek počtu žáků na základních školách a úbytek počtu škol a učitelů základních škol
- Nesystematičnost procesu dalšího vzdělávání (plošný celostátní problém)

Podnikatelské prostředí a kvalita veřejné služby

- Nízký, resp. nulový podíl největších zaměstnavatelů nad 5.000, resp. 10.000 zaměstnanců
- Klesající vývojové charakteristiky ukazatelů cestovního ruchu (například kapacita ubytovacích zařízení)
- Omezená nabídka doplňkových služeb cestovního ruchu
- Viditelně klesající počet zahraničních návštěvníků regionu
- Malá váha výzkumných a vývojových aktivit

Doprava

- Minimální rozsah dálnic a rychlostních komunikací na území regionu a dosud nedostatečné napojení na celostátní síť
- Omezené napojení okrajových částí regionu na dopravní systém
- Technická zaostalost stávající dopravní infrastruktury
- Četný výskyt kolizních míst
- Absence přeložek, obchvatů, bezpečnostních prvků
- Nešetrnost k životnímu prostředí
- Nedostatečný rozsah a propojenost sítě cyklistických a pěších stezek ve vhodných lokalitách
- Absence komplexně pojatého integrovaného systému veřejné osobní dopravy
- Nedostatečný přeshraniční dopravní ruch

Životní prostředí

- Stále neuspokojivý stav povrchových vod
- Pozvolna snižující se objem finančních prostředků na akce a činnosti pro životní prostředí
- Vysoká produkce odpadů a nebezpečných odpadů
- Výskyt brownfields a starých ekologických zátěží
- Četný výskyt starých ekologických zátěží

Příležitosti

Demografický vývoj a věková struktura

- Nárůst počtu obyvatel, včetně zvýšení aktivního migračního salda
- Udržení relativně příznivé věkové struktury
- Další zvýšení podílu mladé generace v malých sídlech a odlehlých lokalitách

Ekonomické prostředí

- Dosažení úrovně průměru ekonomické vyspělosti v rámci České republiky, měřeno ukazatelem HDP na obyvatele

- Učinit z relativně vysokého podílu sekundárního sektoru na celkových ekonomických aktivitách komparativní výhodu
- Výrazná hospodářská dynamika v sektoru služeb
- Využití rozvojových lokalit a brownfields pro další rozvoj regionu

Trh práce

- Rozšíření zaměstnanosti v sektoru služeb, specificky pak v oblasti sociálních služeb a cestovního ruchu
- Zvýšení celkové míry ekonomické aktivity
- Efektivní využití zkušené pracovní síly v oblasti zpracovatelského průmyslu

Vzdělání

- Potřeba přizpůsobení nabídky vzdělávání za základních školách a využití stávajících školních a personálních kapacit
- Zvýšení regionální vzdělanostní struktury
- Vytvoření integrovaného systému dalšího vzdělávání
- Efektivní využití zájmu o studium na středních odborných školách a vysokých školách pro těsnější vazbu s praxí
- Posílení infrastruktury pro všechny perspektivní formy vzdělávání

Podnikatelské prostředí a kvalita veřejné služby

- Ohromný potenciál rozvoje cestovního ruchu (avšak bez stávajícího reálného potvrzení); především využití potenciálu pro rozvoj venkovské turistiky a rekreace; rozvoj alternativních forem turismu
- Zkvalitnění podnikatelského prostředí pro malé a střední podniky
- Další rozvoj a využívání informačních a komunikačních technologií
- Intenzivnější propojení výzkumu a vývoje s podnikatelským sektorem
- Vytvoření integrovaného postupu v oblasti kooperace místních nositelů prosperity

Doprava

- Ohromný potenciál regionálního, vnitrostátního i mezinárodního dopravního propojení
- Značný potenciál rozvoje zejména meziměstské a meziregionální mezinárodní letecké dopravy
- Odstranění technické zaostalosti stávající silniční dopravní infrastruktury a implementace bezpečnostních prvků
- Napojení Zlínské aglomerace na systém dálnic a rychlostních komunikací i mezinárodních tras
- Využití lodní dopravy pro průmyslové i volnočasové účely
- Rozvoj cyklistických komunikací
- Integrovaný systém veřejných dopravních služeb
- Rozvoj přeshraniční dopravní infrastruktury a veřejných dopravních služeb

Životní prostředí

- Výrazný potenciál spočívá v efektech investic a neinvestičních podpor rozvoje odpadového hospodářství

Hrozby

Demografický vývoj a věková struktura

- Pokračující pokles počtu obyvatel, lokálně vedoucí až k vyliďnění oblastí
- Masivnější přesun části mladé populace z venkovských oblastí do měst v důsledku omezených perspektiv
- Zhoršení věkové struktury obyvatelstva

Ekonomické prostředí

- Prohlubování ekonomického zaostávání regionu ve vztahu k průměru České republiky
- Zastavení hospodářské dynamiky regionu
- Zastavení procesu reálné konvergence vůči EU
- Úpadek sekundárního sektoru v případě, že nebude restrukturalizován
- Zastavení dynamiky terciárního sektoru
- Upadání částí měst v souvislosti s rozporem mezi jejich dřívějšími funkcemi a současným využitím

Trh práce

- Akcelerace míry nezaměstnanosti, s výraznými strukturálními rysy
- Oslabení stávající míry ekonomické aktivity
- Nenaplnění možností vytváření nových pracovních míst, především ve službách

Vzdělání

- Zhoršení regionální vzdělanostní struktury
- Nedostatečné využívání vytvořených kapacit na základních školách
- Selhání pokusu o vytvoření integrovaného systému dalšího vzdělávání a pokračování v praxi jeho fragmentace
- Vzdělávací infrastruktura nebude dále rozvíjena
- Vzdělávací a školské instituce nenaleznou prostor pro vzájemnou komunikaci s potencionálními zaměstnavateli jejich absolventů

Podnikatelské prostředí a kvalita veřejné služby

- Šance na rozvoj komplexních aktivit v turistickém průmyslu zůstanou nevyužity
- Prostor pro podnikatelské aktivity se dále zhorší
- Podnikatelské subjekty nebudou ve svých primárních aktivitách využívat prostředků informační a komunikačních technologií
- Místní nositelé prosperity zůstanou v izolaci od okolního světa
- Nedojde k užšímu propojení činností podnikatelských subjektů s centry výzkumu, vývoje a inovací

Doprava

- Nedojde k naplnění představ o zvýšení kvality systému dopravní infrastruktury – jak z pohledu propojení systému, tak z pohledu odstranění technické zaostalosti; prováděné investiční akce budou činěny nekoordinovaně, neprovázaně; nedojde k naplnění očekávaného synergického efektu
- Nedojde k naplnění představ o využívání meziměstské a meziregionální letecké dopravy; nevytvoří se dostatečná poptávka po těchto službách
- Lodní doprava nebude využívána ani pro průmyslové účely, ani pro účely cestovního ruchu
- Cyklistické komunikace zůstanou vzájemně nepropojené a porozvinuté
- Nedojde k propojení a integraci systému služeb veřejné osobní dopravy

- Přeshraniční dopravní aktivity nebudou významněji využívány a nepřispějí tak k ekonomickému a sociálnímu oživení příhraničního oblasti

Životní prostředí

- Dojde ke zhoršení životního prostředí vlivem kontaminace ovzduší a nezvládnutím problému nakládání s odpadem
- Nedojde k odstranění starých ekologických zátěží

Verbální komentář a ocenění SWOT

SWOT analýza jednoznačně potvrdila charakteristické rysy regionu NUTS 2 Střední Morava pro účely ROP. Vyplývala z nich potřeba komplexního řešení jednotlivých dílčích problémů v rámci systémového a vzájemně propojeného přístupu. Obecně lze tento přístup charakterizovat jako aplikaci nástrojů ke zvýšení ekonomické a sociální úrovně regionu ve všech jeho složkách.

Lze se domnívat, že oblastí, vykazující jednorázově největší potenciál rozvoje s řadou očekávaných synergických efektů, je oblast dopravy – ve smyslu rozvoje dopravní infrastruktury i ve smyslu zajišťování integrovaného systému veřejných dopravních služeb.

Sociálně ekonomická analýza současně poskytla a identifikovala značné rozvojové příležitosti v oblasti ekonomických a sociálních aktivit ve velmi heterogenní struktuře. K nim patří například celý rejstřík podnikatelských aktivit a zlepšování parametrů, za nichž k podnikatelským aktivitám dochází. Z celé množiny podnikatelských aktivit však vystupuje jedno konkrétní odvětví, které:

- je logicky provázáno s odvětvím dopravy,
- z dlouhodobého pohledu představuje velmi stabilizující regionální faktor,
- poskytuje řadu synergií,
- pro některé lokality představuje jedinou reálně proveditelnou a realizovatelnou ekonomickou činnost.

Tímto odvětvím je cestovní ruch, resp. turistický průmysl.

V rámci obecných podnikatelských aktivit a jejich přínosu pro stabilitu regionu má smysl speciální pozornost věnovat podmínkám, za kterých působí regionální a místní nositelé prosperity.

Očekávaný vývoj sociálně ekonomických charakteristik regionu pravděpodobně povede k výraznému nárůstu poptávky po celém rejstříku služeb sociálního charakteru.

Globální cíl

Globálním cílem Regionálního operačního programu pro NUTS 2 Střední Morava je **zvýšení ekonomické vyspělosti, zlepšení konkurenceschopnosti regionu a životní úrovně jeho obyvatel ve svém komplexu**. Komplexní pojetí globálního cíle se týká jak posílení ekonomického rozvoje městských oblastí, představujících rozvojová centra regionu, tak ke

stabilizaci venkovského prostoru. Tohoto cíle bude dosaženo prostřednictvím naplnění vnitřního potenciálu regionu (posílením vazeb mezi centry prosperity a zaměstnanosti) a jejich venkovským zázemím. Současně však region vykazuje svůj vnější rozvojový potenciál (především v oblasti dopravy, cestovního ruchu a atraktivnosti pro podnikání), jež by měl být naplněním tohoto ROP rovněž podpořen.

tabulka **Systém cílů a priorit ROP pro NUTS 2 Střední Morava**

Globální cíl		
<u>Zvýšení ekonomické vyspělosti, zlepšení konkurenceschopnosti regionu NUTS 2 Střední Morava a životní úroveň jeho obyvatel ve svém komplexu.</u>		
Specifický cíl 1	Specifický cíl 2	Specifický cíl 3
<u>Zajištění efektivní, flexibilní a bezpečné dopravní infrastruktury v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava a spolehlivé, kvalitní a integrované veřejné dopravní služby</u>	<u>Zlepšení kvality života v regionu NUTS 2 Střední Morava, atraktivnosti měst a obcí, zajištění kvalitní a dostupné sociální služby a příznivých podpůrných podmínek pro podnikání</u>	<u>Zlepšení atraktivnosti regionu NUTS 2 Střední Morava pro účely cestovního ruchu zlepšením infrastruktury, služeb, informovanosti a propagace</u>
Prioritní osa 1	Prioritní osa 2	Prioritní osa 3
Doprava (podpora rozvoje regionální dopravní infrastruktury, veřejné dopravní služby a bezmotorové dopravy)	Integrovaný rozvoj a obnova regionu (podpora rozvoje regionálních center, měst, venkova a podpůrných podnikatelských aktivit)	Cestovní ruch (podpora veřejné a podnikatelské infrastruktury a služeb cestovního ruchu, a jeho propagace a řízení)

Specifické cíle

Specifické cíle dále rozvádějí zaměření a obsah globálního cíle. Jejich naplňování je součástí realizace aktivit v rámci prioritních os formulovaných v rámci ROP pro NUTS 2 Střední Morava.

Specifickými cíli ROP pro NUTS 2 Střední Morava jsou:

- **Zajištění efektivní, flexibilní a bezpečné dopravní infrastruktury v rámci regionu a spolehlivé, kvalitní a integrované veřejné dopravní služby;**
- **Zlepšení kvality života v regionu, atraktivnosti měst a obcí, zajištění kvalitní a dostupné sociální služby a příznivých podpůrných podmínek pro podnikání;**
- **Zvýšení atraktivnosti regionu pro účely cestovního ruchu zlepšením jeho infrastruktury, služeb, informovanosti a propagace.**

Specifické cíle ROP pro NUTS 2 Střední Morava představují základ pro formulaci prioritních os, charakterizovaných definováním prioritních os ROP pro NUTS 2 Střední Morava.

Prioritní osa č. 1 Doprava
Prioritní osa č. 2 Integrovaný rozvoj a obnova regionu
Prioritní osa č. 3 Cestovní ruch
Prioritní osa č. 4 Technická pomoc

Priorita č. 4 Technická pomoc představuje podpůrnou prioritu, napomáhající snazšímu naplnění klíčových, věcných prioritních os.

Prioritní osy respektující výstupy provedené sociálně-ekonomické analýzy a analýzy SWOT a její interpretace, nejsou pojaty vzájemně izolovaně; představují ucelený systém a ve vztahu k naplnění globálního cíle ROP pro NUTS 2 Střední Morava se vzájemně podporují a doplňují; jejich naplňování bude provázeno značnou měrou synergických efektů. Řešení v rámci prioritních os, vedoucí ke splnění specifických cílů a v důsledku cíle globálního, je založeno na územně-integrovaném přístupu. Jednotlivé intervence jsou diferencovány v závislosti na rozvojových předpokladech území.

Prioritní osa č. 1 Doprava bude zajišťována především prostřednictvím podpory rozvoje regionálních silnic; pro kvalitu dopravní infrastruktury je však neméně významné i spojení regionu NUTS 2 Střední Morava s ostatními regiony České republiky i spojení se zahraničím a to také prostřednictvím regionálních letišť. Význam úplného naplnění cíle v rámci této priority tak podstatně závisí i na naplňování cílů dalších operačních programů. Velmi podstatným parametrem této priority je rovněž bezpečnost a ekologická vstřícnost podporované dopravní infrastruktury. Druhou velmi podstatnou součástí je pak podpora veřejné dopravní služby, zejména ve smyslu vytvoření integrované, spolehlivé a kvalitní veřejné dopravy. A konečně akcent životního prostředí i atraktivnosti regionu pro cestovní ruch, částečně i jako alternativní forma místní dopravy, je v rámci této priority respektován; proto je pozornost věnována rozvoji cyklistických komunikací a lodní dopravy.

Prioritní osa č. 2 Integrovaný rozvoj a obnova regionu bude zaměřena na rozvoj regionálních center, městských a venkovských oblastí regionu NUTS 2 Střední Morava a v jejím rámci bude dominantně uplatněn územně-integrovaný přístup. Pro rozvoj a regeneraci městských území bude uplatňována celá škála forem podpory, zahrnující individuální projekty, integrované projekty a grantová schémata. V případě specifického zaměření na podporu regionálních center bude forma podpory spočívat v integrovaném plánu rozvoje příslušných měst. V městských i venkovských oblastech bude pozornost zaměřena především na podporu zlepšení fungování veřejných služeb a investice do revitalizace území, budou jako formy podpory rovněž aplikovány individuální projekty, integrované projekty a grantová schémata. Analogické formy podpory pak budou využity i v případě aplikace podpůrných opatření ve prospěch podnikání.

Prioritní osa č. 3 Cestovní ruch bude zaměřena na maximální využití potenciálu tohoto odvětví ve prospěch sociálně-ekonomického rozvoje regionu. Projekty v oblasti rozvoje veřejné a podnikatelské infrastruktury cestovního ruchu budou realizovány prostřednictvím širší škály forem podpory (individuální projekty, integrované projekty, grantová schémata); projekty v oblasti propagace a řízení cestovního ruchu pak v podobě individuálních projektů.

Cílem je podpořit jak rozvoj venkovských oblastí pro turistické účely, tak i rozvoj městské, lázeňské i alternativní turistiky.

Význam prioritní osy č. 4, Technické pomoci, spočívá v podpoře aktivit zaměřených na implementační část a část zaměřenou na absorpční kapacitu. Prováděné činnosti musejí jasně vést ke zvýšení informovanosti, získávání vědomostí, dovedností a odborné praxe potřebných pro splnění požadavků vyplývajících z příslušných nařízení nebo z různých aspektů rozvoje regionu a zpracování plánů a projektů. Rostoucí produktivita a kvalita práce ve veřejném sektoru – zejména v oblasti ekonomické, zaměstnanosti, sociální, vzdělávací, zdravotní, spravedlnosti a životního prostředí – je podstatná pro pokračování a urychlení reform. Technická pomoc může hrát významnou úlohu v podpoře efektivní tvorby a implementace politik ve zmíněných oblastech – jejich role se týká veřejné správy a veřejných služeb na regionální i místní úrovni.

Vize

Regionální operační program pro NUTS 2 Střední Morava naplněním svých cílů přispěje k tomu, že v roce 2013, resp. 2015, i na základě naplnění cílů ostatních Operačních programů a přirozeného sociálního a ekonomického rozvoje, bude regionem vyznačujícím se :

- **vyspělejší, rozvinutější a udržovanější dopravní infrastrukturou.** Dosažený stav dopravní infrastruktury bude výsledkem naplnění přímých kompetencí regionálních autorit a využití nepřímého synergického vlivu ostatních nástrojů politiky soudržnosti v programovacím období 2007 - 2013 především v oblasti rozvoje sítě dálnic a rychlostních komunikací,
- **zkvalitněným vzdělávacím procesem,** vedoucím k pružnějšímu vstupu na trh práce a naplněným inovačním potenciálem,
- **kvalitní a moderní soustavou zařízení sociální péče,**
- **zlepšeným a zkvalitněným zdravotním stavem obyvatelstva,** jež v regionu žije a/nebo pracuje,
- **efektivně využitým podnikatelským potenciálem pro služby, moderní zpracovatelský průmysl i pro cestovní ruch a volný čas,**
- **nabídkou a infrastrukturou cestovního ruchu** výrazně přispívající k celkovému ekonomickému výkonu regionu. Region se stane oblíbenou turistickou destinací pro tuzemské i zahraniční návštěvníky,
- **ekonomickou vyspělostí i strukturou srovnatelnou s úrovní České republiky.**

V uvedených oblastech se efekty projeví v **růstu zaměstnanosti, v poklesu míry nezaměstnanosti, redukci strukturální nezaměstnanosti, restrukturalizaci průmyslu, zvýšení pozice sektoru služeb a ve zvýšení ekonomické role a vlivu regionu NUTS 2**

Střední Morava v rámci ekonomiky České republiky měřeno ukazatelem HDP na obyvatele.

Vazby na strategické dokumenty

Strategické dokumenty představují druhý klíčový pilíř, na němž je strategie ROP pro NUTS 2 Střední Morava, postavena. Definice globálního a specifických cílů ROP a volba způsobu k zajištění priorit by nebyla možná bez respektování kontextu Strategických obecných zásad společenství, zásad Lisabonské strategie (na úrovni institucí EU), Strategie hospodářského růstu České republiky, Národního strategického referenčního rámce (na národní úrovni České republiky), programy rozvoje územních obvodů Olomouckého a Zlínského kraje (na regionální úrovni); pro identifikaci možných synergií je dále vhodné identifikovat vazby na ostatní Operační programy i další podpůrné nástroje (přímé komunitární granty, nástroje podpory EIB).

Vazba na Strategické obecné zásady Společenství

Pro období 2007 – 2013 se politika soudržnosti EU zaměří na následující prioritní oblasti:

Tyto prioritní oblasti představují:

1. **Zlepšení atraktivnosti členských států, regionů a měst zlepšením jejich přístupnosti a dostupnosti, zajištěním adekvátní kvality a úrovně služeb a ochranou jejich enviromentálního potenciálu.**
2. **Podpora inovací a podnikatelského prostředí a růst ekonomiky založené na znalostech prostřednictvím výzkumných a inovačních kapacit, včetně nových informačních a komunikačních technologií.**
3. **Vytvoření více a lepších pracovních míst přivábením většího počtu lidí do zaměstnání nebo podnikatelských aktivit, zlepšením adaptability pracovníků a podnikatelských subjektů a zvýšením investic do lidského kapitálu.**

Dekompozice prioritních oblastí do jednotlivých prioritních součástí:

1. Učinit Evropu a její regiony atraktivnějšími místy pro investice a práci

Rozšířit a zlepšit dopravní infrastrukturu

Zajištění **efektivní, flexibilní a bezpečné dopravní infrastruktury** je základní podmínkou **naplnění rozvojových vyhlídek v dotčených regionech**, vedoucí k **usnadnění pohybu osob a zboží**. Dopravní sítě podporují příležitosti pro obchod a zvyšují jeho efektivnost. Evropská komise rovněž sleduje rozvoj **celoevropské dopravní infrastruktury**, se zvýšeným zaměřením na **přeshraniční projekty** – což je podstatné k dosažení **větší integrace národních trhů** zejména v kontextu **rozšířené Unie**.

Zesílit synergie mezi ochranou životního prostředí a růstem

Investice do životního prostředí mohou být ekonomicky přínosné a podpůrné alespoň ze tří důvodů: mohou zajišťovat dlouhodobou udržitelnost hospodářského růstu; snižují vnější náklady životního prostředí na ekonomiku (zdravotní náklady, náklady na očištění životního prostředí, odstraňování škod); stimulují inovace a vytváření nových pracovních míst.

Zaměření se na tradiční využívání energetických zdrojů

Souvztažnou prioritou je potřeba redukovat tradiční energetickou závislost prostřednictvím zlepšení energetické efektivity a obnovitelných energií. Investice do těchto oblastí přispívají bezpečnosti energetické nabídky pro dlouhodobý růst a současně působí jako zdroj inovací a zajištění příležitostí pro vývoz.

V rámci tohoto cíle se jedná o projekty podporující zlepšení energetické efektivity a šíření rozvojových modelů založených na nízké energetické intenzitě. Dále se jedná o rozvoj obnovitelných a alternativních technologií (vítr, slunce, biomasa), jež mohou dát EU vůdčí pozici a tak posílit konkurenční postavení. Tyto investice rovněž přispívají k zajištění Lisabonského cíle do roku 2010 generovat 21% elektrické energie z obnovitelných zdrojů.

2. Zlepšit znalosti a inovace pro růst

Zvýšení a zlepšení investic výzkumu a technologického rozvoje

Konkurenceschopnost evropských podnikatelských subjektů zásadně závisí na jejich schopnosti **přinášet nové znalosti co možná nejrychleji na trh**. Tato schopnost je zesilována veřejnou podporou výzkumu a technického rozvoje, včetně podpory společnostem, kde to ekonomické a tržní podmínky ospravedlňují.

Při **implementaci regionální politiky** musí být zvažována **specifická povaha výzkumu a technologického rozvoje**. Zejména výzkum a technologický rozvoj vyžaduje úzkou propojenost mezi hráči podporujícími formování „poles of excellence“ (míst, kde bude docházet k „vytváření“ výzkumných projektů), jichž je zapotřebí dosáhnout určitého limitního (kritického) množství.

Usnadnění inovací a podpoře podnikání

Investice do inovací představují souhrnnou politiku kohezní politiky v celé EU. Jejich **kofinancování** by se mělo stát hlavní prioritou v regionech v rámci **nového cíle pro regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**, kde je zapotřebí, aby omezené finanční zdroje byly koncentrovány k dosažení skutečných priorit. Startovací fáze firem a společností, zejména těch, jež mají propojenost s výzkumem a technologickým rozvojem, potřebují být podporovány s cílem rozvoje partnerství s výzkumnými institucemi založenými na dlouhodobější vizi a jasnější tržní orientaci. Veřejné autority by měly usilovat, aby výzkumné instituce, privátní sektor i veřejný sektor využívaly plný potenciál synergií mezi nimi.

Podpora informační společnosti

Šíření informačních a komunikačních technologií (ICT) napříč EU a její ekonomikou představuje klíčový faktor pro zvýšení produktivity a konkurenceschopnosti regionů. Efektivní fungování veřejných služeb – zejména **e-government** a **e-health** – má výrazný potenciál pro hospodářský růst a pro umožnění nových služeb. Měla by být číněna opatření k povzbuzení rozvoje produktů a služeb směrem k usnadnění a podpoře soukromých investic do ICT při zajištění soutěže v tomto sektoru. Politika soudržnosti by měla být využita k rozvoji dovedností potřebných v ekonomice založené na znalostech a k rozvoji obsahu dodávek aplikací a služeb (e-government, e-business, e-learning, e-health), jež zajistí zajímavé alternativy vůči dalším, často nákladnějším modelům dodávky služeb.

Zlepšit přístup k financím

Další klíčovou součástí podpory znalostí a inovací je usnadnění přístupu k financím. V současnosti přístup k financím je často obtížný a vytváří překážku růstu a vytváření nových pracovních míst. Zejména trhy rizikového kapitálu vztažené k inovačním aktivitám potřebují být rozvíjeny ve vztahu s lepším regulatorním prostředím, které usnadňuje podnikání. Prioritou by mělo být vytvoření nebo rozšíření specializovaných poskytovatelů rizikového kapitálu a bankovních záruk pro případ tržních selhání.

3. Více a lepší pracovní místa a příležitosti

Privábení a získání více lidí na trh práce, do zaměstnání a modernizace systémů sociální ochrany

V této oblasti musí být podpůrné akce založené na předchozí identifikaci potřeb při využití relevantních národních a regionálních indikátorů typu míry nezaměstnanosti, míry zaměstnanosti, měr dlouhodobé nezaměstnanosti, úrovně příjmu či podíl populace spadající do rizika chudoby. Přítomnost a existence **efektivních institucí trhu práce** (i na regionální úrovni), jmenovitě **služeb zaměstnanosti**, které mohou **reagovat na výzvy rychlé ekonomické a sociální restrukturalizace** a demografického stárnutí, je podstatná k podpoře nabídky služeb **pro osoby hledající pracovní místo, nezaměstnané či jinak znevýhodněné osoby**.

Zlepšení adaptability pracovníků a podnikatelských subjektů a flexibilita trhu práce

Ve světle rostoucích trhů globalizace, včetně skrytých a neočekávaných obchodních šoků, a kontinuálního zavádění nových technologií, musí Evropa zvyšovat svoji kapacitu **předvídat, tlumit a absorbovat ekonomické a sociální změny**. V této souvislosti by měla být věnována pozornost akcím podporujícím investice do lidských zdrojů ze strany podniků, hlavně malých a středních, a zaměstnanců prostřednictvím **celoživotních výukových strategií a systémů**, jež **vybavují pracovníky** – zejména s nízkou kvalifikací nebo starší osoby – **nezbytnými znalostmi a dovednostmi k přizpůsobení se požadavkům ekonomiky založené na znalostech a k prodloužení jejich pracovního života**.

Zvýšení investic do lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělání a profesních dovedností

Evropa potřebuje více investovat do lidského kapitálu. Příliš mnoho lidí nevstupuje nebo nezůstává na trhu práce kvůli nedostatku dovedností. Proto vzrůstá potřeba vzdělávacích systémů, školení a kvalifikačních kursů. Investice do lidského kapitálu v příštím programovacím období budou silněji cíleny na aktualizované Lisabonské cíle.

Administrativní kapacita

V předcházejících programovacích obdobích fondy EU – prostřednictvím **technické pomoci** – zesílily manažerské kapacity v členských státech a kapacity řídicích orgánů při implementaci nařízení. To bude v období 2007 – 2013 i nadále pokračovat.

Pomoc udržení zdravé pracovní síly

Ve světle demografické struktury EU a stárnutí populace a pravděpodobného poklesu objemu pracovních sil je podstatné, aby EU přijala **kroky ke zvýšení počtu let, po které může být zdravá pracovní síla maximálně produktivní. Investice do podpory zdraví a prevence proti nemocem** pomohou udržet **aktivní účast** ve společnosti pro maximálně možný počet pracovních sil.

Vazba:

1. První specifický cíl ROP NUTS 2 Střední Morava přímo koresponduje s první obecnou zásadou Strategických obecných zásad Společenství „Přitažlivější Evropa a její regiony pro investice a práci“. Míra souladu je patrná v celkovém vnímání této priority, nejvíce pak projevuje v ose „Rozšíření a zlepšení dopravních infrastruktur“, projevuje se však rovněž v případě v případě „Posílení součinnosti mezi ochranou životního prostředí a růstem“ a v menší míře u „Řešení intenzivního využívání tradičních zdrojů energie v Evropě“. V první obecné zásadě se projevuje rovněž druhá a třetí priorita ROP NUTS 2 Střední Morava, v případě rozvoje infrastruktury a služeb cestovního ruchu (3. priorita), či sanace starých ekologických zátěží a budování dopravní infrastruktury na lokální úrovni.
2. Druhý specifický cíl ROP NUTS 2 Střední Morava se nejvíce protíná se třetí obecnou zásadou Strategických obecných zásad Společenství „Vytváření více a lepších pracovních míst“; projevuje se především v ose „Zvýšit investice do lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělávání a kvalifikace“ a „Pomoci udržet zdravou pracovní sílu“.
3. Třetí specifický cíl ROP NUTS 2 Střední Morava se ve vztahu k obecným zásadám Strategických obecných zásad Společenství projevuje především propojením se zásadou „Zlepšení znalostí a inovace: cesta k růstu“, v jejím rámci pak s osou „Usnadnit inovace a podporovat podnikavost“

A konečně, i priorita Technická pomoc se v rámci Strategických obecných zásad Společenství promítá v zásadě „Vytváření více a lepších pracovních míst“, konkrétně pak v ose „Správní kapacita“.

tabulka Vazby prioritních os a oblastí podpory pro ROP NUTS 2 Střední Morava na priority Strategických obecných zásad Společenství

Oblast podpory	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3
1. Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující										
Rozšíření a zlepšení dopravních infrastruktur	xx	xx	xx	x	x	x		x	x	
Posílení součinnosti mezi ochranou životního prostředí a růstem	x	xx	xx	x	x	x				
Řešení intenzivního využívání tradičních zdrojů energie v Evropě		xx	xx							
2. Zlepšení znalostí a inovace: cesta k růstu										
Zvýšit a zlepšit investice do výzkumu a technologického rozvoje				x	x		x			
Uspadnit inovace a podporovat podnikavost				x	x	x	xx		xx	
Podporovat informační společnost pro všechny										
Zlepšit přístup k financím							xx		x	
3. Vytváření více a lepších pracovních míst										
Přivést více lidí do zaměstnání, zajistit jejich setrvání v zaměstnání a modernizovat systémy sociální ochrany		x		x	x	x			x	
Zvýšit přizpůsobivost pracujících a podniků a pružnost trhů práce	x	x			x	x	x		x	
Zvýšit investice do lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělávání a kvalifikace				xx	xx	xx				
Správní kapacita										x
Pomoci udržet zdravou pracovní				xx	xx	xx				

sílu										
------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

x – slabá vazba

xx – silná vazba

Růst a pracovní místa (aktualizovaná Lisabonská strategie)

V březnu 2000 vyřkli představitelé EU ambiciózní cíl, stát se v roce 2010 „nejdynamičtější a nejkonkurenceschopnější na znalostech založenou ekonomikou na světě, schopnou dosáhnout udržitelného hospodářského růstu s větším počtem lepších pracovních míst a větší sociální kohezí a ohledem k životnímu prostředí“. Tento cíl vešel do povědomí pod názvem Lisabonská strategie a představiteli EU byl považován za výsledek ucelené a vzájemně provázané série reforem. Za velmi důležitý byl považován požadavek, aby se tento cíl naplňoval pro EU jako celek; preferoval tudíž vzájemnou součinnost členských států před individuálními izolovanými akcemi.

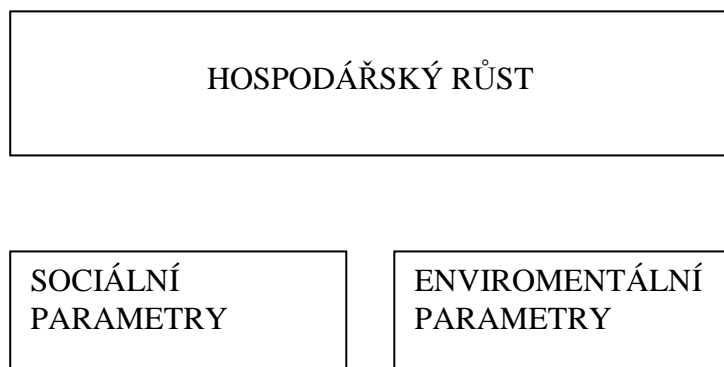
Lisabonská strategie se dokonce může jevit jako ještě urgentnější dnes, kdy se růstová mezera mezi EU a Severní Amerikou či rozvíjejícími se regiony Asie dále rozšířila. Navíc EU souběžně s tím musí řešit i daleko méně příznivé charakteristiky demografické – nízký populační růst a stárnutí obyvatelstva – a jejich sociální a ekonomické dopady.

Základní postulát Lisabonské strategie vychází z poměrně široce akceptované definice či pojetí konkurenceschopnosti: aby mohla růst životní úroveň v EU, je potřeba zvýšit zaměstnanost a růst produktivity cestou rozsáhlého rejstříku reformních politik a nastolením takového makroekonomického rámce, jež bude podporovat růst a zaměstnanost. Vychází současně z přesvědčení, že vyšší růst a nová pracovní místa nebudou dosažena na základě jakékoliv jednotlivé, izolované akce. Řešení podle tohoto konceptu spíše spočívá v sérii vzájemně propojených iniciativ a strukturálních změn, jež skrze soustřednou akci v EU naplní její nepochybný potenciál.

Ona série vzájemně propojených iniciativ by měla být spuštěna prostřednictvím pěti oblastí podpůrných politik:

- **společnost založená na znalostech:** cílem je zvýšení atraktivnosti Evropy pro výzkumníky a vědce, stanovení vědy a výzkumu jako vrcholných priorit a podpora využití informačních a komunikačních technologií;
- **Jednotný vnitřní trh:** dokončit skutečné prostředí Jednotného vnitřního trhu pro volný pohyb zboží a kapitálu a na základě urgentní akce vytvořit Jednotný trh pro služby;
- **podnikatelské prostředí:** redukovat celkové administrativní břemeno, zlepšit kvalitu legislativy, usnadnit rychlý proces vzniku nových podniků a vytvořit prostředí, jež by lépe podporovalo podnikatelské aktivity;
- **trh práce:** rychlá reakce na doporučení European Employment Taskforce, rozvojové strategie celoživotního vzdělávání a aktivního stáří, podpůrné partnerství pro růst a zaměstnanost;
- **udržitelnost životního prostředí:** pokrytí ekologických inovací a vytvoření vůdčí pozice v ekonomických aspektech jednotlivých ekonomických sektorů; prosazení politik, které vedou k dlouhodobému a udržitelnému zlepšení produktivity prostřednictvím ekologické efektivity.

Nová Lisabonská strategie ještě více než její ne zcela naplněná předchůdkyně sází na vzájemnou symbiózu a současně podmíněnost hospodářského růstu a sociálních a ekologických parametrů jeho dlouhodobé udržitelnosti.

Nový lisabonský koncept tak přináší jistou modifikaci strategie hospodářského, sociálního a enviromentálního rozvoje.

Lze chápat Lisabonský proces i Nový Lisabonský proces jako pyramidu, na jejímž vrcholu je hospodářský růst a v jejíž základnách se nacházejí nutné sociální a enviromentální parametry. Jejich případné vyhocení (sociální neklid, nadměrná ekologická zátěž) může představovat nejen nepřekonatelné břemeno zdravého hospodářského růstu, ale znamenat i fatální následky neekonomického přesahu.

Nový lisabonský proces se opírá o pokus efektivně naplnit evropský rozvojový potenciál. Jeho vize zní: být dynamickým a konkurenceschopným znalostním hospodářstvím, hrajícím prim ve světovém měřítku.

Klíčový úkol „nové“ agendy: zajištění růstu a zaměstnanosti. Tento úkol se člení na tři cíle:

- přitažlivou Evropu pro investory i pro ty, kteří v ní pracují (případě chtějí pracovat);
- motorem růstu by měly být znalosti a inovace;
- aktivizace politik vedoucích k vytvářejí více a lepších pracovních míst.

Cestou k zajištění těchto úkolů a cílů má být vytvořené klima partnerství pro růst a zaměstnanost, projevující se v jak v efektivní koordinaci shora, tak ve vytvoření jednotlivých Národních lisabonských programů.

Při naplňování jednotlivých cílů vymezuje agenda následující nástroje.

Přitažlivější Evropa pro investory a osoby v ní pracující by měla být dosažena pomocí rozšíření a prohloubení Jednotného vnitřního trhu, zlepšení evropských a vnitrostátních právních předpisů, zajištění otevřeného a konkurenčního prostředí na trzích v Evropě i mimo ni, a rozšíření a zlepšení evropské infrastruktury.

Znalosti a inovace by měly být podpořeny především zvýšením a zlepšením investic do výzkumu a vývoje, usnadněním inovací, zaváděním informačních a komunikačních technologií a udržitelného využívání zdrojů, či vytvořením silné evropské průmyslové základny prostřednictvím založení „Evropského technologického institutu“, inovačních středisek, podpory ekologických inovací a naplnění evropské technologické iniciativy.

Více a lepších pracovních míst by mělo být vytvořeno skrze podporu vstupu většího množství lidí na trh práce a modernizaci systémů sociální ochrany, zvýšení přizpůsobivosti

pracovníků i podniků a posílení pružnosti trhů práce, vyšší investice do lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělávání a kvalifikace.

Aplikace lisabonských priorit v České republice je prováděna prostřednictvím Národního programu reforem České republiky. Ten představuje strategický dokument, umožňující České republice dosáhnout cílů Lisabonské strategie. Prioritní opatření Národního programu reforem jsou formulována v jednotlivých tematických oblastech jako dílčí cíle nebo dílčí aktivity. Pro účely ROP NUTS 2 Střední Morava jsou relevantní pouze některá opatření (řešení většiny spočívá na národní, resp. makroekonomické úrovni).

V rámci prioritních os ROP NUTS 2 Střední Morava přispívají k naplnění prioritních opatření Národního programu reforem zejména prioritní osy 1 a 2. Prioritní osa 1 je úzce vázána zejména na prioritní opatření v rámci témat „Udržitelné využívání zdrojů“ a „Modernizace a rozvoj dopravních sítí a sítí informačních a komunikačních technologií“. K „Udržitelnému využívání zdrojů“ přispívá prioritní osa 1 zejména rozvojem veřejné dopravy (podporujícím energetickou a materiálovou efektivnost, racionální využívání zdrojů přesunem části dopravních výkonů na energeticky méně náročnou veřejnou dopravu i podporu zavádění environmentálních technologií) a rozvojem bezmotorové dopravy (zajišťujícím energetickou a materiálovou efektivnost a racionální využívání zdrojů přesunem dopravních výkonů z automobilové dopravy na dopravu cyklistickou či pěší), částečně však také rozvojem a modernizací regionální silniční sítě, které rovněž podporuje technická opatření zvyšující kvalitu životního prostředí obyvatel a snižující dopady silniční dopravy na ekologický systém. K „Modernizaci a rozvoji dopravních sítí a sítí informačních a komunikačních technologií“ přispívají všechny oblasti podpory prioritní osy 1 - to výstavbou, modernizací a rekonstrukcí regionálních silnic, infrastruktury pro veřejnou dopravu vč. přestupních terminálů a sítě dopravních cest pro cyklistickou a další bezmotorovou dopravu.

Prioritní osa 2 ROP NUTS 2 Střední Morava se váže zejména na prioritní opatření Národního programu reforem v rámci témat „Podnikatelské prostředí“, „Výzkum, vývoj, inovace“, „Začleňování na trhu práce“ a „Vzdělávání“. K naplnění prioritních opatření v rámci tématu „Podnikatelské prostředí“ přispívá zejména oblast podpory rozvoj podnikání, a to především usnadňováním podmínek pro podnikání (konzultační služby, nákup technologií, softwaru apod.). Prioritní opatření v oblasti „Výzkumu, vývoje a inovací“ je podpořeno především v oblasti rozvoje inovační infrastruktury (nové technologie, modernizace objektů). Podpora prioritních opatření v oblasti „Vzdělávání“ je zajištěna především rozvojem infrastruktury a podporou nákupu technologií a vybavení pro různé formy a stupně vzdělávání a celoživotního učení. Obdobná je i vazba na prioritní opatření v oblasti „Začleňování na trhu práce“, k nimž rovněž přispívá rozvoj infrastruktury pro vzdělávání.

Prioritní osa 3 přispívá dílčím způsobem k naplnění prioritních opatření v oblasti „Podnikatelské prostředí“, „Flexibilita trhu práce“ a „Začleňování na trhu práce“. Všechny tři oblasti jsou zohledněny zejména v oblasti rozvoje podnikatelské infrastruktury a služeb cestovního ruchu, která podporuje vytváření nových pracovních míst a rozvoj podnikání v sektoru cestovního ruchu.

tabulka Vazby prioritních os a oblastí podpory ROP NUTS 2 Střední Morava na priority Lisabonské strategie, resp. Národního programu reforem České republiky

Oblast podpory	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3
Makroekonomická										

stabilita a udržitelný růst										
Podnikatelské prostředí							xx		x	
Výzkum a vývoj, inovace				x	x	x	xx			
Udržitelné využívání zdrojů	x	xx	xx							
Modernizace a rozvoj dopravních a ICT sítí	xx	xx	xx							
Flexibilita trhu práce		x							x	
Začleňování na trhu práce				x	x	x			x	
Vzdělávání				Xx	xx	xx				

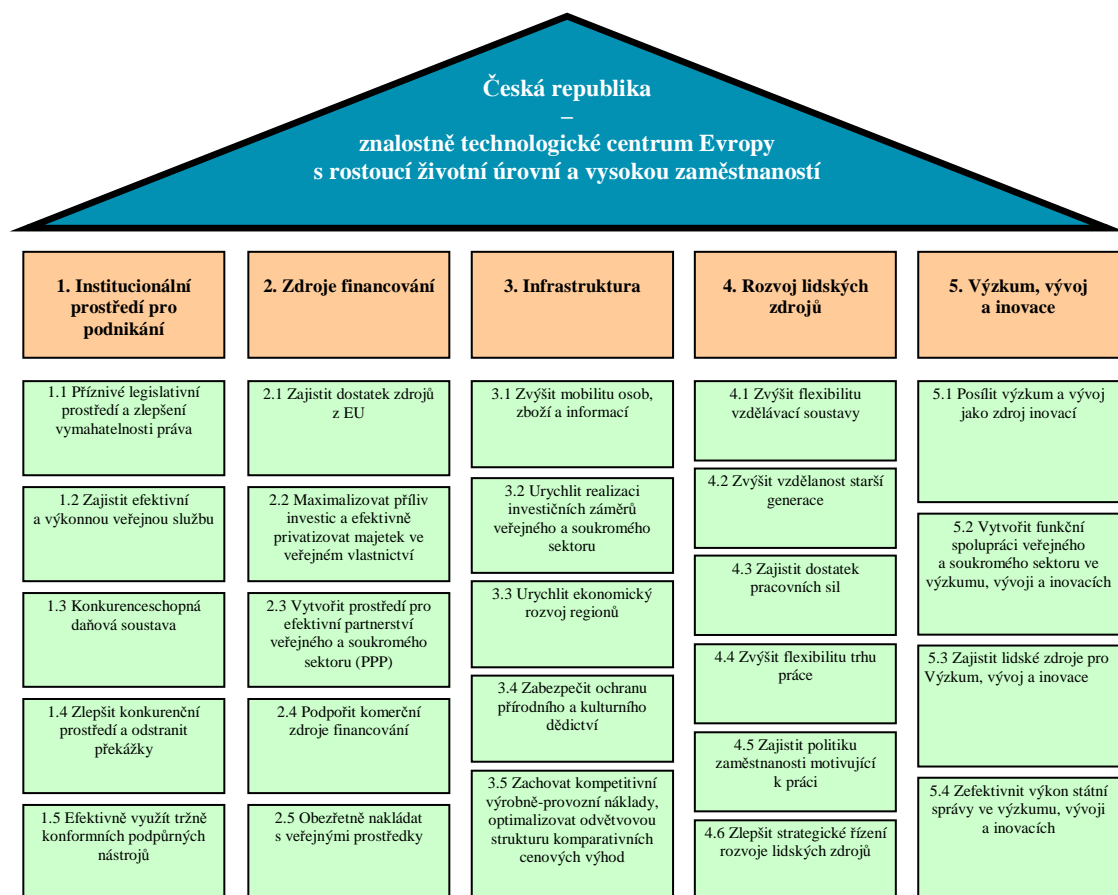
x – slabá vazba
xx – silná vazba

Ostatní národní strategické dokumenty (Strategie hospodářského růstu)

Základním mottem Strategie hospodářského růstu je: „Česká republika: znalostně technologické centrum Evropy s rostoucí životní úrovní a vysokou zaměstnaností“.

Cílem Strategie hospodářského růstu je významným způsobem přiblížit Českou republiku ekonomické úrovni hospodářsky rozvinutějších zemí Evropské unie. Měřeno ukazatelem **HDP na jednoho obyvatele**, je v silách země dosáhnout **v roce 2013 průměru EU**.

K dosažení tohoto cíle by Česká republika měla zaměřit veřejné prostředky na podporu výrobků a služeb s vysokou přidanou hodnotou a zatraktivnit své prostředí pro setrvání domácích společností a příliv nových ze zahraničí. Takto vytvořená nová pracovní místa se pak v konečném důsledku kladně projeví na vzrůstající životní úrovni všech obyvatel.

Strategie hospodářského růstu (SHR) má tři hlavní úlohy. Tou první je nastavení priorit pro koordinaci hospodářské politiky pro období do roku 2013 a nasměrování prostředků ze Strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU pro období 2007-2013. Druhou úlohou je komunikace těchto priorit veřejnosti a podnikatelům pro lepší tvorbu jejich očekávání. Tato Strategie vznikla proto, abychom klientům státní sféry – občanům, podnikatelům i obchodním společnostem, vytvořili ty nejlepší možné podmínky pro ekonomické aktivity. Třetí úlohou SHR je přispět k maximálně efektivnímu nasměrování omezených veřejných prostředků v oblastech přímé intervence.

Strategie hospodářského růstu je strategií priorit. Proto neřeší a ani se nezabývá všemi problémy či nedostatky.

Je několik oblastí, které přímo nebo nepřímo ovlivňují mezinárodní konkurenceschopnost ekonomických subjektů bez ohledu na jejich velikost a počet zaměstnanců. Legislativní rámec, daňová soustava a regulace nastavené vůči podnikateli veřejným sektorem jsou pravidly hry platnými pro danou ekonomiku. Přístup podniků k finančním prostředkům a cena těchto prostředků ovlivňuje schopnost podniků měnit či rozšiřovat stávající aktivity nebo započít nové aktivity, a tím tedy i rychlost jejich reakce na změny na trhu. Rozvinutá infrastruktura dopravní, informační, realitní a energetická má významný dopad na nákladovost výrob i poskytovaných služeb a často je i jedním z hlavních vstupů. Bez dostatku pracovníků s požadovaným vzděláním a dovednostmi, kteří jsou k dispozici v místě podnikání, se žádný podnik nemůže stát konkurenceschopným. Jako klíčové pro zvyšující se produktivitu práce, a spolu s ní i pro stále rostoucí životní úroveň obyvatelstva, spatřujeme přenos výsledků výzkumu a vývoje do praxe a schopnost inovovat produkty a služby. Schopnost státu ovlivnit podmínky v těchto oblastech je různá – od nastavení pravidel až po téměř výhradního poskytovatele služeb a prostředků.

Proto se **Strategie hospodářského růstu zaměřila na pět prioritních oblastí, pilířů, na kterých stojí konkurenceschopnost české ekonomiky.** Jsou jimi Institucionální prostředí, Zdroje financování, Infrastruktura, Rozvoj lidských zdrojů a Výzkum, vývoj a inovace. Ty jsou řazeny tak, jak na sobě vzájemně závisí – od široce zaměřeného Institucionálního prostředí pro podnikání až po vysoce specializovaný Výzkum, vývoj a inovace.

Jako nadstavbu nad zlepšováním podmínek napříč těmito pěti pilíři se Strategie hospodářského růstu zaměřuje na prorůstová opatření směřující Českou republiku k oborům a službám s vysokou přidanou hodnotou stojících na vzdělané pracovní síle a aktivně využívajících výsledků domácího i mezinárodního výzkumu a vývoje ke zvyšování své konkurenceschopnosti. Strategie je také vedena snahou o využití stávajících konkurenčních výhod České republiky a jejich další prohloubení.

Strategie hospodářského růstu vedle odvětvových přístupů usiluje i o vyvážený regionální hospodářský rozvoj, který bude zaměřen jednak na aktivizaci nedostatečně využívaného potenciálu a podporu hospodářského rozvoje regionů, jednak na snižování meziregionálních rozdílů a dále pak na pomoc ekonomicky slabším oblastem, jež by nebyly schopny zvládnout změny v ekonomické a sociální struktuře vlastními silami. Cílem je překonat trend zvyrazňování regionálních disparit a zabránit vzniku nových nerovnováh v odvětvové a regionální struktuře ekonomiky, které by si jinak vyžádaly další masivní přerozdělování prostředků v následujícím období. Vyvážený regionální rozvoj patří mezi horizontální principy, promítá se do všech pěti prioritních oblastí definovaných ve Strategii.

Strategie hospodářského růstu naplňuje cíle Lisabonské strategie a reflektuje nejnovější přístup EU ve sladění cílů unijní regionální politiky s cíli Lisabonské strategie v rámci těchto zásad:

- respektování specifik regionů a spolupráce s regiony při výběru a konkretizaci priorit regionálního rozvoje,
- maximální využití rozvojového potenciálu regionů v oblasti lidských zdrojů na základě specifik jednotlivých regionů,
- překonávání regionálních rozdílů posilováním prostorové soudržnosti a integrace regionů, využití komparativních výhod jednotlivých regionů pro cíle Strategie,
- zvýšení prostorové flexibility na trhu pracovních sil bez dramatických změn v sídelní struktuře země s cílem omezení trendu vylidnění malých obcí a předcházení negativních dopadů živelného urbanistického rozvoje větších obcí a měst,
- obnova krajiny a regionálních tradic jednak ve smyslu požadavků dlouhodobě udržitelného rozvoje, jednak jako významného zdroje hospodářského růstu v rámci globálně dynamických hospodářských segmentů – turismus, ekonomizace kulturního dědictví, renesance výrobních tradic apod.,
- vytvoření příznivého prostředí na místní a regionální úrovni pro čerpání zdrojů v rámci evropské regionální politiky.

tabulka **Vazby prioritních os a oblastí podpory ROP NUTS 2 Střední Morava na priority Strategie hospodářského růstu České republiky**

Oblast podpory	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3
Institucionální prostředí							x			
Zdroje financování	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
Infrastruktura	xx	xx	xx					xx	xx	xx
Rozvoj lidských zdrojů				xx	xx	xx	xx			
Věda, výzkum, inovace				xx	xx					

x – slabá vazba
xx – silná vazba

Politika územního rozvoje

Politika územního rozvoje ČR je celostátním nástrojem územního plánování. Slouží ke koordinaci územně plánovací činnosti krajů a resortních koncepcí s vazbou na území.

Určuje ve stanoveném období požadavky na konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, mezinárodních, nadregionálních a přeshraničních souvislostech, zejména s ohledem na udržitelný rozvoj území, a určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů.

Stanovuje republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území a vymezuje rozvojové oblasti a osy, oblastí se specifickými hodnotami a se specifickými

problémy a dále koridory a plochy dopravní a technické infrastruktury mezinárodního, republikového a nadregionálního významu, pro něž jsou stanovena kritéria a podmínky pro další rozvoj.

Národní strategický referenční rámec

Národní strategický referenční rámec představuje základní strategický dokument České republiky pro čerpání podpory ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v programovacím období 2007 – 2013.

Jeho globálním cílem je podpora přeměny sociálně-ekonomických charakteristik České republiky v souladu s respektováním principů udržitelného rozvoje. Výsledkem by se mělo stát naplnění výzvy, aby Česká republika byla přitažlivým místem pro investice, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenceschopnosti by mělo docházet k dosažení udržitelného růstu, jehož tempo by mělo výrazněji přesahovat průměrnou míru hospodářského růstu EU-25. Česká republika v souladu s tím bude usilovat o růst zaměstnanosti a o vyvážený a harmonický rozvoj regionů, vedoucí ke zvýšení úrovně kvality života obyvatelstva. Tento globální cíl je dále konkretizován do čtyř strategických cílů: Konkurenceschopná česká ekonomika, Otevřená flexibilní a soudržná česká společnost, Atraktivní prostředí a Vyvážený rozvoj území

Realizace ROP NUTS 2 Střední Morava by měla silně přispět k naplnění strategického cíle Vyvážený rozvoj území; rovněž ostatní strategické cíle Národního strategického referenčního rámce se s ROP NUTS 2 Střední Morava velmi silně propojují.

Strategický cíl 1 „Konkurenceschopná česká ekonomika“ je naplněn v rámci všech prioritních os ROP NUTS 2 Střední Morava. Vazby na prioritní osu 1 jsou především nepřímé, resp. potenciální. Především rozvoj sítě regionálních silnic je nutnou podmínkou pro budoucí posílenou konkurenceschopnost v regionu. Rozvoj cyklistických komunikací je pak nezbytnou podmínkou pro zvýšení atraktivnosti v rámci rozvíjejícího se udržitelného cestovního ruchu. Ve vztahu k prioritní ose 2 je možné přímou vazbu registrovat v případě podpory podnikání, velmi silný, nicméně rovněž spíše zprostředkovaný vliv je patrný v případě podpory rozvoje regionálních center, měst i venkova. Zvýšení jejich atraktivnosti podporuje konkurenceschopnost v nich působících ekonomických subjektů. Prioritní osa 3 významně naplňuje strategický cíl zejména v oblasti rozvoje udržitelného cestovního ruchu, a to všemi svými oblastmi podpory. Rozvoj podnikatelské infrastruktury a služeb cestovního ruchu naplňuje strategický cíl rovněž v oblasti rozvoje konkurenceschopného podnikatelského sektoru.

Strategický cíl 2 „Otevřená, flexibilní a soudržná společnost“ se dominantně projevuje ve vztahu k prioritní ose 2. Ta výrazně přispívá k realizaci všech dílčích témat v rámci tohoto strategického cíle. Rozvoj regionálních center měst i venkova přispívá k naplnění tohoto strategického cíle podporou rozvoje a obnovy fyzické infrastruktury pro vzdělávání. Zprostředkovaně se váže také na témata zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti, posilování sociální soudržnosti a rozvoj informační společnosti. Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti a částečně i rozvoj informační společnosti má vazbu i na oblast podpory podnikání a má oporu ve všech prioritních osách ROP NUTS 2 Střední Morava. Prioritní osa 1 naplňuje tento strategický cíl zprostředkovaně zvyšováním zaměstnanosti a zaměstnatelnosti prostřednictvím rozvoje dopravní infrastruktury a veřejné dopravy. Prioritní

osa 3 naplňuje tento strategický cíl rovněž částečně prostřednictvím podpory podnikatelské infrastruktury a služeb pro cestovní ruchu.

K naplnění strategického cíle 3 „Atraktivní prostředí“ přispívá zejména prioritní osa 1 a částečně také prioritní osa 2 ROP NUTS 2 Střední Morava. Prioritní osa 2 přispívá díky oblastem podpory rozvoj regionálních center, rozvoj měst a rozvoj venkova, v rámci nichž jsou podporovány také revitalizace prostředí, sanace starých ekologických zátěží apod., k naplnění strategického cíle 3 v oblasti ochrany a zlepšení kvality životního prostředí. Prioritní osa 1 svými třemi oblastmi podpory velmi výrazně přispívá k naplnění tohoto strategického cíle v obou tématech, ochraně a zlepšení kvality životního prostředí (především rozvojem veřejné a bezmotorové dopravy) i zlepšení dostupnosti dopravy (především rozvojem regionální dopravní infrastruktury a veřejné dopravy).

K naplnění strategického cíle 4 „Vyvážený rozvoj území“ významně přispívají všechny prioritní osy ROP NUTS 2 Střední Morava. V rámci prioritní osy 1 vazbu zajišťuje zejména oblast podpory veřejná doprava, přispívající k vyváženému rozvoji regionů a zejména pak venkovských oblastí, protože umožňuje kontakty mezi regiony prostřednictvím environmentálně i sociálně udržitelné formy dopravy. Tento strategický cíl má výraznou oporu také v prioritní ose 2, kde oblasti podpory rozvoje regionálních center, rozvoje měst a rozvoje venkova výrazně přispívají k vyváženému rozvoji regionů a prvně zmiňovaná rovněž k rozvoji regionálních center a městských oblastí, druhá pak rozvoji venkovských oblastí. K naplnění tohoto strategického cíle přispívají i všechny oblasti podpory prioritní osy 3, vazby jsou však ve srovnání se zbývajících dvěma prioritními osami slabší a spíše zprostředkované.

tabulka Vazby prioritních os a oblastí podpory ROP NUTS 2 Střední Morava na strategické cíle a témata Národního strategického referenčního rámce 2007–2013

Oblast podpory	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3
Strategický cíl 1 Konkurenceschopná česká ekonomika										
Konkurenceschopný podnikatelský sektor	x			x	x		xx		xx	
Podpora kapacit výzkumu a vývoje pro inovace							x			
Rozvoj udržitelného cestovního ruchu			x	x	x	x		xx	xx	xx
Strategický cíl Otevřená, flexibilní a soudržná společnost										
Vzdělávání				xx	xx	xx				
Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti	x	x		x	x	x	xx		x	
Posilování sociální soudržnosti				x	x	x				
Rozvoj informační společnosti				x	x	x	x			
Chytrá veřejná správa										

Strategický cíl 3 Atraktivní prostředí										
Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí	x	xx	xx	x	x	x				
Zlepšení dostupnosti dopravy	xx	xx	x							
Strategický cíl 4 Vyvážený rozvoj území										
Vyvážený rozvoj regionů	x	xx	x	xx	xx	xx		x	x	x
Rozvoj městských oblastí	x	x	x	xx	xx			x	x	x
Rozvoj venkovských oblastí	x	xx	x			xx		x	x	x

*x – slabá vazba
xx – silná vazba*

Strategické dokumenty rozvoje Zlínského a Olomouckého kraje

ROP NUTS 2 Střední Morava svými prioritními osami logicky naplňuje aplikuje také některé cíle a priority programů rozvoje územních obvodů Olomouckého a Zlínského kraje. Řada témat, která jsou cílem těchto krajských strategických dokumentů a lze je proto považovat za velmi důležitá regionální témata, se obsahově výrazně kryjí s prioritními osami ROP NUTS 2 Střední Morava.

V případě Programu rozvoje územního obvodu Zlínského kraje naplňuje ROP NUTS 2 Střední Morava zejména cíl 1 „Výstavba dálnic a silnic“ prostřednictvím prioritní osy 1 Doprava a cíl 2 „Rozvoj podnikání“ prostřednictvím prioritní osy Integrovaný rozvoj a obnova regionu. Cíl 3 „Zvýšení úrovně vzdělání, schopností a kultury“ naplňují částečně prioritní osy Integrovaný rozvoj a obnova regionu a Cestovní ruch. Cíl 4 „Dosažení strukturálních změn“, který usiluje o zefektivnění pomoci ze Strukturálních fondů Evropské unie je obsažen ve všech prioritních osách, explicitně pak v prioritní ose Technická pomoc, podporující zvýšení kapacity pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů.

V případě Programu rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje naplňuje ROP NUTS 2 Střední Morava zčásti priority 1 „Modernizace ekonomiky kraje a rozvoj metropolitních území“, 2 „Stabilizace a rozvoj nemetropolitních oblastí“, 5 „Sociální služby a zlepšování životních podmínek (v souvislosti s ekonomickým rozvojem kraje)“ a zejména pak prioritu 3 „Rozvoj lidských zdrojů a podpora vzdělanosti, včetně vzdělávací infrastruktury“, prostřednictvím prioritní osy Integrovaný rozvoj a obnova regionu. Prioritu 4 „Rozvoj dopravní a informační infrastruktury, včetně návazných funkcí“ naplňuje prioritní osa Doprava.

Předpokládaná souvztažnost s ostatními Operačními programy 2007 – 2013

Je zřejmé, že růstový a rozvojový potenciál regionu NUTS 2 Střední Morava nebude podporován „pouze“ nástroji obsaženými v rámci ROP pro NUTS 2 Střední Morava, ale rovněž na základně přínosů vyvolaných realizací ostatních Operačních programů v průběhu programovacího období 2007 – 2013.

Za prvé, s ohledem na to, že region NUTS 2 Střední Morava není izolován, nýbrž je do značné míry propojen s ostatními regiony České republiky, velký význam při naplňování zmíněného potenciálu má dosažení cílů ROP sousedících regionů, především regionu NUTS 2 Moravskoslezsko, regionu NUTS 2 Jihovýchod a regionu NUTS 2 Severovýchod.

Za druhé, rozvojový potenciál regionu NUTS 2 Střední Morava bude podpořen aktivní účastí subjektů tohoto regionu při řešení a naplňování cílů všech tématických Operačních programů.

Za třetí, v přímé souvislosti s cíli ROP pro NUTS 2 Střední Morava je možné z množiny tématických Operačních programů identifikovat především OP Doprava a OP Podnikání a inovace, které pravděpodobně v kombinaci s cíli ROP pro NUTS 2 Střední Morava vykáží nejsilnější synergický efekt ve vztahu k rozvoji regionu. Tento synergický efekt lze nejpravděpodobněji předpokládat především ve vztahu k první a třetí prioritní ose ROP pro NUTS 2 Střední Morava.

Vztah k ostatním nástrojům podpory (Přímé komunitární granty, nástroje Evropské investiční banky)

Předpokládané efekty a přínosy pro region NUTS 2 Střední Morava s ohledem na jeho sociálně-ekonomický rozvojový potenciál je vhodné skloubit rovněž s možnostmi využívání přímých komunitárních grantů (především v oblasti vzdělávacích, neziskových a obecně prospěšných projektů). Tato synergie by měla být nejvíce patrná v oblasti druhé prioritní osy ROP pro NUTS 2 Střední Morava.

Synergické efekty lze identifikovat i v případě tří iniciativ, vytvořených na úrovni Evropské investiční banky ve vztahu k efektivnějšímu využívání fondů EU v programovacím období 2007 – 2013 (JASPERS, JEREMIE, JESSICA). Patrnost této synergie by měla být zřetelná především ve vztahu k druhé prioritní ose ROP pro NUTS 2 Střední Morava.

Vnitřní konzistence programu

Priority formulované v rámci ROP NUTS 2 Střední Morava vycházejí ze závěrů sociálně-ekonomické analýzy, projevující se ve výsledné koncentrované podobě SWOT. Jsou přitom respektována obecná obsahová rozhraní s ostatními Operačními programy. Následující přehled nastiňuje konkrétní vazby mezi SWOT a oblastmi podpory v rámci jednotlivých priorit. Ke každé oblasti podpory jsou v přehledu uvedeny položky SWOT, ze kterých příslušná oblast podpory vychází.

V případě silných stránek je vazba na oblast podpory dána tím, že je třeba dané silné stránky využít a rozvíjet obory, oblasti a témata, které na ně navazují (např. aby byla využita silná stránka vedení významného dopravního koridoru územím regionu pro co největší část jeho území, je v rámci oblasti podpory 1.1 obsažena výstavba a rekonstrukce regionálních silnic, které umožní napojení na hlavní koridor). V případě slabých stránek je vazba dána snahou o jejich eliminaci v rámci aktivit prioritních os/oblastí podpory (např. na deficity ve vybavení vzdělávacích zařízení reagují oblasti podpory 2.1 a 2.2, v nichž jsou obsaženy rekonstrukce, modernizace a nákupy vybavení ve školách). U rozvojových příležitostí je vazba na oblasti podpory dána snahou o co největší zvýšení pravděpodobnosti, že příležitost danou vnějšími vlivy region využije (např. protože lze předpokládat, že v budoucnu poroste podpora

netradičních forem cestovního ruchu ze strany státu, je v rámci oblastí podpory 3.1 a 3.2 obsažena podpora infrastruktury a služeb pro netradiční formy cestovního ruchu, aby této příležitosti mohlo být využito). V případě hrozeb určuje vazbu na oblast podpory úsilí o co největší snížení pravděpodobnosti, že hrozba daná vnějšími vlivy v regionu nenastane, resp. pokud nastane, aby jí byl region schopen co nejlépe čelit (např. aby nedošlo k omezení dopravní obslužnosti v periferních oblastech, je v rámci oblasti podpory 1.2 obsažena podpora veřejné dopravy a rozvoje integrovaného dopravního systému).

Tabulka Vazby mezi SWOT a oblastmi podpory

Oblasti podpory	Silné stránky	Slabé stránky	Příležitosti	Hrozby
1.1 Regionální silnice	<ul style="list-style-type: none"> - Relativně významná dopravní lokalita, zahrnující součásti Transevropské dopravní sítě - Poměrně hustá síť dopravní infrastruktury - Rostoucí míra využívání informačních a komunikačních technologií - Dlouhodobě výrazné zlepšení kvality životního prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - Minimální rozsah dálnic a rychlostních komunikací na území regionu a dosud nedostatečné napojení na celostátní síť - Omezené napojení okrajových částí regionu na dopravní systém - Technická zaostalost stávající dopravní infrastruktury - Četný výskyt kolizních míst - Absence přeložek, obchvatů, bezpečnostních prvků - Nešetrnost k životnímu prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - Ohromný potenciál regionálního, vnitrostátního i mezinárodního dopravního propojení - Odstranění technické zaostalosti stávající silniční dopravní infrastruktury a implementace bezpečnostních prvků - Napojení Zlínské aglomerace na systém dálnic a rychlostních komunikací i mezinárodních tras - Rozvoj přeshraniční dopravní infrastruktury a veřejných dopravních služeb 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedojde k naplnění představ o zvýšení kvality systému dopravní infrastruktury - Přeshraniční dopravní aktivity nebudou významněji využívány a nepřispějí tak k ekonomickému a sociálnímu oživení příhraničních oblastí
1.2 Veřejná doprava	<ul style="list-style-type: none"> - Vysoká využitelnost služeb veřejné osobní dopravy - Kvalitní páteřní železniční infrastruktura (koridory) - Rostoucí míra využívání informačních a komunikačních technologií - Dlouhodobě výrazné zlepšení kvality životního prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - Absence komplexně pojatého integrovaného systému veřejné osobní dopravy - Nedostatečný přeshraniční dopravní ruch 	<ul style="list-style-type: none"> - Fungující integrovaný systém veřejných dopravních služeb - Rozvoj přeshraniční dopravní infrastruktury a veřejných dopravních služeb 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedojde k propojení a integraci systému služeb veřejné osobní dopravy - Přeshraniční dopravní aktivity nebudou významněji využívány a nepřispějí tak k ekonomickému a sociálnímu oživení příhraničních oblastí
1.3 Bezmotorová doprava	<ul style="list-style-type: none"> - Rostoucí míra využívání 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatečný rozsah a 	<ul style="list-style-type: none"> - Využití lodní dopravy pro 	<ul style="list-style-type: none"> - Lodní doprava nebude využívána

	informačních a komunikačních technologií - Dlouhodobě výrazné zlepšení kvality životního prostředí	propojenost sítě cyklistických a pěších stezek ve vhodných lokalitách	průmyslové i volnočasové účely - Rozvoj cyklistických komunikací	ani pro průmyslové účely, ani pro účely cestovního ruchu - Cyklistické komunikace zůstanou vzájemně nepropojené a podrozvinuté
2.1 Rozvoj regionálních center	<ul style="list-style-type: none"> - Tradiční sounáležitost obyvatelstva s regionem - Mírný nárůst průměrného věku - Výrazně nižší míra nezaměstnanosti v porovnání s průměrem EU-10 - Vývoj počtu pracovních sil v zásadě stabilizován - Konkurenceschopná pracovní síla - Vysoká míra ekonomické aktivity u vysokoškolsky vzdělaných osob při rostoucím trendu - Velký podíl osob se zkušenostmi ve zpracovatelském průmyslu - Pokles míry nezaměstnanosti v posledním období - Nárůst počtu volných pracovních míst v důsledku akcelerující ekonomické aktivity - Mírně rostoucí trend podílu výdajů na vzdělání na HDP - Mírný nárůst podílu vysokoškolsky vzdělaných osob a klesající podíl osob s nejnižším vzděláním - Mírný nárůst počtu studentů středních odborných škol - Výrazněji rostoucí 	<ul style="list-style-type: none"> - Nízká úroveň migračního salda - Vysoký podíl staršího obyvatelstva ve velkých městech - Nerovnoměrnost rozložení věkové struktury (v kontextu celého regionu) - Nesystematičnost procesu dalšího vzdělávání - Stále nízký podíl výdajů na vzdělání v porovnání s průměrem EU - Stále neuspokojivý stav povrchových vod - Pozvolna snižující se objem finančních prostředků na akce a činnosti pro životní prostředí - Vysoká produkce odpadů a nebezpečných odpadů - Čestný výskyt starých ekologických zátěží 	<ul style="list-style-type: none"> - Nárůst počtu obyvatel, včetně zvýšení aktivního migračního salda - Potřeba přizpůsobení nabídky vzdělávání na základních školách a využití stávajících školních a personálních kapacit - Vytvoření integrovaného systému dalšího vzdělávání - Efektivní využití zájmu o studium na středních odborných školách a vysokých školách pro těsnější vazbu s praxí - Posílení infrastruktury pro všechny perspektivní formy vzdělávání - Výrazný potenciál spočívá v efektech investic a neinvestičních podpor rozvoje odpadového hospodářství 	<ul style="list-style-type: none"> - Pokračující pokles počtu obyvatel - Zhoršení věkové struktury obyvatelstva - Akcelerace míry nezaměstnanosti, výraznými strukturálními rysy - Oslabení stávající míry ekonomické aktivity - Nenaplnění možností vytváření nových pracovních míst, především ve službách - Zhoršení regionální vzdělanostní struktury - Nedostatečné využívání vytvořených kapacit na základních školách - Selhání pokusu o vytvoření integrovaného systému dalšího vzdělávání a pokračování v praxi jeho fragmentace - Vzdělávací infrastruktura nebude dále rozvíjena - Vzdělávací a školské instituce nenaleznou prostor pro vzájemnou komunikaci a potenciálními zaměstnavateli jejich absolventů - Dojde ke zhoršení životního prostředí vlivem kontaminace ovzduší a nezvládnutím problému nakládání

	<p>počet studentů vysokých škol</p> <ul style="list-style-type: none"> - Symbióza tradiční univerzity s velmi dynamicky se vyvíjející univerzitou - Rostoucí míra využívání informačních a komunikačních technologií - Dlouhodobě výrazné zlepšení kvality životního prostředí - Dlouhodobě značné investice do projektů životního prostředí 			<p>s odpadem</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedojde k odstranění starých ekologických zátěží
2.2 Rozvoj měst	<ul style="list-style-type: none"> - Tradiční sounáležitost obyvatelstva s regionem - Příznivější věková struktura - Mírný nárůst průměrného věku - Výrazně nižší míra nezaměstnanosti v porovnání s průměrem EU-10 - Vývoj počtu pracovních sil v zásadě stabilizován - Konkurenceschopná pracovní síla - Vysoká míra ekonomické aktivity u vysokoškolsky vzdělaných osob při rostoucím trendu - Velký podíl osob se zkušenostmi ve zpracovatelském průmyslu - Pokles míry nezaměstnanosti v posledním období - Mírně rostoucí trend podílu výdajů na vzdělání na HDP - Mírný nárůst podílu vysokoškolsky vzdělaných osob a klesající podíl osob 	<ul style="list-style-type: none"> - Pokles počtu obyvatel - Nízká úroveň migračního salda - Nerovnoměrnost rozložení věkové struktury (v kontextu celého regionu) - Míra ekonomické aktivity pod celostátním průměrem s tendencí mírného poklesu - Nízká míra ekonomické aktivity osob s nízkým vzděláním při klesajícím trendu - Relativně nízký podíl zaměstnanosti v terciárním sektoru - Nepříliš „moderní“ profesní struktura osob ekonomicky aktivních - Relativně nízká průměrná mzda /na druhou stranu podnikatelská výhoda) ve vztahu k celostátnímu průměru - Nerovnoměrné rozložení průměrné mzdy u srovnatelných profesí a činností 	<ul style="list-style-type: none"> - Nárůst počtu obyvatel, včetně zvýšení aktivního migračního salda - Udržení relativně příznivé věkové struktury - Potřeba přizpůsobení nabídky vzdělávání na základních školách a využití stávajících školních a personálních kapacit - Zvýšení regionální vzdělanostní struktury - Vytvoření integrovaného systému dalšího vzdělávání - Efektivní využití zájmu o studium na středních odborných školách a vysokých školách pro těsnější vazbu s praxí - Posílení infrastruktury pro všechny perspektivní formy vzdělávání - Výrazný potenciál spočívá v efektech investic a neinvestičních podpor rozvoje odpadového hospodářství 	<ul style="list-style-type: none"> - Pokračující pokles počtu obyvatel - Zhoršení věkové struktury obyvatelstva - Akcelerace míry nezaměstnanosti, výraznými strukturálními rysy - Oslabení stávající míry ekonomické aktivity - Nenaplnění možností vytváření nových pracovních míst, především ve službách - Zhoršení regionální vzdělanostní struktury - Nedostatečné využívání vytvořených kapacit na základních školách - Selhání pokusu o vytvoření integrovaného systému dalšího vzdělávání a pokračování v praxi jeho fragmentace - Vzdělávací infrastruktura nebude dále rozvíjena - Vzdělávací a školské instituce nenaleznou prostor pro vzájemnou

	<p>s nejnižším vzděláním</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mírný nárůst počtu studentů středních odborných škol - Výrazněji rostoucí počet studentů vysokých škol - Rostoucí míra využívání informačních a komunikačních technologií - Tradice lázeňství - Dlouhodobě výrazné zlepšení kvality životního prostředí - Dlouhodobě značné investice do projektů životního prostředí 	<p>v rámci regionu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dlouhodobý výrazný nárůst míry nezaměstnanosti - Nárůst počtu volných pracovních míst v důsledku strukturálních poruch na trhu práce - Nízký podíl vědeckých a odborných duševních pracovníků na celkové zaměstnanosti regionu - Vysoký podíl osob s nízkým vzděláním na celkové nezaměstnanosti - Nejcitlivější skupiny mezi nezaměstnanými osobami: starší 50 let a mladší 25 let - Stále nízký podíl výdajů na vzdělání v porovnání s průměrem EU - Mírně podprůměrná vzdělanostní struktura v porovnání s průměrem České republiky - Úbytek počtu žáků na základních školách, úbytek počtu škol a učitelů základních škol - Nesystematičnost procesu dalšího vzdělávání <p>Stále neuspokojivý stav povrchových vod</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pozvolna snižující se objem finančních prostředků na akce a činnosti pro životní prostředí - Vysoká produkce odpadů a nebezpečných odpadů - Čestný výskyt 		<p>komunikaci a potenciálními zaměstnavateli jejich absolventů</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dojde ke zhoršení životního prostředí vlivem kontaminace ovzduší a neovládáním problému nakládání s odpadem - Nedojde k odstranění starých ekologických zátěží
--	---	---	--	--

		starých ekologických zátěží		
2.3 Rozvoj venkova	<ul style="list-style-type: none"> - Tradiční sounáležitost obyvatelstva s regionem - Mladá populace zastoupená především v malých sídlech - Příznivější věková struktura - Mírný nárůst průměrného věku - Vysoká míra ekonomické aktivity u vysokoškolsky vzdělaných osob při rostoucím trendu - Pokles míry nezaměstnanosti v posledním období - Mírný nárůst podílu vysokoškolsky vzdělaných osob a klesající podíl osob s nejnižším vzděláním - Výrazněji rostoucí počet studentů vysokých škol - Rostoucí míra využívání informačních a komunikačních technologií - Tradice lázeňství - Dlouhodobě výrazné zlepšení kvality životního prostředí - Dlouhodobě značné investice do projektů životního prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - Pokles počtu obyvatel - Nízká úroveň migračního salda - Nerovnoměrnost rozložení věkové struktury (v kontextu celého regionu) Míra ekonomické aktivity pod celostátním průměrem s tendencí mírného poklesu - Nízká míra ekonomické aktivity osob s nízkým vzděláním při klesajícím trendu - Relativně nízký podíl zaměstnanosti v terciárním sektoru - Nepříliš „moderní“ profesní struktura osob ekonomicky aktivních - Relativně nízká průměrná mzda /na druhou stranu podnikatelská výhoda) ve vztahu k celostátnímu průměru - Nerovnoměrné rozložení průměrné mzdy u srovnatelných profesí a činností v rámci regionu - Dlouhodobý výrazný nárůst míry nezaměstnanosti - Nárůst počtu volných pracovních míst v důsledku strukturálních poruch na trhu práce - Vysoký podíl osob s nízkým vzděláním na celkové nezaměstnanosti - Nejcitlivější skupiny mezi 	<ul style="list-style-type: none"> - Nárůst počtu obyvatel, včetně zvýšení aktivního migračního salda - Udržení relativně příznivé věkové struktury - Další zvýšení podílu mladé generace v malých sídlech a odlehlých lokalitách Potřeba přizpůsobení nabídky vzdělávání na základních školách a využití stávajících školních a personálních kapacit - Zvýšení regionální vzdělanostní struktury - Vytvoření integrovaného systému dalšího vzdělávání - Efektivní využití zájmu o studium na středních odborných školách a vysokých školách pro těsnější vazbu s praxí - Posílení infrastruktury pro všechny perspektivní formy vzdělávání - Výrazný potenciál spočívá v efektech investic a neinvestičních podpor rozvoje odpadového hospodářství 	<ul style="list-style-type: none"> - Pokračující pokles počtu obyvatel, lokálně vedoucí až k vyhlazení oblastí - Masivnější přesun části mladé populace z venkovských oblastí do měst v důsledku omezených perspektiv - Zhoršení věkové struktury obyvatelstva - Akcelerace míry nezaměstnanosti, výraznými strukturálními rysy - Oslabení stávající míry ekonomické aktivity - Nenaplnění možností vytváření nových pracovních míst, především ve službách - Zhoršení regionální vzdělanostní struktury - Nedostatečné využívání vytvořených kapacit na základních školách - Selhání pokusu o vytvoření integrovaného systému dalšího vzdělávání a pokračování v praxi jeho fragmentace - Vzdělávací infrastruktura nebude dále rozvíjena - Vzdělávací a školské instituce nenaleznou prostor pro vzájemnou komunikaci a potenciálními zaměstnavateli jejich absolventů - Dojde ke zhoršení životního prostředí vlivem

		<p>nezaměstnanými osobami: starší 50 let a mladší 25 let</p> <p>Stále nízký podíl výdajů na vzdělání v porovnání s průměrem EU</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mírně podprůměrná vzdělanostní struktura v porovnání s průměrem České republiky - Úbytek počtu žáků na základních školách, úbytek počtu škol a učitelů základních škol - Nesystematičnost procesu dalšího vzdělávání <p>Stále neuspokojivý stav povrchových vod</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pozvolna snižující se objem finančních prostředků na akce a činnosti pro životní prostředí - Vysoká produkce odpadů a nebezpečných odpadů - Čestný výskyt starých ekologických zátěží 		<p>kontaminace ovzduší a nezvládnutím problému nakládání s odpadem</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedojde k odstranění starých ekologických zátěží
2.4 Podpora podnikání	<ul style="list-style-type: none"> - Výše HDP na obyvatele regionu převyšuje hodnotu tohoto ukazatele pro země EU-10 - Viditelný proces reálné konvergence s akcelerací v posledním období - Nadprůměrná hospodářská dynamika regionu - Výrazně nižší míra nezaměstnanosti v porovnání s průměrem EU-10 - Vývoj počtu pracovních sil v zásadě stabilizován - Vysoká míra ekonomické 	<ul style="list-style-type: none"> - Podprůměrná ekonomická vyspělost regionu v rámci České republiky, měřená ukazatelem HDP na obyvatele - Stále vysoký podíl sekundárního ekonomického sektoru na tvorbě HDP (může se stát potenciálem) - Stále nízký podíl služeb na tvorbě HDP - Stále limitovaná atraktivita regionu pro investory Míra ekonomické aktivity pod celostátním průměrem 	<ul style="list-style-type: none"> - Dosažení úrovně průměru ekonomické vyspělosti v rámci České republiky, měřeno ukazatelem HDP na obyvatele - Učinit z relativně vysokého podílu sekundárního sektoru na celkových ekonomických aktivitách komparativní výhodu - Výrazná hospodářská dynamika v sektoru služeb - Rozšíření zaměstnanosti v sektoru služeb, 	<ul style="list-style-type: none"> - Prohlubování ekonomického zaostávání regionu ve vztahu k průměru České republiky - Zastavení hospodářské dynamiky regionu - Zastavení procesu reálné konvergence vůči EU - Úpadek sekundárního sektoru v případě, že nebude restrukturalizován - Zastavení dynamiky terciárního sektoru - - Prostředí pro podnikatelské subjekty se dále

	<p>aktivity u vysokoškolsky vzdělaných osob při rostoucím trendu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Velký podíl osob se zkušenostmi ve zpracovatelském průmyslu - Pokles míry nezaměstnanosti v posledním období - Nárůst počtu volných pracovních míst v důsledku akcelerující ekonomické aktivity - Relativně silné a početné podnikatelské zázemí s rostoucím počtem subjektů - Velmi početný malý a střední podnikatelský stav - Rostoucí ekonomická síla malých podniků - Rostoucí míra využívání informačních a komunikačních technologií - Tradice lázeňství 	<p>s tendencí mírného poklesu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nízká míra ekonomické aktivity osob s nízkým vzděláním při klesajícím trendu - Relativně nízký podíl zaměstnanosti v terciárním sektoru - Nepříliš „moderní“ profesní struktura osob ekonomicky aktivních - Relativně nízká průměrná mzda /na druhou stranu podnikatelská výhoda) ve vztahu k celostátnímu průměru - Nerovnoměrné rozložení průměrné mzdy u srovnatelných profesí a činností v rámci regionu - Dlouhodobý výrazný nárůst míry nezaměstnanosti - Nárůst počtu volných pracovních míst v důsledku strukturálních poruch na trhu práce - Nízký podíl vědeckých a odborných duševních pracovníků na celkové zaměstnanosti regionu - Vysoký podíl osob s nízkým vzděláním na celkové nezaměstnanosti - Nejcitlivější skupiny mezi nezaměstnanými osobami: starší 50 let a mladší 25 let - Nízký, resp. nulový podíl největších zaměstnavatelů nad 	<p>specificky pak v oblasti sociálních služeb a cestovního ruchu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zvýšení celkové míry ekonomické aktivity - Efektivní využití zkušené pracovní síly v oblasti zpracovatelského průmyslu - Zkvalitněné podnikatelské prostředí pro malé a střední podniky - Další rozvoj a využívání informačních a komunikačních technologií - Vytvoření integrovaného postupu v oblasti kooperace místních nositelů prosperity - Intenzivnější propojení výzkumu a vývoje s podnikatelským sektorem 	<p>zhorší</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podnikatelské subjekty nebudou ve svých primárních aktivitách využívat prostředků informačních a komunikačních technologií - Místní nositelé prosperity zůstanou v izolaci od okolního světa - Nedojde k užšímu propojení činností podnikatelských subjektů s centry výzkumu, vývoje a inovací
--	---	--	---	--

		5.000, resp. 10.000 zaměstnanců - Malá váha výzkumných a vývojových aktivit		
3.1 Veřejná infrastruktura a služby cestovního ruchu	<ul style="list-style-type: none"> - Viditelně rostoucí počet návštěvníků regionu a nadprůměrně dlouhá doba pobytu návštěvníků - Rostoucí míra využívání informačních a komunikačních technologií - Tradice lázeňství - Dlouhodobě výrazné zlepšení kvality životního prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - Klesající vývojové charakteristiky ukazatelů cestovního ruchu (například kapacita ubytovacích zařízení) - Omezená nabídka doplňkových služeb cestovního ruchu - Viditelně klesající počet zahraničních návštěvníků regionu 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozšíření zaměstnanosti v sektoru služeb, specificky pak v oblasti sociálních služeb a cestovního ruchu - Ohromný potenciál rozvoje cestovního ruchu; především využití potenciálu pro rozvoj venkovské turistiky a rekreace; rozvoj alternativních forem turismu - Další rozvoj a využívání informačních a komunikačních technologií 	<ul style="list-style-type: none"> - Nenaplnění možností vytváření nových pracovních míst, především ve službách - Šance na rozvoj komplexních aktivit v turistickém průmyslu zůstanou nevyužity
3.2 Podnikatelská infrastruktura a služby cestovního ruchu	<ul style="list-style-type: none"> - Výše HDP na obyvatele regionu převyšuje hodnotu tohoto ukazatele pro země EU-10 - Viditelný proces reálné konvergence s akcelerací v posledním období - Nadprůměrná hospodářská dynamika regionu - Vývoj počtu pracovních sil v zásadě stabilizován - Konkurenceschopná pracovní síla - Vysoká míra ekonomické aktivity u vysokoškolsky vzdělaných osob při rostoucím trendu - Relativně silné a početné podnikatelské zázemí s rostoucím počtem subjektů - Velmi početný malý a střední podnikatelský stav 	<ul style="list-style-type: none"> - Podprůměrná ekonomická vyspělost regionu v rámci České republiky, měřená ukazatelem HDP na obyvatele - Stále vysoký podíl sekundárního ekonomického sektoru na tvorbě HDP (může se stát potenciálem) - Stále nízký podíl služeb na tvorbě HDP - Stále limitovaná atraktivita regionu pro investory - Míra ekonomické aktivity pod celostátním průměrem s tendencí mírného poklesu - Nízká míra ekonomické aktivity osob s nízkým vzděláním při klesajícím trendu - Relativně nízký podíl zaměstnanosti 	<ul style="list-style-type: none"> - Dosažení úrovně průměru ekonomické vyspělosti v rámci České republiky, měřeno ukazatelem HDP na obyvatele - Výrazná hospodářská dynamika v sektoru služeb - Rozšíření zaměstnanosti v sektoru služeb, specificky pak v oblasti sociálních služeb a cestovního ruchu - Zkvalitněné podnikatelské prostředí pro malé a střední podniky - Další rozvoj a využívání informačních a komunikačních technologií - Ohromný potenciál rozvoje cestovního ruchu; především využití potenciálu pro rozvoj venkovské 	<ul style="list-style-type: none"> - Prohlubování ekonomického zaostávání regionu ve vztahu k průměru České republiky - Zastavení hospodářské dynamiky regionu - Zastavení procesu reálné konvergence vůči EU - Zastavení dynamiky terciárního sektoru - Nenaplnění možností vytváření nových pracovních míst, především ve službách - Šance na rozvoj komplexních aktivit v turistickém průmyslu zůstanou nevyužity - Prostředí pro podnikatelské subjekty se dále zhorší - Podnikatelské subjekty nebudou ve svých primárních

	<ul style="list-style-type: none"> - Rostoucí ekonomická síla malých podniků - Rostoucí počet pracovníků v odvětvích výzkumu, vývoje a inovací - Viditelně rostoucí počet návštěvníků regionu a nadprůměrně dlouhá doba pobytu návštěvníků - Rostoucí míra využívání informačních a komunikačních technologií - Tradice lázeňství - Dlouhodobě výrazné zlepšení kvality životního prostředí 	<p>v terciárním sektoru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nepříliš „moderní“ profesní struktura osob ekonomicky aktivních - Relativně nízká průměrná mzda /na druhou stranu podnikatelská výhoda) ve vztahu k celostátnímu průměru - Nerovnoměrné rozložení průměrné mzdy u srovnatelných profesí a činností v rámci regionu - Dlouhodobý výrazný nárůst míry nezaměstnanosti - Nárůst počtu volných pracovních míst v důsledku strukturálních poruch na trhu práce - Nízký podíl vědeckých a odborných duševních pracovníků na celkové zaměstnanosti regionu - Vysoký podíl osob s nízkým vzděláním na celkové nezaměstnanosti - Nejcitlivější skupiny mezi nezaměstnanými osobami: starší 50 let a mladší 25 let - Klesající vývojové charakteristiky ukazatelů cestovního ruchu (například kapacita ubytovacích zařízení) - Omezená nabídka doplňkových služeb cestovního ruchu - Viditelně klesající počet zahraničních návštěvníků regionu 	<p>turistiky a rekreace; rozvoj alternativních forem turismu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vytvoření integrovaného postupu v oblasti kooperace místních nositelů prosperity 	<p>aktivitách využívat prostředků informačních a komunikačních technologií</p> <ul style="list-style-type: none"> - Místní nositelé prosperity zůstanou v izolaci od okolního světa
--	---	---	---	--

3.3 Propagace a řízení cestovního ruchu	<ul style="list-style-type: none"> - Viditelně rostoucí počet návštěvníků regionu a nadprůměrně dlouhá doba pobytu návštěvníků - Rostoucí míra využívání informačních a komunikačních technologií - Tradice lázeňství - Dlouhodobě výrazné zlepšení kvality životního prostředí - Dlouhodobě značné investice do projektů životního prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - Klesající vývojové charakteristiky ukazatelů cestovního ruchu (například kapacita ubytovacích zařízení) - Omezená nabídka doplňkových služeb cestovního ruchu - Viditelně klesající počet zahraničních návštěvníků regionu 	<ul style="list-style-type: none"> - Další rozvoj a využívání informačních a komunikačních technologií 	
---	--	--	---	--

Vymezení horizontálních témat (udržitelný rozvoj; rovné příležitosti)

Z Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o ERDF, ESF a FS a ze Strategických obecných zásad Společenství vyplývá pro členské státy v letech 2007 - 2013 povinnost respektovat dvě horizontální témata. Jedná se o téma „Rovné příležitosti“ (téma upravuje Nařízení čl. 16 Rovné příležitosti žen a mužů a zásada nediskriminace) a téma „Udržitelný rozvoj“ (téma upravuje Nařízení čl. 17 Udržitelný rozvoj). Tato témata jsou průřezová a jsou zohledněna ve všech třech prioritních osách Regionálního operačního programu (ROP) Střední Morava. Čtvrtá prioritní osa Technická asistence je ve vztahu k těmto tématům neutrální.

Rovné příležitosti a ERDF:

Princip rovných příležitostí je definován jako potírání diskriminace na základě pohlaví (genderové hledisko), rasy, etnického původu, náboženského vyznání, víry, zdravotního postižení, věku či sexuální orientace. Téma rovných příležitostí se vztahuje i na další znevýhodněné skupiny jako jsou migranti, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby s nízkou kvalifikací, osoby z obtížně dopravně dostupných oblastí, absolventi škol; souhrnně skupiny ohrožené sociálním vyloučením.

Členské státy a Komise přijmou vhodná opatření, aby v jednotlivých fázích provádění fondů, a zejména při přístupu k nim, nedocházelo k diskriminaci těchto skupin. Jedním z kritérií, které je třeba dodržovat při určení opatření spolufinancovaných fondy a které je třeba zohlednit během jednotlivých fází provádění, je zejména přístupnost pro osoby se zdravotním postižením.

Téma rovných příležitostí se v prioritní ose číslo jedna odráží posilováním rovných příležitostí v oblasti veřejné dopravy jako jedné z veřejných služeb, dále pak zvýhodněním projektů poskytujících bezbariérovost přístupu pro obyvatele s omezením pohybu nebo orientace.

V oblasti prioritních os číslo dvě a tři se projevuje prostřednictvím podpory rozvoje podnikání obecně a rozvoje podnikání v oblasti cestovního ruchu, kdy přispívá k rovným příležitostem ve formě vytváření rovných šancí na získání zaměstnání v nově vznikajícím a rozvíjejícím se

podnikatelském sektoru. Další vazba zde pak spočívá v podpoře infrastruktury ve zdravotnictví, sociálních službách, vzdělávání a dalších oblastech založených na poskytování veřejných služeb a vytváření podmínek pro zlepšení kvality života obyvatel.

Ve vztahu k rovným příležitostem poskytují všechny oblasti intervence ROP NUTS II Střední Morava stejné podmínky všem potenciálním žadatelům. Žadatelé/příjemci budou navíc u těch aktivit, které vykazují vztah k rovným příležitostem, dokládat pozitivní vliv projektů na rovné příležitosti.

Životní prostředí:

V článku 17 obecného nařízení Evropské komise je definice udržitelného rozvoje zúžena pouze na problematiku životního prostředí a jeho ochrany ve snaze o vytvoření rovnováhy mezi ekonomickým rozvojem oblasti a environmentální stránkou.

Téma životního prostředí a udržitelného rozvoje se odráží zejména v prioritní ose číslo jedna v důrazu na rozvoj veřejné dopravy a dalších udržitelných forem dopravy (například cyklistická doprava, podpora projektů snižujících energetickou náročnost dopravy atd.) Pozitivní dopad na životní prostředí bude mít i realizace vybraných projektů v oblasti dopravní infrastruktury (například obchvaty měst).

V prioritní ose číslo dvě bude téma životního prostředí a udržitelného rozvoje zohledněno zejména v oblasti revitalizace fyzického prostředí, jako například odstraňování starých ekologických zátěží typu brownfields a v oblasti zvyšování atraktivity veřejných prostranství měst a obcí.

U prioritní osy číslo tři bude kladen důraz na podporu takových projektů, které jsou šetrné k životnímu prostředí, čímž se rovněž přispěje k zlepšení jeho stavu. Bude se jednat o podporu projektů rekonstrukce a budování infrastruktury potřebné pro rozvoj nových forem cestovního ruchu šetrných k životnímu prostředí (pěší turistika, cykloturistika, agroturistika).

Regionální operační program NUTS II Střední Morava prošel procesem hodnocení vlivů operačních programů na životní prostředí – SEA. Horizontální problematika životního prostředí je s výstupy a výsledky SEA hodnocení úzce provázána. Na základě doporučených monitorovacích ukazatelů bude zajištěno zohlednění vlivu ROP NUTS II Střední Morava na horizontální cíl životního prostředí. Budou vymezeny jednotlivé dimenze, kterými je třeba se ve vztahu ke strukturálním fondům zabývat, především se jedná o znečištění (vody, vzduchu, půdy, hluková zátěž), spotřebu zdrojů (vody, energie, surovin, plochy) a odpady (produkce, resp. redukce nebezpečných a ostatních odpadů).

Cíle fondů jsou sledovány v rámci zásad udržitelného rozvoje a prosazování cíle Společenství chránit životní prostředí a zlepšovat jeho kvalitu, jak je stanoveno v článku 6 Smlouvy.

Veřejná podpora pro dokument „Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava 2007-2013

Tato část dokumentu obsahuje návrh pravidel, podle nichž by mělo být postupováno, aby veřejná podpora byla slučitelná, resp. byla Evropskou komisí shledána slučitelnou se společným trhem.

Vymezení pojmu „veřejná podpora“ je obsaženo v čl. 87 odst. 1 Smlouvy o založení Evropského společenství¹. Z něj vyplývá, že za veřejnou podporu² je považována jakákoliv forma výhody ze strany státu, jiných veřejných institucí, příp. jimi kontrolovaných subjektů, směřující určitému podniku/podnikům³, příp. odvětví výroby (služeb), která narušuje, resp. je způsobilá narušit soutěž na vnitřním trhu EU a ovlivnit obchod mezi členskými státy. Rovněž je třeba zdůraznit, že aby se ve svém důsledku jednalo o veřejnou podporu, musí - mimo naplnění shora uvedených znaků - dojít i k přímému (výdej prostředků) či nepřímému zatížení (nevybrání prostředků) veřejných rozpočtů (do této kategorie jsou Evropskou komisí řazeny i prostředky strukturálních fondů).

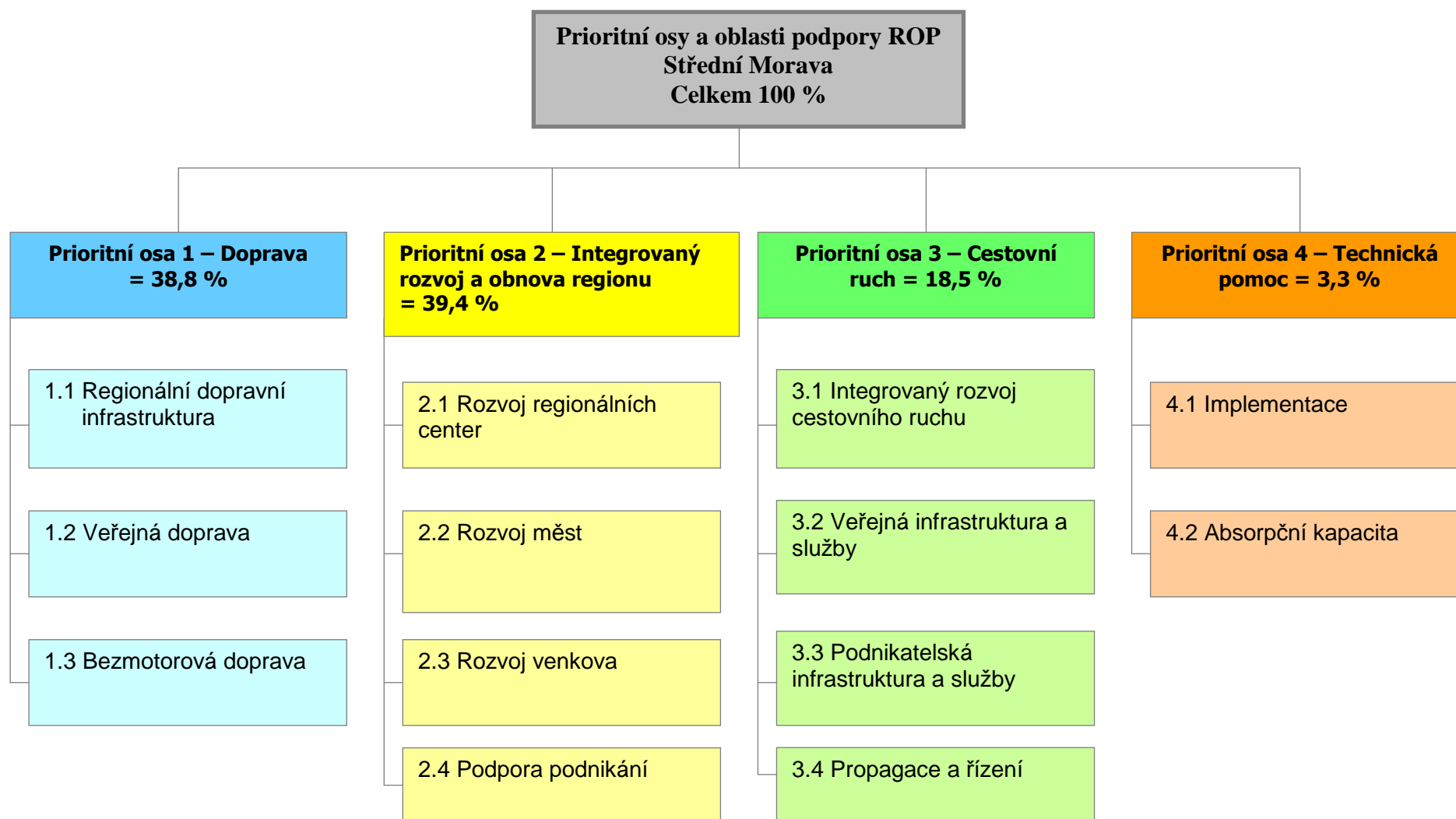
¹ Toto ustanovení stanoví, že: „Podpory poskytované v jakékoliv formě státy nebo ze státních prostředků, které narušují nebo hrozí narušením soutěže tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné se společným trhem, nestanoví-li tato smlouva jinak.“

² Právo ES užívá termín „státní pomoc“. Jde o synonymum k pojmu „veřejná podpora“, který byl do českého právního řádu zaveden zákonem č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, ve znění zákona č. 130/2002 Sb. Tento zákon byl zrušen ke dni 1. 5. 2004 již zmíněným zákonem č. 215/2004 Sb., který pojem „veřejné podpora“ rovněž užívá.

³ Podnikem je pro účely práva ES jakákoliv entita bez ohledu na právní status či způsob financování vykonávající tzv. ekonomickou aktivitu, tj. činnost spočívající v nabízení výrobků a služeb, pro niž existuje na trhu konkurence. Podnikem tak jsou nejen podnikatelé (obchodní společnosti, OSVČ, svobodná povolání), ale mohou jimi být i příspěvkové organizace, univerzity, nadace apod., pokud vykonávají činnost, kterou by bylo možné nazvat ekonomickou ve shora uvedeném významu.

3. Prioritní osy

Regionální operační program pro NUTS 2 Střední Morava má formulovány čtyři priority. Tři priority jsou zaměřeny k přímému naplňování specifických cílů programu; čtvrtou, podpůrnou prioritu představuje Technická pomoc. Ty jsou dále členěny do 13 oblastí podpory.

Prioritní osa 1 – Doprava (alokace 38,8% finančních prostředků)

Prioritní osa 2 – Integrovaný rozvoj a obnova regionu (alokace 39,4% finančních prostředků)

Prioritní osa 3 – Cestovní ruch (alokace 18,5% finančních prostředků)

Prioritní osa 4 – Technická pomoc (alokace 3,3% finančních prostředků)

tabulka **Struktura prioritních os a oblastí podpory**

Prioritní osy a oblasti podpory ROP NUTS 2 Střední Morava			
<i>Prioritní osa 1 Doprava</i>	<i>Prioritní osa 2 Integrovaný rozvoj a obnova regionu</i>	<i>Prioritní osa 3 Cestovní ruch</i>	<i>Prioritní osa 4 Technická pomoc</i>
1.1 Regionální dopravní infrastruktura	2.1 Rozvoj regionálních center	3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu	4.1 Implementace
1.2 Veřejná doprava	2.2 Rozvoj měst	3.2 Veřejná infrastruktura a služby	4.2 Absorpční kapacita
1.3 Bezmotorová doprava	2.3 Rozvoj venkova	3.3 Podnikatelská infrastruktura a služby	
	2.4 Podpora podnikání	3.4 Propagace a řízení	

Prioritní osa 1 - Doprava

Specifický cíl

Specifickým cílem prioritní osy Doprava je **zajištění efektivní, flexibilní a bezpečné dopravní infrastruktury v rámci regionu a spolehlivé, kvalitní a integrované veřejné dopravní služby.**

Tento specifický cíl bude naplňován zajištěním obnovy a modernizace regionální dopravní infrastruktury s ohledem na vzájemné propojení ekonomických center regionu NUTS 2 Střední Morava a napojení periferních oblastí regionu na tato centra. Podporovány budou i aktivity, jež snižují míru dopravní zátěže na obyvatele a ekologické systémy.

Podporována bude výstavba a rekonstrukce silnic II. a III. třídy, zvyšování kapacity komunikací, odstraňování rizikových míst silniční sítě, změna trasování, napojení významných průmyslových areálů a omezování zatěžování ekologických systémů vhodnými stavebními opatřeními. V městských oblastech bude hlavní důraz kladen na modernizaci vozovek a zvyšování kapacity komunikací; v úvahu budou brána i opatření omezující negativní dopady dopravy na životní prostředí. Ve venkovských oblastech bude pozornost věnována rovněž rekonstrukcím vozovek, doprovázených úpravami nevyhovujícího trasování. V daném případě je klíčové zajištění vazby a koordinace

napojení na část silniční sítě směřující mimo region. Rovnoměrně plošně v rámci regionu pak dojde k odstraňování rizikových míst silniční sítě, napojování rozvojových průmyslových, technologických a inovačních center a řešení problémů spojených s podporou zlepšování životního prostředí.

Zlepšení dostupnosti regionu bude podpořeno rovněž prostřednictvím rozvoje regionální letištní infrastruktury.

V zájmu zajištění klíčových aktivit týkajících se krizového řízení bude v rámci tohoto cíle řešena rovněž infrastruktura pro zvýšení bezpečnosti obyvatelstva, prevenci a řešení rizik v rámci Integrovaného záchranného systému. Cílem je ochrana obyvatelstva a modernizace krizového řízení při mimořádných událostech.

Zároveň bude zajišťován rozvoj veřejné osobní dopravy, včetně městské hromadné dopravy, prostřednictvím spolupráce a integrace jejích jednotlivých druhů, s cílem omezit zatěžování městských center individuální dopravou, zajistit obyvatelům venkovských oblastí spolehlivou dopravní obslužnost v rámci NUTS 2 Střední Morava a současně napomoci zpřístupnit atraktivní turistické oblasti jejich návštěvníkům.

Podporován bude zejména rozvoj integrovaných dopravních systémů, budování přestupních terminálů veřejné dopravy, úpravy nevyhovujících zastávek a budování zastávek nových. Cílem je zlepšení ekologické městské hromadné dopravy a zmírnění negativních vlivů dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví. Ekologická městská hromadná doprava bude přínosem tam, kde se projevuje vliv překračování limitů hlukové zátěže a znečištění ovzduší.

V rámci tohoto specifického cíle dojde dále k podpoře rozvoje kvalitní infrastruktury pro bezmotorovou dopravu pro účely každodenního využívání v rámci produktivních činností i trávení volného času, s důrazem na bezpečnostní aspekty a aspekty ochrany životního prostředí a snížení konvenčního dopravního zatížení v předemných oblastech.

Na území městských aglomerací tak bude podpora směřována zejména do výstavby segregovaných cyklistických stezek pro každodenní dojíždění převážně souběžných s frekventovanými komunikacemi. Ve venkovských oblastech bude podporováno propojování stávajících cyklistických stezek a rozšiřování jejich stávající sítě. Zároveň bude podporována úprava některých nevyhovujících a nebezpečných úseků pěších stezek.

Kategorizace oblastí intervence

Kód	Oblast intervence
16	Drážní systémy ve městech
23	Regionální cesty (silnice II. třídy)
24	Cyklistické stezky
25	Městská doprava
26	Doprava s více režimy – integrovaná doprava
28	Inteligentní dopravní systémy
29	Letiště
52,53	Podpora čisté městské dopravy a zavádění čisté MHD

Flexibilita

Bude využito

Koordinace s intervencemi dalších programů

Rozhraní mezi OP Doprava a ROP v oblasti dopravy je vymezeno především na základě významu projektů z regionálního, respektive národního hlediska. V oblasti silniční infrastruktury tak budou v rámci OP Doprava podporovány dálnice, rychlostní komunikace a silnice 1. třídy s důrazem na zapojení do mezinárodní sítě TEN.

Z EAFRD jsou prostřednictvím Programu rozvoje venkova (PRV) podporovány oblasti a aktivity související s budováním a obnovou místních komunikací, zastávek a dalších drobných investic do 5 mil. Kč. PRV je územně zaměřen na podporu aktivit v obcích do 500 obyvatel, přičemž jde o investice, které budou realizovány přímo na území obce. PRV tak doplňuje ROP v řadě aktivit na zlepšení dopravní infrastruktury a dopravní obslužnosti.

Veřejná podpora

Ze zaměření oblasti regionální dopravní infrastruktura vyplývá, že je zaměřena především na budování infrastruktury. Budování infrastruktury ze strany veřejných rozpočtů může být považováno ze formu veřejné podpory. Je tomu tak v případech, kdy se jedná o tzv. infrastrukturu „na míru“, tedy infrastrukturu, která se buduje výlučně ve prospěch konkrétního podniku či skupiny podniků (např. kraj bude financovat developerovi, který staví byty na klíč elektrické a plynové rozvody v těchto bytech). Naproti tomu budování infrastruktury, kterou lze označit za tzv. obecnou, formou veřejné podpory není, neboť z ní neprofituje (není zvýhodněn) toliko určitý podnik/podniky či odvětví výroby (služeb). Pokud jde o výše popsané oblasti podpory, za bezproblémové z hlediska veřejné podpory, t.j. veřejnou podporu nezakládající, jsou považovány ty, které se týkají budování a úprav sítě silnic, jejich rekonstrukce, odstraňování nebezpečných míst apod. V případě zlepšení napojení průmyslových areálů a objektů na síť silnic II. a III. třídy jde o infrastrukturu obecnou a nebudou z veřejných rozpočtů hrazeny náklady, které podniky musejí nést, příp. že předmětné silnice budou přivedeny, resp. rekonstruovány pouze po hranici příslušného areálu. Za problematickou a možnou veřejnou podporu může být považována i týkající se modernizace a rekonstrukce regionálních letišť. Evropská komise teprve nedávno přijala speciální sekundární předpis, podle něhož by mělo být postupováno. Jedná se o předpis č. 2005/C 312/01 .

Oblast v rámci veřejné dopravy „Realizaci projektových a přípravných prací nezbytných k zavedení integrovaného systému veřejné dopravy“ je z hlediska veřejné podpory bezproblémová. Uvedená oblast je zaměřená na preferenci veřejné dopravy. Evropské komisi bude nutné vysvětlit kdo bude do tohoto systému zařazen, jak bude probíhat financování apod. Přestože některá opatření by mohla být na první pohled chápána jako budování obecné infrastruktury (např. rekonstrukce nevyhovujících a výstavba nových zastávek veřejné dopravy) je nutné dobře definovat příjemce podpory. Ze zaměření oblasti podpory bezmotorové dopravy nevyplývá, že by obsahovala výhody jednotlivým podnikům či odvětvím výroby (služeb). Z tohoto důvodu je považována z hlediska veřejné podpory za bezproblémovou. Pouze je nutné mít na zřeteli skutečnost, že Evropská komise by mohla požadovat specifikaci, komu bude podpora na realizaci opatření pro preferenci bezmotorové dopravy finálně směřovat.

V rámci této prioritní osy jsou jako příjemci vedle obcí, dobrovolných svazků obcí a krajů uvedeny podnikatelské subjekty ve smyslu zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů a organizace zřizované nebo zakládané kraji a obcemi podle § 23 a násl. zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Tyto subjekty mohou být podniky ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o založení Evropského společenství (podnikatelské subjekty prakticky vždy a organizace zřizované územními samosprávami dle předmětu jejich činností) a podpůrná opatření v jejich prospěch mohou být považována za veřejnou podporu. Podnikem je podle názoru Evropské komise i Správa železniční dopravní cesty, která je rovněž uvedena jako příjemce (tento názor byl vysloven v rozhodnutí Evropské komise č. N 63/2005 – Program na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů v resortu dopravy), nicméně v jejím případě nehrozí narušení soutěže, což vylučuje existenci veřejné podpory. Jako příjemci jsou dále uvedena zájmová sdružení právnických osob. I ta mohou naplňovat znaky podniku ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o založení ES v závislosti na skutečnosti, zda jejich činnost bude spadat do kategorie ekonomické aktivity či nikoliv. Na této skutečnosti ničeho nemění, že v uvedených sdruženích musejí mít většinový majetkový podíl veřejné subjekty.

Použitelné předpisy práva ES pro oblast veřejné podpory:

- Nařízení Evropské komise č. 69/2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis.
- Sdělení Evropské komise č. 2005/C 312/01 – Pokyny Společenství pro financování letišť a pro státní podpory na zahájení činnosti pro letecké společnosti s odletem z regionálních letišť.
- Pokyny k regionální podpoře na období 2007 – 2013 (č. 2006/C 54/08).
- Bude-li přijato nové nařízení – v sektoru dopravy aplikovat pravidlo de minimis.

Oblasti podpory

1.1 Regionální dopravní infrastruktury

Aktivita

- zpracování projektové dokumentace a provedení dalších příprav nezbytných pro zahájení výstavby a úprav sítě silnic II. a III. třídy a ve vazbě na ně i úseků místních a účelových komunikací
- rekonstrukce, modernizace a výstavba souvislých úseků silnic II. a III. třídy a ve vazbě na ně i úseků místních a účelových komunikací (zajištění dostupnosti center a napojení hlavních silničních tahů)
- odstraňování nebezpečných míst na silnicích II. a III. třídy a ve vazbě na to i na místních a účelových komunikacích (např. nepřehledné železniční přejezdy)
- úprava frekventovaných silnic II. a III. třídy (ve vazbě na ně i místních a účelových komunikací) v blízkosti sídel s vazbou na zkvalitňování životního prostředí obyvatel (např. obchvaty sídel, protihlukové stěny, protiprašná opatření, apod.)
- realizace opatření snižujících dopady provozu na silnicích II. a III. třídy (ve vazbě na ně i na místních a účelových komunikacích) na ekosystémy (např. mimoúrovňová křížení biokoridorů s komunikacemi)
- zlepšení napojení rozvojových průmyslových areálů a objektů na regionální síť silnic II. a III. třídy prostřednictvím výstavby nebo rekonstrukce místních komunikací

- výstavba, modernizace a rekonstrukce infrastruktury sloužící pro regionální letiště (budovy i plochy) a nákup technických zařízení a dalšího vybavení pro regionální letiště
- infrastruktura pro zvýšení bezpečnosti, prevenci a řešení rizik

Příjemci

- kraje podle zákona č.129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů
- dobrovolné svazky obcí podle §46 a dalších zákona č.128/2000 Sb., o obcích
- obce podle zákona č.128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů
- organizace zřizované nebo zakládané kraji a obcemi podle §23 a dalších zákona č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů
- Správa železniční dopravní cesty
- veřejnoprávní subjekty ve smyslu nařízení Rady č. 1083/2006, kde je alespoň jedním se zakladatelů nebo zřizovatelem kraj

Forma podpory

Nevratná finanční pomoc

Typ operace

Individuální projekty, integrované projekty

1.2 Veřejná doprava

Aktivita

- realizace projektových a přípravných prací nezbytných k zavedení integrovaného systému veřejné dopravy
- budování přestupních terminálů integrované veřejné dopravy
- rekonstrukce nevyhovujících a výstavba zastávek veřejné dopravy
- modernizace a výstavba systémů městské hromadné dopravy a jejich vybavení včetně nákupu dopravních prostředků včetně ekologických
- bezbariérové úpravy zastávek a souvisejícího vybavení a přístupových cest
- zavádění moderních a ekologických technologií ve veřejné dopravě (informační systémy, systémy umožňující přednost dopravních prostředků hromadné dopravy na křižovatkách apod.)
- podpora obnovy vozového parku drážních vozidel hromadné přepravy osob

Příjemci

- kraje podle zákona č.129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů
- dobrovolné svazky obcí podle §46 a dalších zákona č.128/2000 Sb., o obcích
- obce podle zákona č.128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů

- organizace zřizované nebo zakládané kraji a obcemi podle §23 a dalších zákona č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů
- podnikatelské subjekty (právnícké a fyzické osoby) podle zákona č. 513/1991 Sb. (Obchodní zákoník), ve znění pozdějších předpisů (§2 odst.2, písm. a) až c) zákona)
- Správa železniční dopravní cesty (pouze u aktivity rekonstrukce a výstavba zastávek)
- veřejnoprávní subjekty ve smyslu nařízení Rady č. 1083/2006, kde je alespoň jedním se zakladatelů nebo zřizovatelem kraj
- provozovatelé drážní dopravy
- obecně prospěšné společnosti

Forma podpory

Nevratná finanční pomoc

Typ operace

Individuální projekty, integrované projekty, grantová schémata

1. 3 Bezmotorová doprava

Aktivita

- zpracování projektů a provedení dalších příprav nezbytných pro zahájení výstavby stezek pro bezmotorovou dopravu
- výstavba regionálně významných stezek pro bezmotorovou dopravu
- realizace opatření pro zvýšení bezpečnosti bezmotorové dopravy
- realizace opatření pro preferenci bezmotorové (zejména cyklistické) dopravy

Příjemci

- kraje podle zákona č.129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů
- dobrovolné svazky obcí podle §46 a dalších zákona č.128/2000 Sb., o obcích
- obce podle zákona č.128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů
- organizace zřizované nebo zakládané kraji a obcemi podle §23 a dalších zákona č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů
- podnikatelské subjekty (právnícké a fyzické osoby) podle zákona č. 513/1991 Sb. (Obchodní zákoník), ve znění pozdějších předpisů (§2 odst.2, písm. a) až c) zákona)

Forma podpory

Nevratná finanční pomoc

Typ operace

Individuální projekty, integrované projekty

Prioritní osa 2 Integrovaný rozvoj a obnova regionu

Specifický cíl

Specifickým cílem prioritní osy Integrovaný rozvoj a obnova regionu je **zlepšení kvality života v regionu, zvýšení atraktivity regionálních center, měst a obcí, zajištění kvalitní a dostupné sociální služby a příznivých podpůrných podmínek pro podnikání.**

Tento specifický cíl usiluje o komplexní řešení rozvojových problémů regionu NUTS 2 Střední Morava; bude naplňován prostřednictvím podpory posilování role pólů (center) rozvoje a jejich konkurenceschopnosti a odstraňování bariér jejich hospodářského rozvoje. Pozornost bude věnována revitalizaci a zvýšení atraktivnosti hlavních pólů (center) ekonomického rozvoje – měst Olomouce a Zlína a zlepšení kvality života v nich. Podporovány budou aktivity zaměřené na fyzickou revitalizaci území i na rozvoj sociální infrastruktury. V prvním případě se jedná o podporu obnovy a výstavby infrastruktury a místních komunikací, odstranění nevyužívaných staveb a ekologických zátěží, obnovy a rekonstrukce stávajících objektů, efektivnější využití veřejných prostranství a urbanizovaných ploch. V případě rozvoje sociální infrastruktury bude podporována především vzdělávací infrastruktura, počínaje mateřskými školami a konče institucemi pro celoživotní učení; předmětem podpory je i rozvoj infrastruktury pro poskytování sociálních služeb a zdravotní péče, zařízení pro poskytování zájmových a volnočasových aktivit, včetně kulturních, sportovních a multifunkčních zařízení, pořízení vybavení s ohledem na zvýšení kvality poskytovaných služeb a technologický rozvoj a úpravy infrastruktury s ohledem na integraci marginalizovaných skupin společnosti (například osoby s handicapem).

Spolu s tím bude zajišťována revitalizace městských částí a nevyužívaných nebo neefektivně využívaných areálů a podpora vyšší kvality veřejných služeb, směřujících ke zlepšení kvality života ve městech.

Podporována bude revitalizace a zvýšení atraktivnosti měst regionu NUTS 2 Střední Morava a zlepšení kvality života v nich. Podporovány budou aktivity zaměřené na fyzickou revitalizaci území i na rozvoj sociální infrastruktury. Stejně jako v případě podpory rozvoje regionálních center, i zde se v prvním případě se jedná o podporu obnovy a výstavby infrastruktury a místních komunikací, odstranění nevyužívaných staveb a ekologických zátěží, obnovy a rekonstrukce stávajících objektů, efektivnější využití veřejných prostranství a urbanizovaných ploch. Fyzické revitalizace měst, resp. městských částí budou probíhat v městských jádrech, zejména takových, kde v důsledku nedostatečného investování v minulosti došlo k jejich úpadku a neplnění funkcí, spojovaných s centrálními územími měst; dalších nedostatečně rozvinutých částech měst, neplnících dostatečně své funkce; areálech brownfields (územích v současnosti nevyužívaných nebo nedostatečně efektivně využívaných, mající další rozvojový potenciál při zvolení jiného funkčního využití); nejčastěji se jedná o území se zdevastovaným fyzickým prostředím a ekologickými zátěžemi (například bývalé průmyslové, vojenské, dopravní apod. areály; podporovány budou projekty nesloužící pro následné průmyslové využití); ostatní rozvojová území ve městech.

V zájmu zajištění klíčových aktivit týkajících se krizového řízení bude v rámci tohoto cíle řešena rovněž infrastruktura pro zvýšení bezpečnosti obyvatelstva, prevenci a řešení rizik v rámci Integrovaného záchranného systému. Cílem je ochrana obyvatelstva a modernizace krizového řízení při mimořádných událostech.

V rámci tohoto specifického cíle bude podpořen rozvoj venkovských oblastí a aktivit v nich, rovněž vedoucí ke zvýšení kvality života na venkově.

Předmětem podpory budou činnosti zaměřené na rozvoj sociální infrastruktury. Podporováno bude budování této infrastruktury, modernizace, obnova a rekonstrukce stávajících objektů, transformace nevyužívaných prostor a objektů, pořízení vybavení zvyšující kvalitu poskytovaných služeb a využívající výstupů technologického rozvoje, zavádění moderních technologií při rozvoji sociální infrastruktury nebo úprava infrastruktury s ohledem na integraci marginalizovaných skupin společnosti (například osoby s handicapem).

K posílení regionálních inovačních systémů zahrnujících spolupráci mezi všemi regionálními hráči v inovačním procesu bude také podpořeno budování infrastruktury a systémů a to i v rámci aktivit a experimentů s vysoce inovačními a rizikovými pilotními projekty.

Tento specifický cíl také usiluje o zlepšení podmínek pro rozvoj malých a středních podniků v regionu NUTS 2 Střední Morava. Předmětem podpory se zejména stanou rekonstrukce, modernizace a revitalizace existujících objektů, včetně brownfields, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón a menších lokalit nebo odstranění nevyužívaných staveb a ekologických zátěží jako součásti revitalizace území.

Kategorizace oblastí intervence

Kód	Oblast intervence
06	Pomoc malým a středním podnikům při prosazování návrhů na výrobu spojenou s trvale udržitelným rozvojem (zavádění efektivních environmentálních řídicích systémů, využívání technologií působících proti znečišťování, zavádění čistých technologií do podniků)
08	Další investice do firem
09	Městská doprava
61	Podpora služeb v kultuře
62	Integrované projekty pro obnovu měst a venkova
70	Zvýšení mobility občanů ve vztahu k zaměstnání s cílem posílit sociální integraci
71	Cesta k integraci a znovu zapojení se do zaměstnání pro znevýhodněné osoby; boj s diskriminací v přístupu na trh práce a prosazování přístupu k rozmanitým pracovním činnostem
73	Opatření ke zvýšení účasti počtu osob na celoživotním vzdělávání a výcviku, včetně akcí ke snížení předčasného ukončení školní docházky, omezení preference mužů (snížení segregace podle mužského principu) a zlepšení přístupu ke vstupnímu zaškolování a terciárnímu vzdělávání a výcviku, při současném růstu jeho kvality
74	Rozvoj lidských zdrojů v oblasti výzkumu a inovací, zejména pomocí postgraduálního studia, a přípravy výzkumníků – vědců, a jejich připojení do sítí mezi univerzitami, výzkumnými centry a podnikovou sférou
75	Infrastruktura ve vzdělávání
76	Infrastruktura pro zdraví
77	Infrastruktura pro péči o dítě
79	Další sociální infrastruktury

Flexibilita

Bude využito

Koordinace s intervencemi dalších programů

Strategický cíl NSRR „Otevřená, flexibilní a soudržná společnost“ se mj. zaměřuje na zvýšení adaptability lidského potenciálu pro zajištění zvyšování konkurenceschopnosti české ekonomiky, zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti, na utváření společnosti vytvářející rovné šance pro všechny, na odstraňování překážek integrace ohrožených skupin a na garanci dostupnosti sociální infrastruktury pro všechny obyvatele. Priority NSRR, které z výše uvedeného strategického cíle vycházejí, budou naplňovány synergickým efektem, a to aktivitami v oblasti „měkkých“ projektů financovaných z ESF prostřednictvím příslušných prioritních os OP Lidské zdroje a zaměstnanost a OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a „tvrdými“ investicemi do obnovy a modernizace fyzické infrastruktury financovanými z ERDF prostřednictvím ROP Střední Morava.

Rozhraní mezi ROP a OPPI je nastaveno tak, že ROP podporuje rozvoj podnikání s regionálním či lokálním dopadem.

Obsahem OPPI je podpora aktivit souvisejících s regenerací a revitalizací neudržovaných, poškozených, nevhodně využitých a zanedbaných ploch a objektu (brownfields) s plochou převyšující 5 ha, které budou z více než 50 % využity pro podnikání.

PRV bude podporovat obnovu území – brownfields do 5 ha v obcích do 2 000 obyvatel, které ztratilo svůj původní účel a jeho přetvoření na využití pro zemědělské nebo jiné drobné podnikání.

ROP bude směřovat podporu na brownfields v obcích nad 2000 obyvatel a nad 5 ha všeobecně a brownfields do 5 ha nezemědělské povahy.

OPPI bude řešit brownfields nad 5 ha, které budou z více než 50 % využity pro podnikání.

PRV bude dále řešit základní občanskou vybavenost (školy, zdravotnictví a sociální služby) v obcích do 500 obyvatel. ROP má obdobné zaměření, ovšem je jinak územně zaměřen (obce nad 500 obyvatel). Dále bude z PRV řešena problematika kulturního dědictví venkova, kdy náklady budou maximálně do 5 mil. Kč a současně v obcích do 500 obyvatel.

Prioritní osa ROP a uvedené operační programy se vzájemně doplňují a podminují a budou vytvářet v průběhu realizace konkrétních podpořených projektu dostatečné synergické efekty, jež umocní výsledky a dopady těchto programů. Zároveň přispějí k naplnění cílů a priorit nadřazeného programového dokumentu (NSRR).

Rozhraní mezi ROP a IOP je vymezeno tematicky nebo velikostí překládaných projektů. Z IOP bude podporován rozvoj infrastruktury pro specializované zdravotnictví nebo lázeňství na národní úrovni. V rámci IOP jsou dále podpořeny aktivity zaměřené na

zlepšení fungování veřejné správy a na prevenci rizik a rozvoje integrovaných záchranných systémů. V oblasti rozvoje měst bude z IOP podporována pouze revitalizace panelových sídlišť.

Veřejná podpora

Z hlediska pravidel ES v oblasti veřejné podpory jsou považovány za bezproblémové oblasti zaměřené na projektovou přípravu, projektovou dokumentaci, architektonickou soutěž, přeložky a výstavbu technického a dalšího vybavení území a obnovu a výstavbu infrastruktury a místních a účelových obslužných komunikací, hrubé terénní úpravy a úpravy veřejných prostranství, včetně výsadby okrasné zeleně. Jedná se také o transformace neefektivně využívaných urbanizovaných ploch na nové využití a budování infrastruktury. Pokud se jedná o opatření zaměřená na odstranění nevyužitelných staveb a ekologických zátěží, obnova a rekonstrukce stávajících objektů mohl by z pohledu veřejné podpory nastat problém. Například v případě odstraňování nevyužitých staveb a ekologických zátěží bude nutné Evropské komisi detailně objasnit, zda z veřejných prostředků nebudou hrazeny náklady, které musí nést – především na základě obecně závazných právních předpisů - příslušné podniky (náklady na znečištění, povinnost odstranit stavbu apod.). Totéž platí i v případech kde není zřejmé, zda budou obnovovány, rekonstruovány či modernizovány objekty ve veřejném vlastnictví či ve vlastnictví soukromém. Z hlediska veřejné podpory mohou být problematické i podpůrné aktivity zaměřené na zřízení pro poskytování zájmových a volnočasových aktivit, včetně kulturních, sportovních a multifunkčních zařízení. Přesto, že lze tato zařízení většinou podřadit pod obecnou infrastrukturu, nelze vyloučit v rámci těchto opatření podporu jednotlivých podniků. Pokud jde o podpůrná opatření v rámci podpory podnikání mohou zakládat veřejnou podporu. Směřují totiž podnikatelům, tedy subjektům vykonávajícím ekonomickou aktivitu. Jde tedy o podniky ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o založení Evropského společenství. Na této skutečnosti ničeho nemění, že mají být preferováni místní podnikatelé. I v takových případech totiž může docházet k ovlivnění obchodu mezi čl. státy EU. Bude tak třeba analyzovat, o jaké podnikatele jde, jaký mají předmět činnosti, jaké zákazníci obsluhují apod.

I jako v případě Prioritní osy č. 1 jsou jako příjemci uvedeny organizace zřizované nebo zakládané kraji a obcemi podle zákona č. 250/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a podnikatelské subjekty podle zákona č. 513/1991 Sb. V jejich případě platí totéž co bylo uvedeno výše, tj. že může jít o podniky a tudíž opatření v jejich prospěch může zakládat veřejnou podporu. V případě podnikatelů toto tvrzení platí prakticky bezvýjimečně, v případě organizací zřizovaných či zakládaných územními samosprávami je důležitý jejich předmět činnosti (zda jde o ekonomickou aktivitu či nikoliv). Jako příjemci jsou dále uvedena občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církve a nadace. I v jejich případě se může jednat o podniky ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy ES a podpůrná opatření v jejich prospěch mohou zakládat veřejnou podporu. Zde tak bude nezbytné detailně posoudit jejich předměty činnosti (zpravidla příjemci veřejné podpory nebudou a nepůjde tedy ve svém důsledku o veřejnou podporu, nicméně v praxi existují příklady obecně prospěšných společností, které vykonávají rozsáhlé komerční vzdělávací služby). O veřejnou podporu se může rovněž jednat v případě podpůrných opatření ve prospěch vlastníků objektů (nemovitostí), kteří mohou také naplňovat znaky podniku ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o založení ES. Jako příjemci jsou dále uvedena města Olomouc, Zlín, kraje, obce bez statutu města, dobrovolné svazky obcí. V jejich případě se o veřejnou podporu jednat nebude, pokud podpůrná opatření nebudou zaměřena na výkon ekonomické aktivity.

Použitelné předpisy práva ES pro oblast veřejné podpory:

- Nařízení Evropské komise č. 69/2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis.
- Pokyny k regionální podpoře na období 2007 – 2013 (č. 2006/C 54/08).
- Nařízení Evropské komise č. 70/2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy ES na státní podpory malým a středním podnikům, ve znění nařízení č. 364/2004.
- Nařízení Evropské komise č. 2204/2002 o použití článků 87 a 88 Smlouvy ES na státní podpory zaměstnanosti.

Oblasti podpory

2.1 Rozvoj regionálních center

Tato oblast podpory je zaměřena na rozvoj území regionálních center, kterými jsou města Olomouc a Zlín

Aktivita

Podporované aktivity zaměřené na fyzickou revitalizaci území:

- projektová příprava, projektová dokumentace, architektonická soutěž
- přeložky a výstavba technického a dalšího vybavení území, obnova a výstavba infrastruktury a místních a účelových obslužných komunikací
- odstranění nevyužitelných staveb a ekologických zátěží
- obnova a rekonstrukce stávajících objektů
- hrubé terénní úpravy a úpravy veřejných prostranství, včetně výsadby okrasné zeleně
- transformace neefektivně využívaných urbanizovaných ploch na nové využití

Podporované aktivity zaměřené na rozvoj sociální infrastruktury:

- vzdělávací infrastruktura – především mateřské, základní a střední školy a infrastruktura pro celoživotní učení
- infrastruktura pro poskytování sociálních služeb
- infrastruktura pro poskytování zdravotní péče
- infrastruktura pro poskytování zájmových a volnočasových aktivit, včetně kulturních, sportovních a multifunkčních zařízení
- pořízení vybavení s ohledem na zvýšení kvality poskytovaných služeb a technologický rozvoj
- experimenty a pilotní aktivity na posílení regionálních inovačních systémů
- úpravy infrastruktury s ohledem na integraci marginalizovaných skupin společnosti (např. osoby s handicapem)
- infrastruktura pro zvýšení bezpečnosti, prevenci a řešení rizik

Příjemci

- Olomouc a Zlín - obce se statutem města podle zákona č.128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů

Forma podpory

Nevratná finanční pomoc

Typ operace

Integrovaný plán rozvoje měst

2.2 Rozvoj měst

Tato oblast podpory je zaměřena na rozvoj území obcí, kterými jsou obce se statutem města

Aktivita

Podporované aktivity zaměřené na fyzickou revitalizaci území:

- projektová příprava, projektová dokumentace, architektonická soutěž
- přeložky a výstavba technického a dalšího vybavení území, obnova a výstavba infrastruktury a místních a účelových obslužných komunikací
- odstranění nevyužitelných staveb a ekologických zátěží
- obnova a rekonstrukce stávajících objektů
- hrubé terénní úpravy a úpravy veřejných prostranství, včetně výsadby okrasné zeleně
- transformace neefektivně využívaných urbanizovaných ploch na nové využití

Podporované aktivity zaměřené na rozvoj sociální infrastruktury:

- vzdělávací infrastruktura – především mateřské, základní a střední školy a infrastruktura pro celoživotní učení
- infrastruktura pro poskytování sociálních služeb
- infrastruktura pro poskytování zdravotní péče
- infrastruktura pro poskytování zájmových a volnočasových aktivit, včetně kulturních, sportovních a multifunkčních zařízení
- pořízení vybavení s ohledem na zvýšení kvality poskytovaných služeb a technologický rozvoj
- experimenty a pilotní aktivity na posílení regionálních inovačních systémů
- úpravy infrastruktury s ohledem na integraci marginalizovaných skupin společnosti (např. osoby s handicapem)
- infrastruktura pro zvýšení bezpečnosti, prevenci a řešení rizik

Příjemci

- kraje podle zákona č.129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů
- dobrovolné svazky obcí podle §46 a dalších zákona č.128/2000 Sb., o obcích
- obce se statutem města podle zákona č.128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů, s výjimkou měst Olomouce a Zlína
- organizace zřizované nebo zakládané kraji a obcemi podle §23 a dalších zákona č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů, s výjimkou organizací zřizovaných nebo zakládaných městy Olomoucí a Zlínem
- nestátní neziskové organizace podle zákona č.83/1990 Sb., o sdružování občanů ve znění pozdějších předpisů (občanská sdružení), zákona č.248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů ve znění pozdějších předpisů (obecně prospěšné společnosti), zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech) ve znění pozdějších předpisů (církevní právnické osoby) a zákona č.227/1997 Sb., o nadacích a

nadačních fondch a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondch) ve znění pozdějších předpisů (nadace)

- vlastníci nemovitostí v památkových zónách pouze ve vazbě na integrované projekty předkládané veřejným sektorem

Forma podpory

Nevratná finanční pomoc

Typ operace

Individuální projekty, integrované projekty a grantová schémata

2.3 Rozvoj venkova

Tato oblast podpory je zaměřena na rozvoj území obcí, které nemají statut města

Aktivita

Podporované aktivity zaměřené na fyzickou revitalizaci území:

- projektová příprava, projektová dokumentace, architektonická soutěž
- přeložky a výstavba technického a dalšího vybavení území, obnova a výstavba infrastruktury a místních a účelových obslužných komunikací
- odstranění nevyužitelných staveb a ekologických zátěží
- obnova a rekonstrukce stávajících objektů
- hrubé terénní úpravy a úpravy veřejných prostranství, včetně výsadby okrasné zeleně
- transformace neefektivně využívaných ploch na nové využití

Podporované aktivity zaměřené na rozvoj sociální infrastruktury:

- vzdělávací infrastruktura – především mateřské a základní školy
- infrastruktura pro poskytování sociálních služeb
- infrastruktura pro poskytování zdravotní péče
- infrastruktura pro poskytování zájmových a volnočasových aktivit, včetně kulturních a sportovních a multifunkčních zařízení
- pořízení vybavení s ohledem na zvýšení kvality poskytovaných služeb a technologický rozvoj
- úpravy infrastruktury s ohledem na integraci marginalizovaných skupin společnosti (např. osoby s handicapem)
- infrastruktura pro zvýšení bezpečnosti, prevenci a řešení rizik

Příjemci

- kraje podle zákona č.129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů
- dobrovolné svazky obcí podle §46 a dalších zákona č.128/2000 Sb., o obcích
- obce bez statutu města podle zákona č.128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů
- organizace zřizované nebo zakládáné kraji a obcemi podle §23 a dalších zákona č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů
- nestátní neziskové organizace podle zákona č.83/1990 Sb., o sdružování občanů ve znění pozdějších předpisů (občanská sdružení), zákona č.248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů ve znění pozdějších předpisů (obecně prospěšné společnosti), zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně

některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech) ve znění pozdějších předpisů (církevní právnické osoby) a zákona č.227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech) ve znění pozdějších předpisů (nadace)

- vlastníci nemovitostí v památkových zónách pouze ve vazbě na integrované projekty předkládané veřejným sektorem

Forma podpory

Nevratná finanční pomoc

Typ operace

Individuální projekty, integrované projekty a grantová schémata

2.4 Podpora podnikání

Aktivita

- projektová příprava, projektová dokumentace, architektonická soutěž
- rekonstrukce, modernizace a revitalizace stávajících objektů pro podnikání včetně brownfields
- investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón a lokalit menšího rozsahu
- odstranění nevyužitelných staveb v rámci revitalizace území

Příjemci

- MSP – podnikatelské subjekty (právnické a fyzické osoby) podle zákona č. 513/1991 Sb. (Obchodní zákoník), ve znění pozdějších předpisů (§2 odst.2, písm. a) až c) zákona)
- vlastníci nemovitostí v památkových zónách pouze ve vazbě na integrované projekty předkládané veřejným sektorem

Forma podpory

Nevratná finanční pomoc

Typ operace

Individuální projekty, grantová schémata

Prioritní osa 3 Cestovní ruch

Specifický cíl

Specifickým cílem prioritní osy Cestovní ruch je: **zvýšení atraktivnosti regionu pro účely cestovního ruchu zlepšením jeho infrastruktury, služeb, informovanosti a propagace.**

Tento specifický cíl se zaměří na komplexní a integrovaný rozvoj území s koncentrovaným potenciálem infrastruktury a služeb; tato podpora by měla vést ke zvýšení atraktivnosti i pro soukromé kapitálové investice do rozvoje služeb v cestovním

ruchu, jež je spatřován jako základní předpoklad pro zvyšování konkurenceschopnosti dotčených oblastí s dopadem na ekonomický rozvoj daného území. Konkrétní vymezení území bude provedeno v Prováděcím dokumentu tak, že nebude pokrývat území celého kraje a bude řešeno v rámci jednoho integrovaného projektu.

Mimo území s koncentrovaným potenciálem infrastruktury a služeb budou podporovány projekty využívající přírodní či kulturní potenciál a přispívající ke zvýšení atraktivity území pro návštěvníky.

Tento specifický cíl bude naplňován zajištěním podpory rozvoje turistické infrastruktury a nových i existujících turistických služeb, a koordinací aktivit v turistických destinacích. Podporováno bude rozšiřování a zkvalitňování infrastruktury cestovního ruchu, zahrnující areály, dopravní cesty včetně vodních a objekty primárně využívané pro nejrozličnější formy cestovního ruchu, včetně návazné infrastruktury a přístupových komunikací. Předmětem podpory bude i budování, rozšiřování a sjednocování informačních systémů pro účely turismu.

Rozvoj služeb v cestovním ruchu představuje další oblast podpory, zahrnující rozšiřování, zkvalitňování a vznik turistických služeb zajišťovaných podnikatelskými subjekty.

Tento specifický cíl se dále zaměří na zajištění ucelené koordinace marketingu a propagace turistického ruchu v rámci regionu NUTS 2 Střední Morava, jakož i na rozvoj regionálních agentur v oblasti řízení cestovního ruchu. V přirozených turistických oblastech je nutné podpořit koordinaci rozvoje cestovního ruchu vytvořením systému destinačního managementu, sdružujícího podnikatelské, veřejné i neziskové subjekty, působící na území těchto oblastí.

Kategorizace oblastí intervence

Kód	Oblast intervence
57	Ochrana a rozvoj přírodních památek
58	Podpora služeb v turistickém ruchu
59	Ochrana a uchování kulturního dědictví
60	Zdokonalování infrastruktury v kultuře

Flexibilita

Bude využito.

Koordinace s intervencemi dalších programů

Rozhraní mezi IOP a ROP v oblasti cestovního ruchu je vymezeno na základě velikosti, resp. územní dimenze. V rámci IOP budou podpořeny velké, případně integrované projekty nadregionálního a národního významu. Rozhraní mezi OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a ROP je v oblasti cestovního ruchu vymezeno tematicky. Podpora z OP Vzdělávání financovaná z ESF se v oblasti cestovního ruchu jednoznačně vztahuje na „měkké“ projekty zaměřené na rozšiřování kvalifikace a vzdělávání zaměstnanců.

Rozhraní mezi ROP a PRV je vymezeno v oblasti podpory podnikatelů v cestovním ruchu. Z PRV budou podpořeni podnikatelé „bez historie“ (podnikající kratší dobu než 2 roky) v obcích do 2 tis. obyvatel, kteří chtějí začít podnikat v oblasti cestovního ruchu (diverzifikace činností). ROP bude podporovat podnikatele v cestovním ruchu v obcích nad 2000 obyvatel a podnikatelé v obcích do 2000 obyvatel, kteří podnikají déle než 2 roky.

Veřejná podpora

V oblasti infrastruktury pro hippoturistiku či sjezdové nebo běžecké lyžování nepochybně dochází k silné konkurenci mezi jednotlivými subjekty (podniky) a jakákoliv podpůrná opatření, tedy i podpora budování infrastruktury by mohla zakládat veřejnou podporu. Zde bude nutné přesně vysvětlit o jakou infrastrukturu půjde, a především kdo ji bude vlastnit, příp. v čí prospěch bude použitelná, aby bylo možné definitivně rozhodnout, zda jde o infrastrukturu obecnou či „na míru“. Pokud jde o oblast zaměřenou na rozvoj a obnovu jiných sportovních areálů využitelných primárně pro cestovní ruch včetně návazné infrastruktury, tak ji lze pojmut do kategorie obecné infrastruktury a tudíž se v této oblasti o veřejnou podporu jednat nebude, za podmínky, že zvýhodnění nebude zcela zjevně směřovat konkrétním podnikům. Financování rekonstrukcí kulturních památek (architektonicky cenného objektu, muzeí, skanzenů aj.) nezakládá veřejnou podporu, pokud nejsou užívány podniky k ekonomickým aktivitám.

Pokud se jedná o rekonstrukce kulturní památky (např. architektonicky cenného objektu), technické památky (např. historické dílny nebo továrny) nebo kulturní zajímavosti (např. muzea nebo skanzenu) se záměrem využití pro cestovní ruch (např. pro historickou expozici nebo exkluzivní ubytování; s možným pronájmem části objektu podnikatelskému subjektu) včetně návazné infrastruktury je v této oblasti rovněž velká konkurence mezi poskytovateli ubytovacích služeb a uvedené opatření by mohlo zakládat veřejnou podporu. Co se týče možného pronájmu části objektu kulturní památky podnikatelskému subjektu je nutné upozornit, že se tak musí stát za tržních podmínek, jinak by i v tomto případě mohlo jít o veřejnou podporu. Podpora podnikání bude směřovat ve prospěch podnikatelských služeb a infrastruktury v oblasti cestovního ruchu. Nepochybně tak podpůrná opatření budou směřovat ve prospěch podniků ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o založení Evropského společenství.

Veřejnou podporu v oblasti propagace a řízení mohou zakládat podpůrná opatření směřující do oblastí jako je založení řídicí struktury krajských agentur a partnerských sdružení (organizací cestovního ruchu), jehož se účastní větší počet regionálních subjektů z oblasti cestovního ruchu z veřejného i privátního sektoru, komplexní a jednotný marketing turistické destinace využívajících různých způsobů komunikace, vytváření nových regionálních produktů cestovního ruchu a nebo propagace nových a stávajících regionálních produktů cestovního ruchu. Všechny tyto oblasti předpokládají participaci privátního sektoru, který naplňuje definici podniku ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o založení Evropského společenství.

I v rámci této prioritní osy jsou jako příjemci uvedeny organizace zřizované nebo zakládané obcemi a kraji podle zákona č. 250/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a podnikatelské subjekty podle zákona č. 513/1991 Sb. V jejich případě platí totéž co bylo uvedeno výše, tj. že může jít o podniky a tudíž opatření v jejich prospěch mohou zakládat veřejnou podporu. V případě podnikatelů toto tvrzení platí prakticky bezvýjimečně, v případě organizací zřizovaných či zakládaných územními samosprávami je důležitý jejich předmět činnosti (zda jde o ekonomickou aktivitu či nikoliv). Jako příjemci jsou dále uvedena občanská sdružení,

obecně prospěšné společnosti, církve, nadace a partnerská sdružení založená veřejnou správou, podnikatelskými subjekty a nestátními neziskovými organizacemi v turistických regionech. I v jejich případě se může jednat o podniky ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy ES a podpůrná opatření v jejich prospěch mohou zakládat veřejnou podporu. I zde tak bude nezbytné detailně posoudit jejich předměty činnosti. Jako příjemci jsou rovněž uvedeny kraje, dobrovolné svazky a sdružení města a obcí a obce. V jejich případě se o veřejnou podporu jednat nebude, pokud podpůrná opatření nebudou zaměřena na výkon ekonomické aktivity. Pokud jde o zájmová sdružení právnických osob založená krajem pro rozvoj cestovního ruchu, u nichž musí mít veřejné subjekty většinový majetkový podíl platí, že i tyto subjekty mohou být podniky ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o založení ES, za předpokladu, že vykonávají ekonomickou aktivitu.

Použitelné předpisy práva ES pro oblast veřejné podpory:

- Nařízení Evropské komise č. 69/2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis.
- Pokyny k regionální podpoře na období 2007 – 2013 (č. 2006/C 54/08).
- Nařízení Evropské komise č. 70/2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy ES na státní podpory malým a středním podnikům, ve znění nařízení č. 364/2004.
- Čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o založení Evropského společenství bez použití sekundárního předpisu.
- Čl. 87 odst. 3 písm. d) Smlouvy o založení Evropského společenství bez použití sekundárního předpisu.

Oblasti podpory

3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu

Tato oblast podpory je zaměřena na rozvoj území s vysokou koncentrací infrastruktury a služeb. Konkrétní vymezení území bude provedeno v Prováděcím dokumentu tak, že nebude pokrývat území celého kraje a bude řešeno v rámci jednoho integrovaného projektu.

Aktivity

- rozvoj a obnova infrastruktury pro aktivní a kulturně-poznávací formy CR a lázeňství včetně návazné infrastruktury
- rozvoj a obnova jiných sportovních areálů využitelných primárně pro cestovní ruch včetně návazné infrastruktury
- vybudování jednotného systému turistických okruhů, naučných stezek a/nebo navigačních tabulí v turistické destinaci
- rekonstrukce kulturní památky (např. architektonicky cenného objektu), technické památky (např. historické dílny nebo továrny) nebo kulturní zajímavosti (např. muzea nebo skanzenu) se záměrem využití pro cestovní ruch (např. pro historickou expozici nebo exkluzivní ubytování; s možným pronájmem části objektu podnikatelskému subjektu) včetně návazné infrastruktury

v rámci aktivit lze podpořit také budování návazné infrastruktury CR, především komunikací vedoucích k objektům CR včetně parkovišť, a zajištění propagace, ale pouze v návaznosti na výše uvedené aktivity

Příjemci

- kraje podle zákona č.129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů
- dobrovolné svazky obcí podle §46 a dalších zákona č.128/2000 Sb., o obcích
- zájmová sdružení právnických osob (dle § 20f a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů), které je veřejnoprávním subjektem, kdy alespoň jedna právnická osoba, která je členem zájmového sdružení, je založena nebo zřízena krajem, pro rozvoj cestovního ruchu.

Forma podpory

Nevratná finanční pomoc

Typ operace

Integrované projekty

3.2 Veřejná infrastruktura a služby

Tato oblast podpory je zaměřena na podporu aktivit mimo území s vysokou koncentrací infrastruktury a služeb, které budou podporovány v oblasti podpory 3.1.

Aktivita

- rozvoj a obnova infrastruktury pro aktivní a kulturně-poznávací formy CR a lázeňství včetně návazné infrastruktury
- rozvoj a obnova jiných sportovních areálů využitelných primárně pro cestovní ruch včetně návazné infrastruktury
- vybudování jednotného systému turistických okruhů, naučných stezek a/nebo navigačních tabulí v turistické destinaci
- rekonstrukce kulturní památky (např. architektonicky cenného objektu), technické památky (např. historické dílny nebo továrny) nebo kulturní zajímavosti (např. muzea nebo skanzenu) se záměrem využití pro cestovní ruch (např. pro historickou expozici nebo exkluzivní ubytování; s možným pronájmem části objektu podnikatelskému subjektu) včetně návazné infrastruktury

v rámci aktivit lze podpořit také budování návazné infrastruktury CR, především komunikací vedoucích k objektům CR včetně parkovišť, a zajištění propagace, ale pouze v návaznosti na výše uvedené aktivity

Příjemci

- kraje podle zákona č.129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů
- dobrovolné svazky obcí podle §46 a dalších zákona č.128/2000 Sb., o obcích
- obce podle zákona č.128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů
- organizace zřizované nebo zakládané kraji a obcemi podle §23 a dalších zákona č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů,
- nestátní neziskové organizace podle zákona č.83/1990 Sb., o sdružování občanů ve znění pozdějších předpisů (občanská sdružení), zákona č.248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů ve znění

pozdějších předpisů (obecně prospěšné společnosti), zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech) ve znění pozdějších předpisů (církevní právnické osoby) a zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech) ve znění pozdějších předpisů (nadace)

Forma podpory

Nevratná finanční pomoc

Typ operace

Individuální projekty, integrované projekty, grantová schémata

3.3 Podnikatelská infrastruktura a služby

Aktivita

- modernizace, výstavba nebo rozšíření (zvýšení kapacity) ubytovacího zařízení za účelem zvýšení ubytovacího standardu včetně případné modernizace nebo rozšíření stravovacích služeb
- rozšíření ubytovacího zařízení o návazné služby (sportovní zařízení vč. půjčoven sportovních potřeb, wellness služby, služby v rámci venkovské turistiky včetně hippo-, agro- a ekoturistiky, služby vázané na kulturní a folklorní tradice, zábavní centra, lázeňské služby, služby v rámci incentivní a kongresové turistiky)
- vybudování doplňkové služby nebo více doplňkových služeb (sportovní zařízení vč. půjčoven sportovních potřeb, wellness služby, služby v rámci venkovské turistiky včetně hippo-, agro- a ekoturistiky, služby vázané na kulturní a folklorní tradice, zábavní centra, lázeňské služby, služby v rámci incentivní a kongresové turistiky)
- rozvoj a obnova areálu pro sjezdové či běžecké lyžování včetně návazné infrastruktury
- rekonstrukce a modernizace lázeňského objektu včetně návazné infrastruktury
- rekonstrukce kulturní památky (např. architektonicky cenného objektu), technické památky (např. historické dílny nebo továrny) nebo kulturní zajímavosti (např. muzea nebo skanzenu) se záměrem využití pro cestovní ruch (např. pro historickou expozici nebo exkluzivní ubytování; s možným pronájmem části objektu podnikatelskému subjektu) včetně návazné infrastruktury

V rámci aktivit lze podpořit také budování návazné infrastruktury CR, především komunikací vedoucích k objektům CR včetně parkovišť, a zajištění propagace, ale pouze v návaznosti na výše uvedené aktivity

Pro území, která jsou uvedena v rámci oblasti podpory 3.1 a kde budou realizovány integrované projekty, bude stanovena i samostatná alokace pro podnikatele zaměřená na rozvoj podnikání v těchto územích.

Příjemci

- podnikatelské subjekty (právnícké a fyzické osoby) podle zákona č. 513/1991 Sb. (Obchodní zákoník), ve znění pozdějších předpisů (§2 odst.2, písm. a) až c) zákona);

Forma podpory

Nevratná finanční pomoc

Typ operace

Individuální projekty, integrované projekty, grantová schémata

3.4 Propagace a řízení**Aktivity**

- založení řídicí struktury krajských agentur a partnerských sdružení (organizací cestovního ruchu), jehož se účastní větší počet regionálních subjektů z oblasti cestovního ruchu z veřejného i privátního sektoru; podmínkou je doba následného působení řídicí struktury alespoň 5 let po ukončení projektu
- komplexní a jednotný marketing turistické destinace využívající různých způsobů komunikace, jehož se účastní větší počet veřejných i privátních subjektů v dané destinaci formou partnerství
- vytváření nových regionálních produktů cestovního ruchu
- propagace nových a stávajících regionálních produktů cestovního ruchu
- zřízení jednotného informačního systému (infocenter, navigačního, orientačního systému a elektronického/internetového systému) v turistické destinaci

Příjemci

- kraje podle zákona č.129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů
- organizace zřizované nebo zakládáné kraji podle §23 a dalších zákona č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů
- zájmové sdružení právnických osob (dle § 20f a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů), které je veřejnoprávním subjektem, kdy alespoň jedna právnická osoba, která je členem zájmového sdružení, je založena nebo zřízena krajem pro rozvoj cestovního ruchu.

Forma podpory

Nevratná finanční pomoc

Typ operace

Individuální projekty, integrované projekty

Prioritní osa 4 Technická pomoc

Specifický cíl

Cílem prioritní osy Technická pomoc je zajištění dostatečné administrativní kapacity, efektivního řízení a implementace, informovanosti, kontroly, sledování a hodnocení ROP NUTS 2 Střední Morava a posílení vnitřní absorpční kapacity.

Tento cíl bude naplňován zajišťováním úspěšného průběhu realizace a dostatečné kapacity a kvality implementačních struktur programu a zajištěním dostatečné absorpční kapacity, včetně posílení kapacit souvisejících s využitím pomoci.

Regionální rada jako příjemce technické pomoci plní řadu úkolů souvisejících s řízením, implementací, monitoringem a kontrolou realizace ROP. Technická pomoc umožňuje řídicímu orgánu zajistit odpovídající administrativní kapacitu Úřadu Regionální rady, nákup nezbytného vybavení a odborných služeb potřebných k efektivní realizaci ROP a posiluje potřebnou znalostní základnu prostřednictvím zvyšování kvalifikace zaměstnanců Úřadu Regionální rady.

Dále bude tato prioritní osa zaměřena na vzdělávání všech skupin aktérů na místní a regionální úrovni zapojených do přípravy a následné realizace programu i jednotlivých projektů.

Důraz bude kladen na zvyšování informovanosti a kvalifikace potenciálních příjemců pomoci. Tato podpora bude zaměřena na pořádání různých forem kurzů, seminářů, školení, workshopů, vydávání brožur a publikací, na poradenskou činnost, vytvoření internetových stránek apod.

V rámci prioritní osy budou podpořena také absorpční kapacita, tzn. schopnost subjektů v regionu vytvářet a předkládat projekty pro jejich následné předložení do ROP včetně posílení kapacit souvisejících s využitím pomoci.

Kategorizace oblastí intervence

Kód	Oblast intervence
09	Další opatření k pobídce výzkumu a inovací a podnikání
83	Mechanismus pro zdokonalování politiky a programových návrhů, monitorování a evaluace na národní, regionální a místní úrovni, vytváření kapacit pro prosazování těchto politik a programů
84	Příprava, implementace, monitoring a kontrola
85	Analýzy a studie, informace a komunikace

Flexibilita

V rámci prioritní osy bude využito křížové financování do výše 10% .

Koordinace s intervencemi dalších programů

V rámci každého operačního programu je možné využít technickou pomoc. Technická pomoc ROP je výhradně určena pro potřeby tohoto operačního programu.

Veřejná podpora

Podpora směřující do všech oblastí v zásadě veřejnou podporu nezakládá. Pokud jde o oblast odměňování, tak za bezproblémovou a tudíž veřejnou podporu nezakládající bude považována úhrada odměn včetně příspěvků na sociální zabezpečení úředníků přidělených pro plnění úkolů v rámci ROP. V rámci této podpory se však hovoří i o „jiných zaměstnancích“ zaměstnaných za účelem plnění těchto úkolů bez bližší specifikace. Není tak zřejmé, zda půjde rovněž o zaměstnance orgánů veřejné správy, kteří se na ROP budou podílet či rovněž zaměstnance podnikatelů, tj. podniků, kteří podporu budou přijímat. Pokud by tomu tak bylo, je pravděpodobné, že by se o veřejnou podporu jednalo.

Podpůrná opatření do oblastí pořádání různých forem kurzů, seminářů, školení, workshopů a poradenskou činnost by veřejnou podporu zakládat mohla. Mohlo by dojít k naplnění znaků čl. 87 odst. 1 Smlouvy o založení Evropského společenství a pro Evropskou komisi bude v této oblasti vhodná detailnější specifikaci.

Jako jedna skupina příjemců jsou uvedeny organizace zřizované nebo zakládané obcemi a kraji podle zákona č. 250/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tyto mohou vykonávat ekonomickou aktivitu a mohou tak naplňovat znaky podniku ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o založení Evropského společenství. V jejich případě záleží na konkrétním předmětu činnosti. Podpůrná opatření ve prospěch těchto organizací by mohla zakládat veřejnou podporu. Dále jsou jako příjemci uvedeni Regionální rada regionu soudržnosti a kraje. V jejich případě podpůrná opatření veřejnou podporu nezakládají.

Použitelné předpisy práva ES pro oblast veřejné podpory:

- Nařízení Evropské komise č. 69/2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis.

Oblasti podpory

4.1 Podpora řídicích, implementačních a kontrolních úkolů řídicího orgánu

Aktivita

Zaměření/specifikace podpory

V rámci této oblasti budou podporovány aktivity (včetně investic do IKT) spojené s efektivním řízením, implementací, monitoringem a kontrolou realizace ROP.

- Řízení a implementace (tvorba související dokumentace, náklady na přípravu ZS)
- Monitoring a hodnocení (zajištění činností MV ROP, školení hodnotitelů, jednání komisí a PS,)
- Kontrola a kontrolní systémy
Audity, podpora vnitřního kontrolního systému, kontrola prováděná přímo na místě činností a s tím spojené zprávy, kontrola zadávání veřejných zakázek, dohled nad pravidly poskytování veřejné podpory

- Informace, publicita, publikace a školení (webové stránky, rozvoj partnerství, KoP,
- Nezbytné činnosti platební jednotky ROP
- Pořízení, rozvoj a údržba Počítačového monitorovacího systému a IT systémů
- Příprava období 2014-2020
- Příprava a rozvoj lidských zdrojů

Příjemci

- Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava (řídící orgán ROP) podle části desáté zákona č.138/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o veřejných zakázkách
- kraje podle zákona č.129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů
- organizace zřizované či zakládané kraji podle §23 a dalších zákona č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů

Forma podpory

Nevratná finanční pomoc

Typ operace

Individuální projekty

4.2 Podpora zvyšování absorpční kapacity regionu

Aktivity

Pořádání různých forem kurzů, seminářů, školení, workshopů

- Vydávání brožur a publikací a dokumentů ve vazbě na programové období 2007-2013
- Přípravu a řízení integrovaných rozvojových plánů a projektů a individuálních projektů
- Poradenskou činnost
- Rozvoj partnerství
- Aktivity navazující na projekty na absorpční kapacitu z období 2004-2006

Prováděné činnosti musejí jasně vést ke zvýšení informovanosti, získávání vědomostí, dovedností a odborné praxe potřebných pro splnění požadavků vyplývajících z příslušných nařízení nebo z různých aspektů rozvoje regionu a zpracování plánů a projektů.

Příjemci

- Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava (řídící orgán ROP) podle části desáté zákona č.138/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o veřejných zakázkách
- kraje podle zákona č.129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů
- organizace zřizované či zakládané kraji podle §23 a dalších zákona č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů

Forma podpory

Nevratná finanční pomoc

Typ operace

Individuální projekty, integrované projekty

4. Indikátory

Systém indikátorů a kontrola jejich naplňování je základním nástrojem měření plnění celkových cílů operačního programu, neboť umožňují monitorovat realizaci programu a hodnotit jeho výkonnost vzhledem ke stanoveným cílům.

Základní struktura připravovaného indikátorového systému se odvíjí od třech úrovní jeho využití:

1. **využití pro charakteristiku sociálně ekonomického prostředí**, ve kterém jsou realizovány cíle – tuto úlohu plní kategorie *kontextových indikátorů*, jejichž volba vychází především z výsledků vstupní sociálně ekonomické analýzy;
2. **využití pro monitorovací funkce**, kde hlavní úloha připadá na *indikátory výstupů*, kterými jsou sledovány aktivity realizované jednotlivými opatřeními a dále na *indikátory výsledků* u těch opatření, kde je možno průběžně hodnotit důsledky realizovaných intervencí na chování, kapacitu nebo výkonnost příjemců SF.
3. **využití pro evaluační funkce**, do kterého vstupují všechny indikátory, z kterých lze odvodit úspěšnost programu, a které umožňují v kvantifikované podobě stanovit, jak byly splněny stanovené programové cíle. Nejdůležitějším nástrojem pro evaluaci jsou *indikátory dopadu*, které slouží pro hodnocení za delší časový úsek a které mohou být základem pro přijímáním strategických rozhodnutí.

Hlavní indikátory

Rozhodující úlohu při tvorbě programů mají tzv. hlavní („core“) indikátory, které mají klíčový význam pro kontrolu prováděnou orgány Evropské komise. Seznam těchto indikátorů je uveden v požadavcích Evropské komise⁴ a je pro použití v operačních programech obligatorní. Hlavní indikátory vyjadřují priority Společenství a musí být proto začleněny do každého operačního programu, musí být sledovány v ročních monitorovacích zprávách a agregovány až do úrovně NSRR.

Hlavní indikátory tvoří součást širšího počtu indikátorů výstupu, výsledku a dopadu. Nepředstavují samostatný monitorovací systém, ale podsoubor soustavy celkově použitých indikátorů.

Pro období 2007-2013 doporučila Evropská komise pro tvorbu indikátorového systému tuto základní strukturu indikátorů, a to pro různé úrovně programovacích dokumentů:

Účel	Úroveň	Typ indikátoru
Sociálně-ekonomická analýza		kontextu
Strategie operačního programu	Program	dopadu (nebo výsledku) hlavní
	Priority	výsledku (nebo dopadu), výstupu (v případě potřeby) hlavní

⁴ „Draft Working Paper on Indicators for Monitoring and Evaluation“ z ledna 2006

Oproti indikátorovému systému pro programovací období 2004-06 budou indikátory operačních programů SF tvořeny odlišným způsobem. Hlavní změnou je skutečnost, že zpracovatel indikátory netvoří, ale vybírá z „Národního číselníku indikátorů“, který obsahuje již po technické a metodické stránce upravené indikátory, s jasnou definicí, měřením, a kódováním.

4.1. Indikátory kontextu

Zabezpečují kvantifikovanou informaci o sociální, ekonomické a ekologické situaci a mohou identifikovat potřeby v určitém čase. Charakterizují sociální a ekonomické prostředí, ve kterém se budou program realizovat a intervence ze strukturálních fondů čerpat. Jedná se o kvantifikovaná východiska pro analýzy ex-ante, průběžné a ex-post. Vyjadřují pomocí prezentace tendencí hlavních makroekonomických indikátorů a pomocí komparací pozice ČR s průměry EU sociálně ekonomický rámec, v kterém jsou uskutečňovány programové cíle.

Kontextové indikátory ROP pro NUTS2 Střední Morava v období 2007-2013

Druh indikátoru	Indikátor	Měrná jednotka	Zdroj	Hodnota 2004
Kontext	HDP regionu Střední Morava na 1 obyvatele v PPS	PPS	ČSÚ	12 648
Kontext	Podíl HDP regionu Střední Morava na výkonu ČR (ČR=100)	%	ČSÚ	80,0
Kontext	Obecná míra nezaměstnanosti - region Střední Morava	%	ČSÚ	10,0
Kontext	Disponibilní důchod v regionu Střední Morava (na obyvatele v b.c.)	Kč	ČSÚ	123 915
Kontext	Regionální odvětvová struktura HPH v b.c. v regionu Střední Morava	%	ČSÚ	Zem.+ryb.: 4,9% Prům.+stav.: 43,8% Služby: 51,3%
Kontext	Přírůstek/úbytek obyvatelstva přirozenou měnou v regionu Střední Morava	%	ČSÚ	
Kontext	Přírůstek/úbytek obyvatelstva migrací v regionu Střední Morava	%	ČSÚ	

Pro účely ROP pro NUTS 2 Střední Morava vycházejí ukazatele kontextu z provedené socioekonomické analýzy a jejích výstupů. Na výstupy socioekonomické analýzy pak navazují formulace globálního cíle a specifických cílů ROP pro NUTS 2 Střední Morava s přímou vazbou na výběr kontextových ukazatelů. Jejich smyslem je poskytnutí základních měřitelných informací o kontextu sociálně-ekonomické situace sledovaného prostředí, v jehož rámci má dojít k naplnění globálního cíle a specifických cílů. Globálním cílem ROP pro NUTS 2 Střední Morava je: zvýšení ekonomické vyspělosti, zlepšení konkurenceschopnosti regionu NUTS 2 Střední Morava a životní úroveň jeho obyvatel ve svém komplexu.

Standardním vyjádřením ekonomické vyspělosti je využívání ukazatele HDP na obyvatele; zvýšení ekonomické vyspělosti je provázeno dynamickým hospodářským růstem, jež je založen na předpokladu snižování mezery proti úrovni EU-25, resp. České republiky. Pro tento účel použijeme ukazatel vyjádřený v relativní formě, ve vztahu k průměru EU-25 a ve vztahu k průměru České republiky.

Relevantním kontextovým ukazatelem pro ROP pro NUTS 2 Střední Morava je rovněž ekonomická struktura regionu NUTS 2 Střední Morava, jejíž změna ve prospěch ekonomických aktivit s vyšší přidanou hodnotou může v kontextu vést ke zvýšení ekonomické vyspělosti a zlepšení konkurenceschopnosti regionu NUTS 2 Střední Morava a životní úrovně jeho obyvatel.

Relevantní kontextový ukazatel pro růst životní úrovně je pak indikátor růstu čistého disponibilního důchodu, potvrzující naplnění specifických cílů ROP pro NUTS 2 Střední Morava.

Konstrukce a předpoklady ukazatelů kontextu:

- opírají se o reálný střednědobý potenciál růstu české ekonomiky a ekonomiky regionu NUTS 2 Střední Morava; opírají se o dlouhodobý potenciál růstu české ekonomiky a ekonomiky regionu NUTS 2 Střední Morava (v delším období je jako východisko využívána projekce expertního odhadu potenciálu růstu české ekonomiky a ekonomiky regionu NUTS 2 Střední Morava, u níž je podstatný spíše vývojový trend);
- ukazatel růstu čistého disponibilního důchodu je v kontextu zařazen jako ukazatel poměřující korelaci mezi ekonomickým vývojem a životní úrovní sledovaného regionu.

4.2 Indikátory globálního a specifických cílů programu

Pro program jsou navrženy následující monitorovací indikátory:

Indikátory programu

Kód NČ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Info. zdroj	Kvantifikace		
				hodnota 2004	Indikativ. hodnota 2013	Index změny (%)
Indikátory výstupu						
85/01/00 Core 13	Počet projektů zaměřených na rozvoj dopravy relevance prioritních os: 1	počet	region	0	120	-
83/01/00 Core 39; NSRR, SC IV	Počet podpořených projektů na rozvoj městských sídel a venkovských obcí relevance prioritních os: 2	počet	region	0	211	-
88/01/00 Core 34	Počet projektů zaměřených na rozvoj cestovního ruchu relevance prioritních os: 3	počet	region	0	215	-
Indikátory výsledku						
Návrh na zařazení do NČI	Zvýšení atraktivity podpořených měst a obcí relevance prioritních os: 2	evaluační studie		0	5	
88/12/00I	Počet přenocování domácích a zahraničních hostů(celkem) relevance prioritních os: 3	počet	ČSÚ	1 964 446	2 003 735	
	Délka nových stezek pro bezmotorovou dopravu relevance prioritních os: 3	km	ROP	0	26	

Kód NČ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Info. zdroj	Kvantifikace		
				hodnota 2004	Indikativ. hodnota 2013	Index změny (%)
67.01.00	Počet vytvořených nebo zachovaných pracovních místa na základě realizace aktivit programu <i>relevance prioritních os: 1,2,3</i>	Počet	ROP	0	500	
Indikátory dopadu						
61/06/00 NSRR SC IV	HDP na obyvatele v PPS	PPS (EU25 = 100)	ČSÚ	66,4	75	113
Lisabon, NSRR, GC	Míra zaměstnanosti	%	ČSÚ	56,6	58	102
<i>Návrh na zařazení do NČI</i>	Podíl vyčerpaných prostředků ROP NUTS 2 Střední Morava	%	Region	0	100	-

Prioritní osa 1: Doprava

Kód NČ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Info. zdroj	Kvantifikace		
				hodnota 2004	Indikativ. hodnota 2013	Index změny (%)
Indikátory výstupu						
85/01/00 Core 13	Počet projektů zaměřených <ul style="list-style-type: none">na silniční infrastrukturuna veřejnou dopravu relevance oblastí podpory: 1.1, 1.2	počet	region	0	105	-
85/01/00 Core 13	Počet projektů na vybudování stezek pro bezmotorovou dopravu relevance oblastí podpory: 1.3	počet	region	0	15	
85/02/00 Core 14 NSRR SC IV	Délka nových silnic (II. a III. třídy) relevance oblastí podpory: 1.1	km	region	0	20	-
58/03/00 Core 16 NSRR SC IV	Délka rekonstruovaných silnic (II. a II. třídy) relevance oblastí podpory: 1.1	km	region	0	50	-
85/11/00	délka vybudovaných stezek pro bezmotorovou dopravu relevance oblastí podpory: 1.3	km	region	0	75	-
Indikátory výsledku						
	Investice do rozvoje veřejné dopravy	mil.Kč	ROP	0	2600	
Indikátory dopadu						
	počet vozidel, používajících komunikaci po 1. roce	vozidel/de n	průzkum	0	10 000	
	počet uživatelů cyklostezek po 1. roce	vozidel/de n	průzkum	0	10 000	

Prioritní osa 2 : Integrovaný rozvoj a obnova regionu

Kód NČ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Info. zdroj	Kvantifikace		
				hodnota 2004	Indikativ. hodnota 2013	Index změny (%)
Indikátory výstupu						
	plocha regenerovaných a revitalizovaných zanedbaných území („brownfields“)	ha	ROP	0	80	
83/01/00 Core 39	podporované projekty na obnovu měst	ks	ROP	0	75	
83/11/00 Core 39	podporované projekty na obnovu venkova	ks	ROP	0	40	
	počet podpořených projektů MSP	ks	ROP	0	25	
83/01/02	počet projektů podporujících zařízení vzdělávacího typu, z toho: - mateřské školy, - základní školy, - střední školy, - instituce celoživotního vzdělávání	ks	ROP	0	25	
83/13/00	počet projektů podporujících zařízení sociálních služeb	ks	ROP	0	15	
68/01/00	počet projektů podporujících zařízení zdravotní péče	ks	ROP	0	6	
	počet projektů podporujících zařízení zájmové a volnočasové povahy, včetně kulturních, sportovních a multifunkčních zařízení	ks	ROP	0	25	
Indikátory výsledku						
	podniky/služby zakládáné nebo udržené v revitalizované oblasti města	ks	ROP	0	80	
	podniky/služby zakládáné nebo udržené v revitalizované části obce	ks	ROP	0	50	
	přímé soukromé investice do podporovaných MSP	mil.Kč	ROP	0	500	
	počet žáků, studentů, frekventantů kurzů celoživotního vzdělávání, kteří mají z podpory prospěch	osob	ROP	0	1000	
	počet klientů zařízení sociálních služeb, kteří mají z podpory prospěch	osob	ROP	0	300	
	počet klientů zařízení zdravotní péče, kteří mají z podpory prospěch	osob	ROP	0	300	
	počet klientů zařízení zájmové a volnočasové povahy, kteří mají z podpory prospěch	osob	ROP	0	500	
Indikátory dopadu						
67.01.00	vytvořená nebo zachovaná pracovní místa	osob	ROP	0	300	

Prioritní osa 3: Cestovní ruch

Kód NČ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Info. zdroj	Kvantifikace
--------	------------------	----------------	-------------	--------------

				<i>hodnota 2004</i>	<i>Indikativ. hodnota 2013</i>	<i>Index změny (%)</i>
Indikátory výstupu						
88/01/00 Core 34	počet projektů obnovy či rozšíření infrastruktury využitelných primárně pro cestovní ruch	ks		0	60	
88/01/00 Core 34	počet projektů rekonstrukce kulturních památek, technických památek či kulturních zajímavostí	ks		0	15	
88/01/00 Core 34	počet projektů modernizace či rozšíření ubytovacích zařízení	Ks		0	50	
	počet projektů investujících do návazných služeb k ubytovacím zařízením (půjčovna sportovních potřeb, wellness služby, hippo-, agro- a ekoturistika, folklor, apod.)	Ks		0	20	
	počet podpořených podniků cestovního ruchu	Ks		0	60	
	počet projektů investujících do propagace regionu jako turistické destinace	Ks		0	10	
	investice do propagace regionu jako turistické destinace	mil. Kč		0	200	
Indikátory výsledku						
	přímé soukromé investice do podporovaných podniků	mil.Kč		0	1 400	
	zvýšení využití kapacit ubytovacích zařízení	%		32,4	35,4	
Indikátory dopadu						
	zvýšení podílu cestovního ruchu na HDP – podíl odvětví „ubytování a stravování“ na celkové hrubé přidané hodnotě	%	ČSÚ	2,34%	2,8 %	
88/xx/xx 67.01.00	zvýšení počtu přenocování	%		1 964 446	2 003 735	2
	Počet nově vytvořených či udržovaných pracovních míst	osob	ROP	0	200	
	přírůstek tržeb subjektů, které získaly finanční podporu	%	ROP	0	5	

Prioritní osa 4: Technická pomoc

Kód NČ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Info. zdroj	Kvantifikace		
				hodnota 2004	Indikativ. hodnota 2013	Index změny (%)
Indikátory výstupu						
	Celkové realizované výdaje na realizaci projektů	mil. Kč	ROP	0	650	
48.05.00	Počet zpracovaných studií	Ks	ROP	0	15	
48.11.00	Počet uskutečněných seminářů, workshopů a konferencí	ks	ROP	0	70	
Indikátory výsledku						
	Počet vytvořených metodických a technicko-informačních materiálů	ks		0	15	
48.19.00	Počet účastníků seminářů, workshopů a	ks		0	1000	

<i>Kód NČ</i>	<i>Název indikátoru</i>	<i>Měrná jednotka</i>	<i>Info. zdroj</i>	<i>Kvantifikace</i>		
				<i>hodnota 2004</i>	<i>Indikativ. hodnota 2013</i>	<i>Index změny (%)</i>
	konferencí					
Indikátory dopadu						
	Počet nově vytvořených pracovních míst	osob		0	10	

Celkový návrh systému indikátorů ROP NUTS II Střední Moravy je navržen nejen se zohledněním základních metodických postupů pro stanovení monitorovacích indikátorů programu, ale rovněž se zohledněním celkové navržené a stanovené vnitřní logiky a strategie programu. V tomto kontextu byla při návrhu zohledněna i snaha postihnout adekvátně všechny navrhované oblasti intervencí v rámci jednotlivých priorit.

V rámci tvorby indikátorů byly zhodnoceny všechny požadované vlastnosti užitých indikátorů, tj. relevance, citlivost, dostupnost, proveditelnost a náklady či náročnost na jejich měření a získávání, aj.

Upřednostňována je kvalita indikátorů před jejich počtem a ostatní významné vlastnosti, jako např. logická spojitost, míra pokrytí a užitečnost tak, aby byla současně dodržena potřebná míra přehlednosti.

5. REALIZAČNÍ ČÁST

Implementační struktura Regionálního operačního programu je v souladu se zákonem č. 138/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o veřejných zakázkách, kterým se mimo jiné mění zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů (dále Zákon). Řídícím orgánem programu je Regionální rada.

Ministerstvo financí bude plnit funkci Platebního a certifikačního orgánu a Auditního orgánu. Popisy jednotlivých subjektů vycházejí z nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních ERDF a ESF a FS z 11.7.2006.

Cílem je vytvořit jednoduchou a přehlednou implementační strukturu, která bude v maximální možné míře vstřícná vůči uživatelům pomoci. Za tímto účelem budou v jednotlivých krajích zřizována pracoviště řídicího orgánu.

Implementace programu

Celkovou odpovědnost za realizaci ROP SM nese řídicí orgán - Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava (dále jen „RR“). Orgány Regionální rady jsou dle Zákona: Výbor Regionální rady (dále jen „Výbor“), předseda Regionální rady a Úřad Regionální rady (dále jen „Úřad“). Pro potřeby schvalování kritérií pro výběr projektů a monitorování na úrovni programu bude ustaven Monitorovací výbor ROP SM, který též bude zprostředkovávat vazbu na sociální partnery a orgány EU. Funkci Platebního a certifikačního orgánu a Auditního orgánu bude plnit Ministerstvo financí ČR.

Výbor ROP SM je ustanoven na základě Zákona. Členové Výboru jsou voleni z členů zastupitelstva krajů, které tvoří region soudržnosti Střední Morava, tj. Olomouckého a Zlínského kraje.

Úřad je výkonným orgánem RR, který zabezpečuje veškeré úkoly spojené s funkcí řídicího orgánu ROP SM s výjimkou těch záležitostí, které jsou svěřeny nebo vyhrazeny Výboru a předsedovi RR. Úřad také plní úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti RR.

Důležitou funkci v implementační struktuře plní územní pracoviště Úřadu v jednotlivých krajích v rámci NUTS 2 Střední Morava. To zabezpečuje efektivní a uživatelsky příznivou implementaci programu. Územní pracoviště jsou zabezpečována pracovníky Úřadu, a plní úlohu při podávání informací, přijímání žádostí, zajištění jejich hodnocení a přípravy smluv s příjemci nebo rozhodnutí a při kontrole projektů

Za řízení a provádění ROP je jako řídicí orgán zodpovědná RR. V souladu se zásadou řádného finančního řízení bude RR odpovídat zejména za transparentní výběr projektů, monitorování projektů, zajištění spolufinancování z veřejných zdrojů, řízení činnosti monitorovacího výboru, poskytování informací a zpráv, zajištění publicity programu atd.

Regionální rada regionu soudružnosti SM zodpovídá za následující činnosti:

Výbor dle Zákona:

- schvaluje realizační a řídicí dokumentaci ROP SM,
- schvaluje opatření, týkající se publicity a informovanosti o ROP SM,
- schvaluje výběr projektů, kterým RR poskytne dotaci či návratnou finanční výpomoc,
- schvaluje rozpočet a závěrečný účet,
- volí předsedu a místopředsedy RR,
- jmenuje a odvolává ředitele Úřadu na návrh předsedy RR,
- stanovuje organizační strukturu a počet zaměstnanců RR,
- schvaluje další záležitosti, pokud tak stanoví jednací řád Výboru.

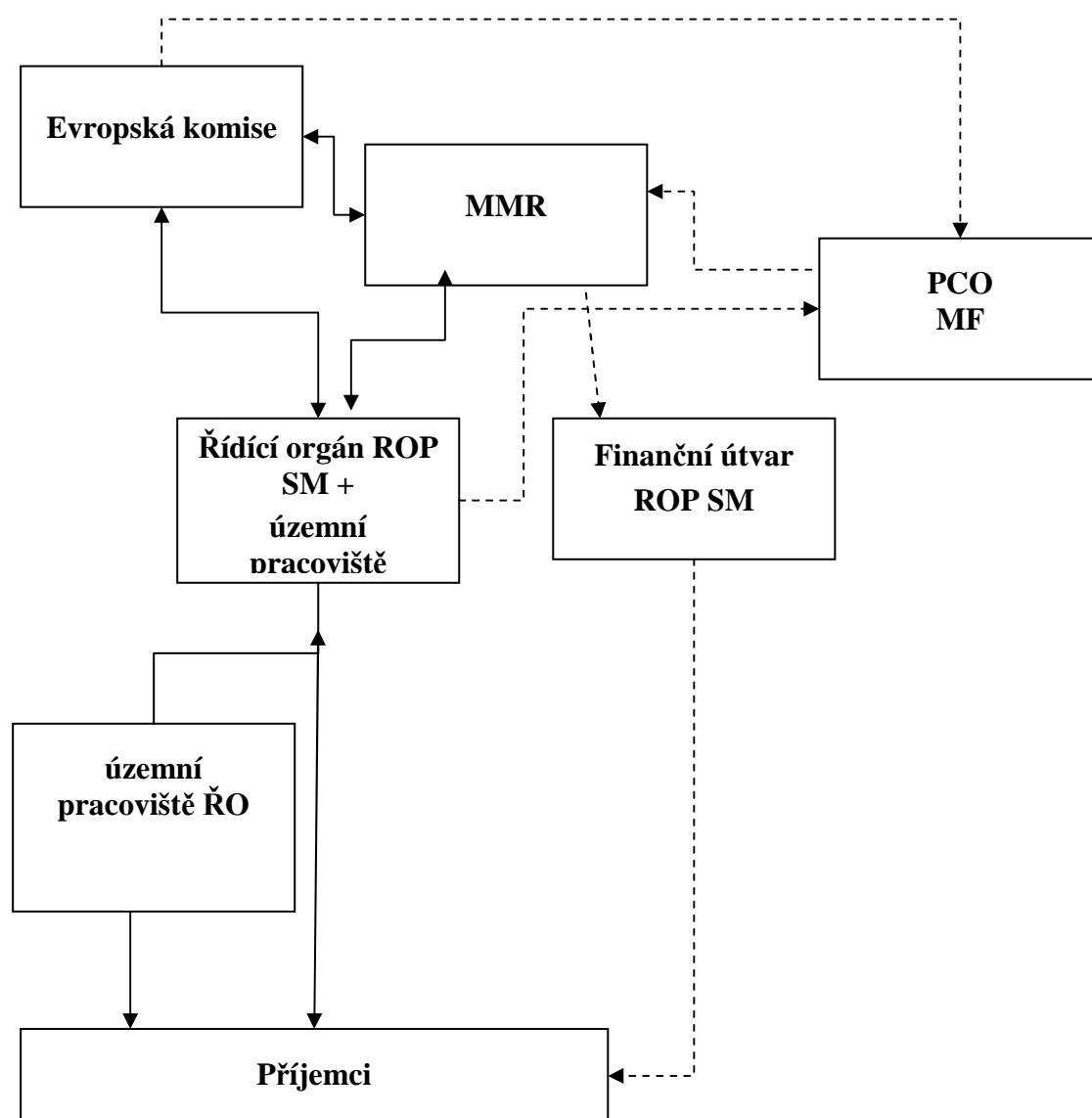
Dále Regionální rada zajišťuje:

- přípravu a projednání ROP SM a jeho předložení Evropské komisi;
- zavedení systému pro shromažďování spolehlivých finančních a statistických informací o provádění ROP SM, zavedení ukazatelů monitorování a hodnocení, předávání těchto údajů v dohodnutém elektronickém formátu Monitorovacímu výboru, Platebnímu a certifikačnímu orgánu a Evropské komisi (EK),
- zajištění vypracování výroční a závěrečné zprávy o provádění ROP SM a (po schválení Monitorovacím výborem) předložení a EK a kopii výroční a závěrečné zprávy o provádění obdrží Auditní orgán
- zřízení a činnost monitorovacího výboru programu,
- zajištění, že Platební a certifikační orgán obdrží všechny potřebné informace o postupech a auditech prováděných ve vztahu k výdajům pro účely vydání potvrzení o oprávněnosti výdajů,
- zajištění, že auditní orgán obdrží požadované dokumenty a podklady pro účely analytické a zpravodajské činnosti,
- zabezpečení vyhotovení hodnocení ROP SM,

- zajištění toho, že subjekty, které se účastní na řízení a provádění ROP SM včetně příjemců podpory a dalších subjektů zapojených do implementace, povedou samostatný účetní systém, nebo budou používat vhodné kódové označení účtů pro všechny transakce týkající se pomoci,
- zabezpečení šetření a řešení nesrovnalostí,
- zajištění opatření k nápravě v případě vzniklých nedostatků,
- zajištění shody s národními politikami a politikami Společenství, zvláště s ohledem na zadávání veřejných zakázek, pravidla veřejné podpory, ochranu životního prostředí a rovnost příležitostí mužů a žen,
- zajištění zdrojů národního spolufinancování,
- poskytnutí informací, které Evropské komisi umožní provést vyhodnocení velkých projektů,
- plnění povinností týkajících se informací a propagace ROP SM,
- výběr projektů, kterým RR poskytne dotaci či návratnou finanční výpomoc.
- přijímání žádostí o podporu a organizování výzev k předkládání projektů,
- podávání informací o programu,
- posouzení přijatelnosti, úplnosti a formálních náležitostí předkládaných projektů,
- zajištění kvalitativního hodnocení projektů,
- přípravu smluv o financování nebo rozhodnutí,
- monitorování plnění pravidel pro zadávání veřejných zakázek,
- kontrola postupu prací na jednotlivých projektech,
- zajištění fungování monitorovacího systému – elektronické evidence dat pro monitorování a vyhodnocení implementace programu,
- zpracování údajů o výdajích jako podkladů pro certifikaci,
- příprava podkladů pro výroční a závěrečnou zprávu ROP SM,
- provádění a zajištění výkonu finančních kontrol realizace projektů s cílem ověřit, zda spolufinancované výrobky a služby byly dodány a požadované výdaje byly vynaloženy v souladu s podmínkami smlouvy o financování projektu a legislativou ČR i EU,
- přezkoumání předložených žádostí o proplacení uskutečněných výdajů Příjemci podpory (především ověření souladu se stanovenými výkonovými cíli a finančním plánem projektu, souladu s politikami a legislativou ČR i EU, posouzení, zda výdaje jsou uznatelné, atd.),
- zajišťování publicity,
- příprava rozpočtu a závěrečného účtu RR.

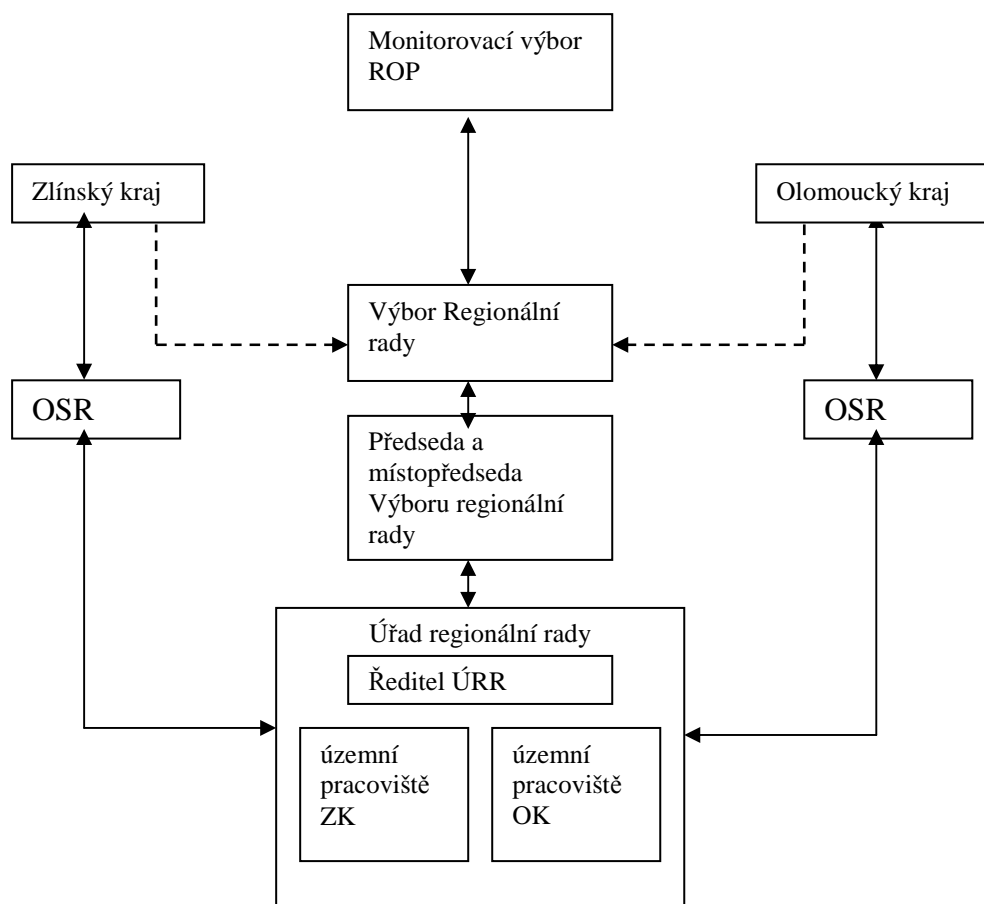
Implementační, platební a kontrolní funkce Úřadu jsou striktně odděleny.

Obrázek: Implementační schéma

—→ řídicí a inf. tok

---→ tok prostředků

Úkoly příjemců, systém výběru projektů

Úkoly příjemců

Předkladatel předloží návrh projektu pověřeným pracovníkům územních pracovišť Úřadu. Příjemcem podpory může být pouze osoba s právní subjektivitou. Příjemci bude poskytnuta finanční pomoc na základě smlouvy o financování nebo rozhodnutí mezi příjemcem a řídicím orgánem na základě zákona 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Příjemce pomoci zajišťuje:

- zpracování žádostí o poskytnutí pomoci zahrnující identifikaci, hodnocení a přípravu projektu včetně finančního plánu,
- přípravu zadávací dokumentace projektu,
- v úzké koordinaci s Řídicím orgánem zadávání veřejných zakázek a podpis příslušných smluvních dokumentů s dodavateli,
- řádnou realizaci projektu dle smluv uzavřených s vybranými dodavateli,
- ověřování a proplácení ověřených faktur dodavatelům,
- fungující oddělený účetní systém projektu ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- vnitřní finanční kontrolu,
- podávání pravidelných zpráv Řídicímu orgánu o postupu projektu a případně příležitostných zpráv během přípravy,
- zpracování a předávání podkladů Řídicímu orgánu pro monitorování,

- regionální a místní publicitu a informační tabule na místě staveb ve smyslu příslušných pravidel EU.

Příjemci odpovídají za to, že výdaje projektů požadované k proplacení v rámci ROP SM jsou uznatelné a že při realizaci projektu budou dodrženy podmínky smlouvy o financování a příslušná legislativa ČR i EU. Při předkládání žádostí o platby příjemci odůvodní předkládané výdaje a doloží, že odpovídají podmínkám realizace projektů obsažených ve smlouvě o financování. Veškeré platební nároky musí být podloženy doklady, které prokáží, že se jedná o prostředky vynaložené efektivně, hospodárně, účelně a transparentně. Příjemci musí zajistit vedení dokumentace o projektech, která bude dostatečnou pomůckou pro audit zaměřený na finanční toky. Příjemci musí umožnit, aby doklady o projektech byly kdykoliv k dispozici pro kontroly a auditní šetření prováděné oprávněnými osobami nebo subjekty. Doklady budou archivovány v souladu s platnou legislativou EU i ČR.

System výběru projektů

Předkladatel předloží návrh projektu Řídicímu orgánu – Úřadu – územní pracoviště dle místa realizace projektu. Územní pracoviště Úřadu posoudí formální úplnost a přijatelnost projektu a zajistí jeho kvalitativní hodnocení dle stanovených výběrových kritérií. Schválení projektů, kterým bude poskytnuta finanční pomoc z prostředků ROP SM je v kompetenci Výboru. Úřad informuje o výsledcích jednání Výboru a o jeho rozhodnutí Příjemce.

Obsahová kritéria výběru projektů v ROP

Kritéria pro hodnocení projektů zahrnou jak kritéria společná pro všechny oblasti podpory, tak i specifická kritéria pro hodnocení projektů v rámci jednotlivých oblastí podpory.

Při schvalování projektů jsou závazná následující obecná kritéria:

- soulad s prioritními osami NSRR,
- regionální dopad a význam projektu,
- hospodářský a sociální přínos, zejména dopad na regionální rozvoj,
- vyhodnocení z hlediska horizontálních témat,
- udržitelnost projektu.

Poskytování informací a propagace

Podle článku 60 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 (dále jen nařízení Rady) odpovídá řídicí orgán za řízení a provádění operačního programu v souladu se zásadou řádného finančního řízení. Ve vztahu k informačním a komunikačním opatřením má řídicí orgán následující úkoly:

- zajišťuje existenci systému pro záznam a uchovávání účetních záznamů v elektronické podobě pro každou operaci v rámci operačního programu a shromažďování údajů o provádění nezbytných pro finanční řízení, monitorování, ověřování, audit a evaluaci;
- řídí práci monitorovacího výboru a poskytuje mu dokumenty umožňující sledovat kvalitu provádění operačního programu s ohledem na jeho konkrétní cíle;
- vypracovává výroční a závěrečné zprávy o provádění a po schválení monitorovacím výborem je předkládá Komisi;
- zajišťuje soulad s požadavky na poskytování informací a publicitu podle článku 69.

Článek 66 nařízení Rady přisuzuje řídicímu orgánu a monitorovacímu výboru zodpovědnost při zajištění kvality provádění operačního programu.

Článek 67 nařízení Rady stanoví, že počínaje rokem 2008 zašle řídicí orgán Komisi do dne 30. června každého roku výroční zprávu a do dne 31. března 2017 závěrečnou zprávu o provádění

operačního programu. Součástí těchto zpráv je také popis opatření přijatých za účelem poskytování informací o operačním programu a zajištění jeho propagace.

Dle článku 69 nařízení Rady řídicí orgán zodpovídá za poskytování informací o operacích a spolufinancovaném programu a zajistí jeho propagaci. Informace jsou určeny občanům Evropské unie a příjemcům pomoci s cílem zdůraznit roli Společenství a zajistit, aby byla pomoc z Fondů průhledná. Odstavec 2 stanovuje řídicímu orgánu odpovědnost za propagaci v souladu s prováděcími pravidly k nařízení Rady, která jsou stanovena nařízením Komise č. XXXX/2006 ustanovující detailní pravidla pro aplikaci nařízení Rady (dále jen nařízení Komise).

Podle článku 2 nařízení Komise je řídicí orgán zodpovědný za komunikační plán, pokud tento komunikační plán pokrývá jeden OP.

Finanční řízení

Prostředky z rozpočtu EU (SF) budou Evropskou komisí zasílány na účet Platebního a certifikačního orgánu. V rámci Platebního a certifikačního orgánu metodicky řídí finanční prostředky z rozpočtu EU (SF) oddělení Metodiky finančního řízení a plateb MF ČR, které rovněž bude realizovat převody prostředků z rozpočtu EU (SF) do státního rozpočtu.

Systém finančních toků prostředků z rozpočtu EU (SF) u ROP je založen na principu financování žádostí o platbu z prostředků Regionální rady, která obdržela prostředky na financování podílu financovaného z rozpočtu EU (SF) z rozpočtu kapitoly MMR a podílu prostředků odpovídajícímu národnímu spolufinancování z rozpočtu kapitoly MMR a z rozpočtů krajů. Prostředky z rozpočtu EU (SF) jsou následně zpětně proplaceny PCO na účet správce kapitoly MMR.

Systém finančních toků SF/CF – popis

Platby příjemcům probíhají formou ex-post plateb (zpětné proplacení příjemcem již uskutečněných výdajů) či formou ex-ante plateb (formou poskytnutí prostředků příjemci před realizací jeho výdajů na projekt).

- Příjemce na základě uskutečněných výdajů vystavuje žádost v CZK o proplacení prostředků z rozpočtu Regionální rady (odpovídající evropskému i národnímu podílu), přičemž žádost je předložena ke kontrole a schválení řídicímu orgánu
- Řídicí orgán žádost příjemce schvaluje a dává pokyn finančnímu útvaru k provedení platby na účet příjemce;
- Finanční útvar Úřadu provádí platbu z rozpočtu Regionální rady na účet příjemce;
- Řídicí orgán na základě potvrzení od finančního útvaru Regionální rady o provedených úhradách z rozpočtu Regionální rady vystavuje souhrnnou žádost o provedení platby prostředků z rozpočtu EU (SF) z účtu Platebního a certifikačního orgánu do příslušné kapitoly státního rozpočtu;
- Žádost o platbu je předána správci kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj, který ji potvrzuje;
- Platební a certifikační orgán provádí kontrolu předložené souhrnné žádosti, její zaúčtování (rozhodným datem pro stanovení kurzu pro přepočet prostředků z CZK na EUR je datum zaúčtování Platebním a certifikačním orgánem) a následně úhradu prostředků z rozpočtu EU (SF) do kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj ;
- Platební a certifikační orgán žádá po provedení certifikace Evropskou komisí o doplnění prostředků na jeho účtu;

- Evropská komise žádost odsouhlasí a zasílá prostředky na účet Platebního a certifikačního orgánu.

Platební a certifikační orgán (PCO)

PCO určuje vláda. Výkonem funkce PCO pro strukturální fondy („SF“) a Fond soudržnosti („CF“) bylo rozhodnutím ministra financí, vydaném na základě usnesení vlády č. 198 ze dne 22. února 2006, pověřen odbor Národní fond Ministerstva financí ČR.

PCO provádí zejména následující činnosti:

- spravuje prostředky, poskytnuté z rozpočtu EU (SF) na účtech zřízených u ČNB;
- vypracovává a předkládá žádosti o průběžné platby a závěrečné platby Evropské komisi pro všechny programy na základě výkazů výdajů předložených řídicími orgány;
- přijímá platby z Evropské komise;
- na základě kontroly souhrnných žádostí, předkládaných řídicími orgány, převádí prostředky z rozpočtu EU (SF) do příslušných kapitol státního rozpočtu;
- účtuje o účetních případech za oblast prostředků PCO v rámci účetní jednotky Ministerstva financí;
- vede systém finančního výkaznictví pro prostředky PCO;
- certifikuje uskutečněné výdaje a vypracovává certifikát o uskutečněných výdajích, který zasílá spolu s žádostí o průběžnou platbu nebo závěrečnou platbu Evropské komisi;
- pro účely certifikace ověřuje řádné fungování řídicího a kontrolního systému na všech úrovních implementace, a to včetně kontrol na místě;
- vytváří a aktualizuje metodické pokyny pro provádění certifikace výdajů rozpočtu EU (SF) a pro finanční toky a kontrolu prostředků z rozpočtu EU (SF);
- vrací neoprávněně vyplacené výdaje, včetně úroků z nich Evropské komisi, nebylo-li v souladu s pravidly ES rozhodnuto o jejich realokaci v rámci programu, ve kterém k neoprávněnému čerpání prostředků došlo;
- vrací nevyužité prostředky Evropské komisi;
- na základě odhadů, vypracovaných řídicími orgány, předkládá souhrnně za všechny řídicí orgány aktualizované odhady týkající se žádostí o platby (výhled výdajů) Evropské komisi pro běžný a následující rok do 30. dubna;
- postupuje podle pravidel řídicí kontroly;
- reaguje na připomínky a doporučení Evropské komise;
- zajišťuje koncepci a metodiku rozvoje IS VIOLA pro výkon funkce PCO včetně datové komunikace s monitorovacím systémem SF;
- vyhodnocuje čerpání alokací SF a CF, resp. sleduje plnění pravidla $n+2$ ($n+3$);
- předkládá AO manuály postupů Platebního a certifikačního orgánu

Finanční útvar Úřadu provádí zejména následující:

- zajišťuje převody prostředků příjemcům na financování projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU z prostředků rozpočtu RR;
- provádí přesnou a úplnou evidenci převodů prostředků příjemcům z prostředků rozpočtu RR;
- sděluje ŘO požadované údaje o provedených převodech prostředků příjemcům dle své evidence (zejména údaje o příjemci, výši převedených prostředků, den platby příjemci);

- při provádění jednotlivých činností spojených s převody prostředků příjemcům postupuje v souladu s interními písemnými pracovními postupy (manuály).

Podrobnější postupy v rámci finančního řízení jsou uvedeny v Metodice finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007-2013, zpracované Ministerstvem financí ČR.

Kontrolní systém

Auditní orgán (dále AO) se zřizuje ve smyslu čl. 59 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 (dále nařízení Rady). Usnesením vlády ČR č. 198 ze dne 22. února 2006 je výkonem funkce AO pro SF pověřeno Ministerstvo financí. Výkonem funkce AO pro SF byl rozhodnutím ministra financí pověřen útvar Centrální harmonizační jednotky pro finanční kontrolu Ministerstva financí, který je funkčně nezávislý na řídicích orgánech a na platebním a certifikačním orgánu (dále PCO).

V souladu s požadavky relevantní legislativy ES a právních předpisů ČR provádí AO zejména následující činnosti:

- zajišťuje audit připravenosti řídicích a kontrolních systémů programů;
- předkládá Evropské komisi před podáním první žádosti o průběžnou platbu a nejpozději do 12 měsíců od schválení příslušného programu zprávu posuzující nastavení řídicích a kontrolních systémů programu včetně stanoviska k jejich souladu s příslušnými ustanoveními právních předpisů ES;
- předkládá Evropské komisi do 9 měsíců po schválení příslušného programu strategii auditu zahrnující subjekty, které budou audity provádět;
- zajišťuje provádění auditu ve veřejné správě za účelem ověření účinného fungování řídicích a kontrolních systémů programů;
- předkládá každoročně Evropské komisi aktualizovanou strategii auditu, metodu výběru vzorků pro audity operací a orientační plánování auditů zajišťující provedení auditů u hlavních subjektů a rovnoměrné rozložení auditů na celé programové období;
- předkládá každoročně Evropské komisi konsolidovaný plán auditů prostředků poskytovaných ze SF;
- kontroluje čtvrtletně plnění konsolidovaného plánu auditů a informuje o tomto plnění PCO;
- zajišťuje, že PCO obdrží pro účely certifikace výsledky všech auditů provedených AO nebo z jeho pověření;
- zajišťuje provádění auditu ve veřejné správě na vhodném vzorku operací pro ověření výdajů vykázaných Evropské komisi;
- zajišťuje metodické vedení dalších auditních subjektů zapojených do auditů ve veřejné správě u všech programů;
- dohlíží na kvalitu auditů ve veřejné správě prováděných dalšími auditními subjekty u projektů spolufinancovaných z SF;
- podílí se na tvorbě a aktualizaci metodických pokynů pro provádění auditu ve veřejné správě prostředků programů;
- předkládá každoročně v období od roku 2008 do roku 2015 Evropské komisi výroční kontrolní zprávu, která obsahuje zjištění z auditů provedených během předchozího roku v souladu se strategií auditu programů, jakož i nedostatky zjištěné v řídicích a

kontrolních systémech programů. Informace týkající se auditů provedených po 1.6. 2015 budou zahrnuty do závěrečné zprávy o kontrole, která je podkladem pro prohlášení o uzavření;

- vydává každoročně pro Evropskou komisi stanovisko k tomu, zda fungování řídicího a kontrolního systému poskytuje přiměřenou záruku, že výkazy výdajů předložené Evropské komisi jsou správné a že související transakce jsou zákonné a řádné;
- účastní se auditních misí Evropské komise na prověřování aspektů řídicího a kontrolního systému, které vyplynuly z výroční kontrolní zprávy;
- předkládá prohlášení o částečném uzavření, ve kterém hodnotí zákonnost a řádnost dotčených výdajů dle čl. 88 nařízení Rady;
- předloží Evropské komisi nejpozději do 31. 3. 2017 prohlášení o uzavření, ve kterém vyhodnotí platnost žádosti o závěrečnou platbu a zákonnost a řádnost souvisejících transakcí zahrnutých do závěrečného výkazu výdajů;
- spolupracuje s Evropskou komisí při koordinaci plánů auditů a auditorských metod a vyměňuje si s ní výsledky z provedených auditů;
- zajišťuje, aby byly při auditorské činnosti uplatňovány mezinárodně uznávané auditorské standardy;
- provádí analýzu nahlášených nesrovnalostí pro účely zpracovávání prohlášení o uzavření nebo částečném uzavření;
- zpracovává každoročně zprávu o výsledcích finančních kontrol za programy pro vládu ČR.

AO nese odpovědnost za zajištění výše uvedených činností s tím, že při zachování vlastní odpovědnosti může vybrané činnosti delegovat na další auditní subjekty.

Je přípustná pouze jedna úroveň pověření k výkonu výše uvedených činností (tj. auditní subjekt nemůže činnostmi pověřit další subjekt), a to na základě veřejnoprávní smlouvy.

SYSTÉM FINANČNÍ KONTROLY

Ministerstvo financí jako ústřední správní úřad pro finanční kontrolu v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, metodicky řídí, koordinuje a zajišťuje výkon finanční kontroly v rámci operačního programu. Základním východiskem pro vydávání dílčích metodických pokynů, konzultovaných s příslušnými orgány Evropské komise, jsou platné právní předpisy ČR a ES.

V kontrolním systému musí být zřetelně oddělen systém kontroly ve veřejné správě a řídicí kontroly od systému interního auditu a auditu ve veřejné správě.

Vnitřní kontrolní systém

Všechny orgány podléající se na implementaci operačního programu budou mít zaveden potřebný řídicí a kontrolní systém, který bude v souladu s národní legislativou a bude způsobilý včas identifikovat administrativní, systémové nebo záměrné chyby a vytvářet podmínky pro prevenci vzniku chyb.

Řídicí kontrola

je zajišťována odpovědnými vedoucími zaměstnanci a tvoří součást vnitřního řízení všech subjektů zapojených do implementace operačního programu, při přípravě operací před jejich schválením, při průběžném sledování uskutečněných operací až do jejich konečného vypořádání a vyúčtování a následného prověření vybraných operací v rámci hodnocení dosažených výsledků a správnosti hospodaření.

S ohledem na principy účinného a efektivního řídicího a kontrolního systému v průběhu implementace programu bude zajištěno, že:

- všechny subjekty zapojené do řízení a kontroly programu mají jednoznačně stanoveny konkrétní funkce, a to jak v rámci celého systému implementace tak i v rámci každého subjektu zvlášť;
- je dodržována zásada oddělení platebních, řídicích a kontrolních funkcí mezi jednotlivými subjekty zapojenými do implementace programu i v rámci subjektů samotných;
- jsou stanoveny jednoznačné postupy pro zajištění správnosti a způsobilosti výdajů vykazovaných v rámci programu;
- jsou zavedeny spolehlivé účetní systémy, systémy monitorování a systémy finančního výkaznictví;
- je zaveden systém podávání zpráv o implementaci programu a projektů a monitorování;
- jsou přijata opatření pro provádění auditu fungování řídicího a kontrolního systému;
- jsou zavedeny takové systémy a stanoveny takové postupy, které zajistí podklady pro audit (audit trail);
- jsou stanoveny postupy hlášení a monitorování pro nesrovnalosti a vymáhání neoprávněně vyplacených částek.

Pro každou úroveň řízení a implementace programu bude vypracován manuál vnitřního kontrolního systému ve formě řízené dokumentace, která bude obsahovat detailní popis pracovních postupů pro prováděné činnosti.

Interní audit

Útvar interního auditu bude funkčně nezávislý a organizačně oddělený od řídicích a výkonných struktur a bude podřízen příslušnému vedoucímu orgánu veřejné správy.

Útvary interního auditu budou v pravidelných intervalech prověřovat vnitřní kontrolní systém. Jejich činnost bude kromě jiného zahrnovat prověřování plnění základních požadavků na vnitřní kontrolní systém. Významnou součástí bude též předkládání doporučení ke zdokonalování kvality vnitřního kontrolního systému, k předcházení nebo zmírnění rizik, k přijetí opatření k nápravě zjištěných nedostatků a konzultační činnost.

Zprávy z interních auditů pravidelně prováděných na jednotlivých úrovních implementace budou předkládány příslušnému vedoucímu orgánu veřejné správy. Jednotný přístup k auditu na všech úrovních implementace a reportování zjištění auditu bude podkladem pro řízení rizik na úrovni řídicího orgánu.

Kontrola ve veřejné správě (primární systém)

Řídicí orgán (dále ŘO) odpovídá za řízení a provádění operačního programu v souladu se zásadou řádného finančního řízení, a proto zajišťuje, aby operace byly pro financování vybírány podle kritérií pro operační program a aby po celou dobu provádění byly v souladu s příslušnými předpisy Společenství a s vnitrostátními předpisy. ŘO zajišťuje výkon kontroly v rámci primárního systému tím, že ověřuje dodání spolufinancovaných produktů a služeb a skutečné vynaložení výdajů na operace vykázaných příjemci. ŘO zajišťuje existenci systému pro záznam a uchovávání účetních záznamů v elektronické podobě pro každou operaci a shromažďování údajů nezbytných pro audit. Úkolem ŘO je také zajistit, aby postupy a všechny dokumenty týkající se výdajů a auditů operačního programu byly Evropské komisi a Účetnímu dvoru k dispozici po dobu tří let od uzavření operačního programu.

Audit ve veřejné správě (sekundární a centrální systém)

Za výkon auditu ve veřejné správě na všech úrovních realizace finančních prostředků z operačního programu podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s přímo použitelnými předpisy Evropských společenství, je odpovědný AO. V rámci sekundárního systému ověřuje účinnost systému finančního řízení a kontroly a následně testuje správnost rizikových transakcí v souladu s mírou přípustného rizika pro oblast primárního systému. V rámci centrálního systému AO na základě zbytkového rizika ověřuje a hodnotí přiměřenost a účinnost fungování primárního a sekundárního systému a provádí audit vzorku operací.

Kontrola Nejvyššího kontrolního úřadu

Nejvyšší kontrolní úřad je oprávněn vykonávat nezávislou kontrolní činnost ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

Auditní činnosti prováděné orgány Evropské komise a Evropským účetním dvorem

Evropská komise se přesvědčí, že v rámci daného operačního programu byly zavedeny a účinně fungují řídicí a kontrolní systémy v souladu s článkem 72 odst. 1 nařízení Rady. Tento audit provádí Evropská komise na základě výročních kontrolních zpráv a stanoviska AO k těmto zprávám a na základě vlastních auditů.

Evropský účetní dvůr, který v rámci své působnosti vykonává samostatné a nezávislé kontroly vyplývající z jeho působnosti.

Nesrovnalosti

Orgány podílející se na implementaci operačního programu mají povinnost hlásit ŘO zjištěná podezření na nesrovnalosti. ŘO podezření prošetří a ta, která se na základě kontrolních zjištění prokáží jako opodstatněná, předá věcně příslušným orgánům k zahájení správního nebo soudního řízení. Hlášení kontrolních orgánů je třeba vždy považovat za opodstatněné. ŘO zároveň do patnáctého dne následujícího měsíce hlásí tato opodstatněná podezření subjektům zapojeným do vnější úrovně hlášení.

Monitorování

Monitorovací výbor

Monitorovací výbor se zřizuje v souladu s článkem č. 63 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 za účelem zajištění kvality provádění operačního programu.

Zajištění monitorovacího systému strukturálních fondů pro programové období 2007-2013

Česká republika musí v průběhu programového období 2007-2013 zajistit efektivní využívání prostředků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Ministerstvo pro místní rozvoj jako koordinátor Národního rámce politiky soudržnosti uskuteční toto řešení.

Připraví a vyhlásí otevřené výběrové řízení na nový jednotný monitorovací systém strukturálních fondů v ČR závazně využívaný všemi řídicími orgány a dalšími subjekty

implementační struktury strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v České republice tak, aby byl zajištěn požadavek Národního rámce politiky soudržnosti a požadavek Evropské komise na předávání nezbytných a závazných informací.

Řídící orgány operačních programů budou mít povinnost používat po uvedení nového jednotného monitorovacího systému do provozu do 1. ledna 2009 výhradně tento nově vytvořený integrovaný proaktivní informační systém.

Za přípravu tohoto systému bude zodpovídat Ministerstvo pro místní rozvoj s tím, že bude při tvorbě systému spolupracovat v součinnosti se všemi zainteresovanými subjekty.

Do doby zprovoznění jednotného monitorovacího systému je navrženo pro přechodné dvouleté období postupovat cestou zachování současné třívrstvé architektury monitorovacího systému, aby nebylo ohroženo čerpání ze strukturálních fondů pro programové období 2007-2013.

Pro přechodné období do uvedení nového jednotného monitorovacího systému do provozu budou současné úrovně monitorovacího systému strukturálních fondů (centrální část – výkonná část administrace projektů - úroveň konečného příjemce) upraveny tak, aby splňovaly požadavky na poskytnutí závazných a povinných dat v rámci nové centrální datové věty. Údaje centrální datové věty budou jednotně definovány v Metodice monitoringu a řízení programů strukturálních fondů EU v ČR 2007-2013 a budou vzájemně porovnatelné. Řídící orgány operačních programů mají povinnost připravit informační systém na administraci projektů a zajistit dodávání dat v požadovaném rozsahu a ve struktuře centrální datové věty a ve stanovených termínech z úrovně konečného příjemce a z výkonné části monitorovacího systému strukturálních fondů. Tímto bude zajištěn požadavek Národního rámce politiky soudržnosti a Evropské komise na předávání všech nezbytných informací ve vyžadovaném a závazném rozsahu.

Ministerstvo pro místní rozvoj bude v rámci procesu monitorování plnit koordinační a metodickou roli a bude zajišťovat metodické vedení.

Za úpravu aplikace MSSF-CENTRAL pro programové období 2007 – 2013 zodpovídá Ministerstvo pro místní rozvoj.

Odpovědnost za úpravu a provoz informačních systémů zprostředkujících subjektů včetně zajištění odpovídajícího hardwarového vybavení na administraci projektů, dále připravení nástroje konečného příjemce – webové žádosti, bude rozdělena mezi řídící orgány operačních programů a Ministerstvo pro místní rozvoj následujícím způsobem:

Ministerstvo pro místní rozvoj zajistí úpravu informačního systému MONIT včetně zprovoznění webové žádosti tak, aby byly splněny požadavky Národního rámce politiky soudržnosti pro programové období 2007 – 2013 na vykazování závazných a povinných dat ve struktuře centrální závazné datové věty. Upravený IS MONIT a webovou žádost Ministerstvo pro místní rozvoj zprovozní a bude provozovat na vlastních hardwarových prostředcích (testovací provoz do 30.11.2006). Ministerstvo pro místní rozvoj bude následně zajišťovat rozvoj centrální části IS MONIT.

Řídící orgány, které byly řídícími orgány již v programovém období 2004 – 2006 a IS MONIT používaly, budou moci použít upravený IS MONIT na základě již dříve uzavřené podlicenční smlouvy uzavřené s Ministerstvem pro místní rozvoj. Úpravy týkající se specifické části a následnou provozní podporu aplikace IS MONIT si zajistí řídící orgány.

Řídícím orgánům, které nebyly řídícími orgány v programovém období 2004 – 2006, bude v případě, že se rozhodnou pro využití IS MONIT, nabídnut IS MONIT za podmínek shodných s ostatními řídícími orgány, tj. bezplatné poskytnutí podlicence uzavřené s Ministerstvem pro místní rozvoj podmíněné uzavřením servisní smlouvy na vlastní specifickou část se zhotovitelem IS MONIT. Toto řešení umožní řídícím orgánům zajistit informační systém tak, aby byly splněny požadavky Národního rámce politiky soudržnosti

pro programové období 2007 – 2013 na vykazování závazných a povinných dat ve struktuře centrální závazné datové věty.

Následné vyhlášení nového otevřeného výběrového řízení umožní v dostatečném časovém prostoru vybudovat jednotný monitorovací systém při respektování zákona o veřejných zakázkách.

Výroční zprávy a závěrečná zpráva o implementaci ROP SM

V souladu s článkem 67 nařízení Rady zasílá Řídící orgán EK výroční zprávu o implementaci (po schválení Monitorovacím výborem) do 30. června následujícího roku, přičemž první zpráva bude Komisi předložena v roce 2008.

Závěrečná zpráva o provádění ROP SM bude postoupena Evropské komisi do 31. 3. 2017.

Všechny výroční a závěrečné zprávy o implementaci by měly obsahovat následující informace:

- důležité socio-ekonomické trendy se vztahem k podpoře, včetně národních, regionálních a sektorových politik,
- postup v realizaci prioritních os a oblastí podpory ve vztahu k jejich specifickým cílům, s kvantifikací jejich fyzických indikátorů a indikátorů výsledků a dopadů,
- finanční implementace pomoci, sumarizace celkových výdajů proplacených Certifikačním orgánem pro každou oblast podpory a záznamy o celkových platbách ze strany Evropské komise a dále kvantifikace finančních indikátorů,
- všechny kroky ze strany Řídícího orgánu a Monitorovacího výboru pro zajištění kvality a efektivnosti implementace, především:
 - monitorování, finanční kontrola a hodnocení oblastí podpory, včetně organizování sběru dat,
 - přehled všech podstatných problémů vyskytujících se při řízení podpory a přehled přijatých opatření,
 - opatření pro zajištění publicity,
- kroky k zajištění slučitelnosti s politikou Společenství,
- opatření přijatá pro zajištění informovanosti a publicity ROP SM,
- informace o významných problémech vztahujících se k dodržování souladu s politikami Společenství, které byly zjištěny během implementace ROP SM a přijatá opatření pro jejich nápravu,
- využití pomoci vrácené Řídícímu orgánu nebo jinému veřejnému orgánu v období provádění ROP SM dle článku 98 odst. 2 nařízení Rady.

Každoročně, poté co bude výroční zpráva postoupena EK, bude EK a Řídící orgán posuzovat hlavní výstupy z předchozího roku. Po tomto posouzení může EK vznést připomínky a Řídící orgán bude EK následně informovat o opatřeních, přijatých na základě těchto připomínek. Pokud Evropská komise dojde k závěru, že přijatá opatření jsou nedostatečná, může doporučit Řídícímu orgánu změny vedoucí k zefektivnění monitorování nebo řízení podpory. Řídící orgán by měl na takovéto doporučení reagovat zavedením doporučených změn a nebo vysvětlením, proč navržená doporučení nebyla akceptována. Odstraňování nedostatků v monitorovacím a řídicím systému – podle doporučení EK – jednou z podmínek pro uskutečnění průběžných plateb.

V souladu s článkem 29 nařízení Rady poprvé v roce 2007 zahrne každý členský stát do své výroční zprávy o provádění svého národního programu reforem stručný oddíl o příspěvku z operačních programů spolufinancovaných fondy k provádění národního programu reforem.

Do konce roku 2009 a roku 2012 předloží členské státy stručnou zprávu obsahující informace o příspěvku z programů spolufinancovaných z fondů:

- k provádění cílů politiky soudržnosti stanovených ve Smlouvě;
- k naplňování úkolů fondů stanovených v tomto nařízení;
- k provádění priorit podrobně popsanych ve strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost podle článku 25 a blíže určených v prioritách stanovených národním strategickým referenčním rámcem podle článku 27;
- k dosahování cíle podpory konkurenceschopnosti a vytváření pracovních míst a k práci na naplňování cílů integrovaných hlavních směrů pro růst a zaměstnanost (2005-2008) podle čl. 9 odst. 3.

3. Každý členský stát vymezí obsah zpráv uvedených v odstavci 2 s cílem určit

- socioekonomickou situaci a směry vývoje,
- dosažené výsledky, výzvy a výhledy do budoucna, pokud jde o provádění dohodnuté strategie, a
- příklady osvědčených postupů.

4. Odkazy na národní program reforem v tomto článku se vztahují k integrovaným hlavním směrům pro růst a zaměstnanost (2005-2008) a použijí se stejně na veškeré obdobné hlavní směry nebo zásady vymezené Evropskou radou.

Hodnocení programu Ex-ante

Ex-ante hodnocení ROP SM

Pro zajištění efektivnosti pomoci Společenství ze strukturálních fondů bude v souladu s čl. 47 nařízení Rady zajištěno ex-ante hodnocení, mid-term hodnocení a ex-post hodnocení, navržená pro vyhodnocení dopadů a analýzu efektů na specifické strukturální problémy. Ex-ante hodnocení má za cíl ověřit vhodnost navrhovaných cílů a prioritních os ROP SM a jejich vzájemnou provázanost, ale například i přiměřenost. Jde o mnohostranný proces, jehož výsledkem jsou expertní názory a doporučení, vypracované nezávisle na zpracovatelích programu.

Hlavní doporučení ex-ante hodnotitelů

S ohledem na dosavadní znění průběh tvorby operačního programu a zejména dynamicky se vyvíjejících podmínek pro jeho zpracování se názor a doporučení hodnotitele zaměřuje zejména

na hodnocení konzistence dokumentu a roviny konkrétních doporučení.

- Transparentně vyjádřit vztahy a vazby na ose: priorita – dopady a výstupy – finanční alokace. Jde zejména o potřebné zdůvodnění výše finanční alokace oproti dopadům a výstupům a to v „kontextu očekávaných změn vyjádřených ukazateli dopadů a přínosů“. Rovněž výše procenta „národních soukromých zdrojů“ by měly být popsány „komentářem“, který by umožnil pochopit zdůvodnění stanovené výše. Je např. sporné, zda navržená výše soukromých zdrojů v prioritě cestovního ruchu. Rovněž komentář k navrhované výši navržených alokací v jednotlivých letech by prospěl k lepší orientaci k oprávněnosti a důvodnosti.
- V kontextu významu „životního prostředí“ v rámci ROP se jeví jako významné vyjádření těch aspektů, které souvisí se zaměřením ROP. V tomto směru je vhodné věnovat pozornost zejména těm faktorům, které budou brány v rámci priorit do úvahy. Zde se jeví jako významné věnovat pozornost zejména pohledu a zohlednění NATURY 2000 a to v souvislosti s realizací některých investic.

- V části „verbální komentář a ocenění SWOT“ je patrné, že nejsou v části socioekonomické analýzy zmínky a tím i brány do úvahy skutečnosti týkající se měst a venkova. Zdá se, že pro argumentaci týkající se zdůvodnění specifického cíle 2 by byl vhodné, například obdobnou formou jako u tématu „ohrožené subjekty a skupiny“, věnovat dílčí samostatnou část komentáře městům a obcím, z pohledu významnosti „pólů růstu“ v rámci regionu. Nepochybně i samostatně regionálním centřům (oblast podpory 2.1), rozvoji měst (oblast podpory 2.2) a rozvoji venkova (2.3). Zohlednění významu a úlohy měst a obcí v rámci navrhovaných priorit je nutné i s ohledem na výši alokací na prioritu 2 i z důvodu popisu aktivit, příjemců a forem podpory v jednotlivých oblastech podpory.
- Pro potřeby „realizační části“, je vhodné věnovat další pozornost popisu a vztahu mezi navrženými aktivitami jak v návaznosti na výši alokace na prioritu 4, tak i aktivitám, které bude nutné zajistit v rámci realizace programu v rámci jednotlivých priorit. Pro realizaci je nepochybně důležité uvést a popsat jak procesy a postupy, které odpovídají obecným pravidlům pro strukturální fondy, tak i procesům a postupům v rámci jednotlivých priorit, resp. akcí /projektů/. Odstranit nedostatky výše uvedené k části „hodnocení a návrh implementačního systému.
- I když je v rámci ROP zmiňována forma podpory (individuální projekt, integrovaný projekt, grantové schéma), nejsou formy blíže popsány. Rozhodně důležitým faktorem pro realizační část ROP, ale ne jen pro ni, je výše podpory a délka trvání projektů. V tomto smyslu se jeví jako vhodné rozpracovat alespoň ve formě tezí, další bude předmětem prováděcí dokumentace.
- Veřejná podpora uvedená jako součást jednotlivých prioritních os je vhodné alespoň orientačně vyjádřit co do náležitostí pro žadatele v případech uváděných pod formulací, citace „EK bude nutné vysvětlit kdo bude do tohoto systému zařazen, jak bude probíhat financování apod.“
Pro potřeby vyjednání ROP NUTS II Střední Morava se jeví jako vhodné blíže rozvést tuto část a to i z toho důvodu, že se jedná o bezprostřední souvislost s výší finanční alokace a výší „národních privátních zdrojů“.
- Ukazatele dopadů a výstupů dávají základ pro „systémem výběru projektů, resp. obecná kritéria (123)“. V tomto směru se jeví obecná kritéria jako naprosto nedostatečná, poněvadž nereflktují ukazatele dopadů a přínosů, zároveň ani nezohledňující výši „národních privátních zdrojů“.
- V rámci realizační části je vhodné dopracovat „obecný model“ o části, které by vyjádřily jak rizika spojená s realizací a opatření z toho vyplývající, tak i využití zkušeností a poznatků, resp. převzetí a využití postupů a procesů z období 2004 – 6.

Závěr

Ex-ante hodnotitel považuje tuto verzi dokumentu jako konzistentní dokument odpovídající požadavkům Nařízení ES.

Hodnocení SEA ROP SM

Informace o vyhodnocení vlivů Regionálního operačního programu pro NUTS II Střední Morava na životní prostředí a veřejné zdraví (stav k září 2006):

Legislativním východiskem pro SEA ROP SM je zákon č.100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o posuzování“) a zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o

ochraně přírody“). Při zpracování SEA ROP SM jsou také zohledňována doporučení Metodiky posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (MŽP, edice Planeta 7/2004), a další odborná literatura.

Vyhodnocení vlivů ROP SM na životní prostředí bylo zpracováno dle požadavků přílohy č. 9 zákona o posuzování.

V rámci posuzování byly naplňovány jednotlivé body přílohy:

- Obsah a cíle koncepce, její vztah k jiným koncepcím.
- Informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobný vývoj bez provedení koncepce.
- Charakteristiky životního prostředí v oblastech, které by mohly být provedením koncepce významně zasaženy.
- Veškeré současné problémy životního prostředí, které jsou významné pro koncepci, zejména vztahující se k oblastem se zvláštním významem pro životní prostředí (např. oblasti vyžadující ochranu podle zvláštních právních předpisů).
- Cíle ochrany životního prostředí stanovené na mezinárodní, komunitární nebo vnitrostátní úrovni, které mají vztah ke koncepci a způsob, jak byly tyto cíle vzaty v úvahu během její přípravy, zejména při porovnání variantních řešení.
- Závažné vlivy (včetně sekundárních, synergických, kumulativních, krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých, trvalých a přechodných, pozitivních a negativních vlivů) navrhovaných variant koncepce na životní prostředí.
- Plánovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí vyplývajících z provedení koncepce.
- Výčet důvodů pro výběr zkoumaných variant a popis, jak bylo posuzování provedeno, včetně případných problémů při shromažďování požadovaných údajů (např. technické nedostatky nebo nedostatečné know-how).
- Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) vlivu koncepce na životní prostředí.
- Popis plánovaných opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepce.
- Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektu.
- Vlivy koncepce na veřejné zdraví.
- Netechnické shrnutí výše uvedených údajů.
- Souhrnné vypořádání vyjádření obdržených ke koncepci z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.
- Závěry a doporučení včetně návrhu stanoviska ke koncepci.
- Přílohy: připomínky zpracovatele SEA ROP SM a způsob jejich zapracování do návrhu ROP SM

2. Postup zpracování SEA ROP SM

V současné době již byly ukončeny, následující aktivity:

- shromáždění relevantních dokumentů a pokladů pro provedení SEA ROP SM;
- finalizace metodiky posouzení a detailního harmonogramu SEA ROP SM včetně vazeb na proces zpracování ROP SM a zpracování ex-ante hodnocení;
- zpracování stručné informace o obsahu a zaměření ROP SM z hlediska možných dopadů na lokality soustavy Natura 2000;
- rozeslání informace příslušným orgánům ochrany přírody;
- vyhodnocení stanovisek jednotlivých orgánů ochrany přírody;
- zpracování oznámení ROP SM dle přílohy č. 7 zákona o posuzování;
- zpracování stanovisek orgánů ochrany přírody (viz předchozí bod) do oznámení ROP SM;

- určení hlavních problémů životního prostředí a veřejného zdraví v dotčeném území (Olomoucký a Zlínský kraj) na základě analýzy relevantních dokumentů;
- zaslání oznámení na Krajský úřad Olomouckého kraje, resp. Ministerstvo životního prostředí k zahájení zjišťovacího řízení;
- hodnocení úvodní popisné části ROP SM z hlediska její úplnosti a relevance informací, vztahujících se k životnímu prostředí a veřejnému zdraví. Při hodnocení byly zohledněny výstupy fáze zpracování oznámení ROP SM, zejména identifikované hlavní problémy životního prostředí a veřejného zdraví v dotčeném území.;
- hodnocení SWOT analýzy ROP SM z hlediska její návaznosti na popisnou část a úplnosti SWOT v oblasti životního prostředí a veřejného zdraví;
- na základě provedených hodnocení byly zpracovatelem SEA ROP SM navrženy úpravy hodnocených částí ROP SM a doplnění potřebných údajů a podkladů v oblasti životního prostředí a veřejného zdraví;
- hodnocení relevance navržených specifických cílů ROP SM k výstupům analytické části;
- zpracování návrhu referenčních cílů ochrany životního prostředí a veřejného zdraví;
- hodnocení zohlednění podmínek rozpracování prioritních os a oblastí podpory ROP SM z hlediska životního prostředí a veřejného zdraví;
- na základě hodnocení navrhnul zpracovatel SEA úpravy prioritních os a oblastí podpory ROP SM, tj. jejich reformulace a obsahové zaměření.
- hodnocení vazeb navržených specifických cílů ROP SM vzhledem ke stanoveným referenčním cílům ochrany životního prostředí a veřejného zdraví;
- hodnocení specifických cílů ROP SM z hlediska jejich možných dopadů na lokality soustavy Natura 2000;
- zpracovatel SEA navrhl podmínky z hlediska životního prostředí a veřejného zdraví pro další rozpracování prioritních os a oblastí podpory ROP SM;
- hodnocení prioritních os a oblastí podpory ROP SM vzhledem k referenčním cílům ochrany životního prostředí a veřejného zdraví;
- hodnocení návrhu na rozložení finančních zdrojů ROP SM;
- hodnocení návrhu institucionální struktury z hlediska dostatečnosti personálních kapacit na zajištění sledování skutečných dopadů implementace ROP SM na životní prostředí a veřejné zdraví (monitoring);
- zpracovatel SEA navrhl systém na sledování vlivů implementace ROP SM na životní prostředí a veřejné zdraví (monitoring), včetně příslušných indikátorů a kritérií pro výběr projektů;
- zpracování SEA vyhodnocení dle požadavků přílohy č. 9 zákona o posuzování.

Závěry SEA hodnocení:

- veřejné projednávání dle zákona o posuzování vlivů proběhlo k ROP SM dne 24. 10. 2006;
- prezentace hlavních výstupů SEA proběhla v souladu se závěry a doporučením uvedeným v Posouzení vlivů s tím, že zpracovatel SEA doporučil koncepci k realizaci za předpokladu dodržení podmínek uvedených v Posouzení a předložil na MŽP návrh souhlasného stanoviska ke koncepci;
- Souhlasné stanovisko pro koncepci ROP SM vydané MŽP bude předloženo před předložením dokumentu do Vlády ČR dne 15. 11. 2006

6. Finanční plán

Regionální operační program Střední Morava bude financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj a bude využito křížového financování. Finanční plán ROP SM je vypracován v návaznosti na rozdělení prostředků v rámci cíle Konvergence uvedeného v NSRR.

Finanční alokace ze strukturálních fondů Evropské unie pro ROP SM vycházejí z aktuálních jednání MMR byla stanovena pro regionální operační programy ve výši 18 % z celkových alokací určených pro Českou republiku na cíl Konvergence . Rozdělení této částky na jednotlivé roky 2007 – 2013 a jednotlivé prioritní osy ROP SM je obsaženo v následujících finančních tabulkách.

Regionální Operační Program pro NUTS 2 Střední Morava (v EUR)

Rok	Strukturální fondy (ERDF)	Fond soudržnosti	CELKEM
	1	2	3=1+2
2007	81 564 381	0	81 564 381
2008	85 576 422	0	85 576 422
2009	89 606 002	0	89 606 002
2010	93 824 009	0	93 824 009
2011	98 043 940	0	98 043 940
2012	102 248 533	0	102 248 533
2013	106 526 126	0	106 526 126
CELKEM	657 389 413	0	657 389 413

Regionální operační program pro NUTS 2 Střední Morava (v EUR)

Číslo priority	Název priority	Fond	Příspěvek Společenství	Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje	Celkové zdroje	Míra spolufinancování	Pro informaci	
			a	b	c		e=a/d	EIB	jiné zdroje
1	Doprava	ERDF	255 067 092	45 011 840	0	300 078 932	85,0%	0	0
2	Integrovaný rozvoj a obnova regionu	ERDF	259 011 429	45 707 901	0	304 719 330	85,0%	0	35 771 400
3	Cestovní ruch	ERDF	121 617 041	21 461 830	0	143 078 871	85,0%	0	83 309 228
4	Technická pomoc	ERDF	21 693 851	3 828 327	0	25 522 178	85,0%	0	0
	CELKEM		657 389 413	116 009 898	0	773 399 311	85,0%	0	119 080 628